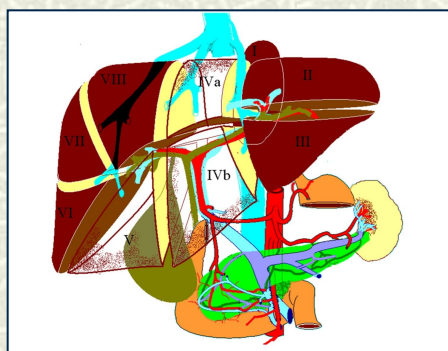
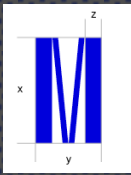

OŠETŘOVATELSKÁ PÉČE V chirurgii jater a žlučových cest

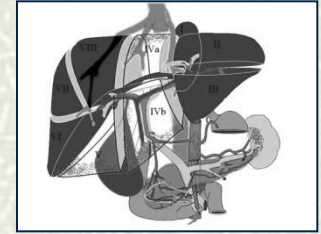
Chirurgická klinika FN Brno Bohunice a LFMU

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Literatura / Zdroje

Malignity – www.nccn.org, www.esmo.org, www.linkos.cz
www.cancer.org,

MELD kalkulačka -<https://www.mdcalc.com>, or
<https://www.ikem.cz/cs/transplantcentrum/klinika-hepatogastroenterologie/pro-lekare/transplantace-jater/kalkulator-meld-skore/a-3144/>

MetroTicket kalkulačka a projekt - <http://www.hcc-olt-metroticket.org/>

Transplantace – www.eurotransplant.org, www.cktch.cz, <https://kst.cz/>

Asociace sester: např www.basl-org.uk, rcni.com

Válek, Kala, Kiss. Et al.: Maligní ložiskové procesy jater. Grada 2006

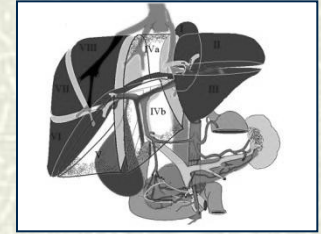
Kala, Kiss, Válek. Et al.: Nádory podjaterní oblasti. Grada 2009

Janíková, Zeleníková.: Ošetrovatelská péče v chirurgii. Grada 2013

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Předpoklady

Anatomie – základní předpoklad jakékoliv ošetrovatelské péče

Fyziologie – znalost funkcí a normálního fungování orgánů je základem pro porozumění možných omezení způsobených výkonem, i komplikací včetně možností jejich projevů a tak včasného zachytu

Fyzioterapie – rehabilitace před a po výkonu

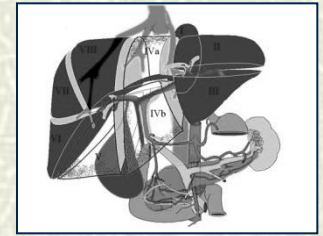
Nauka o ranách – zákonitosti hojení rány souvisejí s omezeními danými výkonem i možnostmi rehabilitace. Podpora fyziologického primárního hojení rány i možnosti ošetření ranných komplikací

Dietetika – spolu se znalostmi výše vede k tomu, aby pacient strádal v perioperačním období co nejméně, co nejméně spotřeboval své vlastní zásoby a maximálním způsobem dodal substráty pro hojivé procesy .

Ošetrovatelská péče

Průvodce pacienta perioperačním obdobím, pomoc s tím, co nezvládne, motivace, aby zvládl víc, než si myslel:

bolest

nemohoucnost

obavy o sebe, výsledek léčby, komplikace

obavy o rodinu

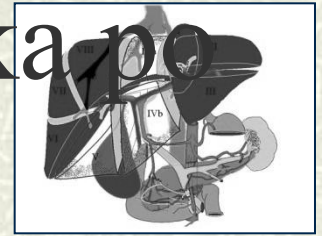

Prevence komplikací – péče o pasáž GIT, rehabilitace,

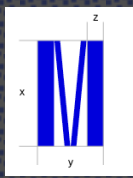
Časná detekce komplikací, kdy se relativně dobře řeší

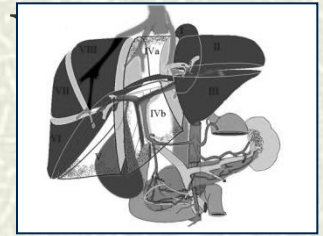
Ošetrovatelská problematika po operacích jater a žlučníku

- # Omezení rehabilitace dané typem přístupu
  - Laparotomie vs. laparoskopie. Vzhledem k řezu v podžebří mohou být více omezené dechové exkurze
- # Dietní omezení – nízkotučná dieta dočasně.
- # Monitorace stavu, laboratoří, odpadu z drénů k časné detekci případných komplikací
- # Minimalizace podání hepatotoxických přípravků
- # U hepatopatie péče o stolici + selektivní dekontaminace sytřeva (Normix 3x2 ; Lactulosa sirup)
cíl = 3 stolice denně.

Přínos ošetrovatelské péče všech fázích

Předoperačně – Zvýšení rezerv

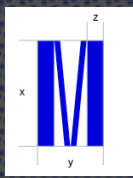
- Nutrice
- Fyzická kondice

▣ Perioperačně – minimalizace stresu/poškození

- Doba výkonu
- Rozsah výkonu
- Teplotní komfort

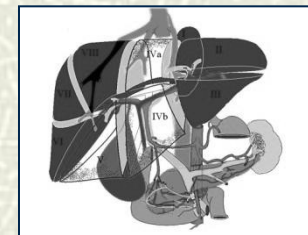
▣ Pooperačně – **časná detekce komplikací !!!**

- Minimalizace ztrát rezerv
- Dostatečná dodávka substrátu pro hojení
- Rehabilitace – zabránění ztráty funkce,
- Péče o příjem a výdej

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Játra a žlučník - dieta

■ Dieta s omezením tuků maximálně měsíc

■ Enterohepatální oběh

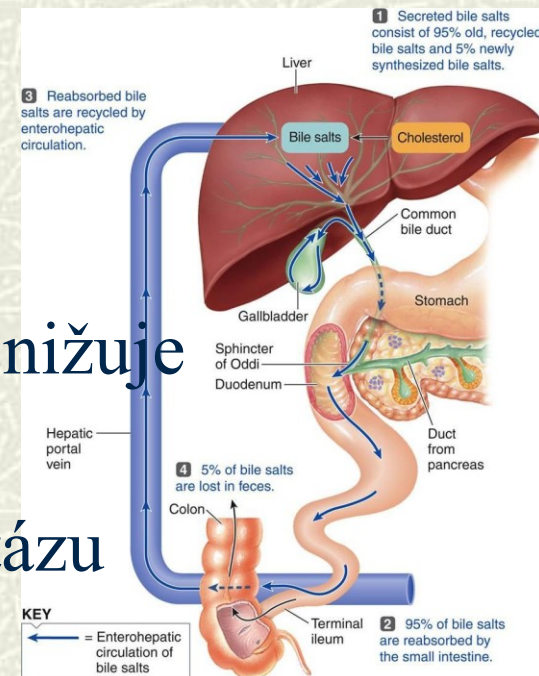
■ Litogenní žluč

■ Co nejdříve p.o., enterální výživa

■ Preprocessing ve střevech významně snižuje zátěž jater

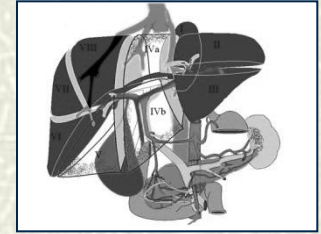
■ Enterohepatální oběh – vliv na cholestázu

■ Nepřetěžovat tekutinami = infuzemi

Intraoperačně

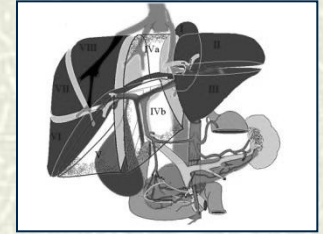

- Monitorace CVP, TK, **diurézy** - hypovoleemická hemodiluce významně snižuje krevní ztráty – je nutné odžet pacienta ob+hově stabilního a produkujícího moč!!!
- Hypovolemická hemodiluce – snížení krevních ztrát
- Teplotní komfort – snížení stresu, energetické spotřeby po operaci a vliv na krevní srážení

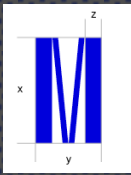

Pooperačně

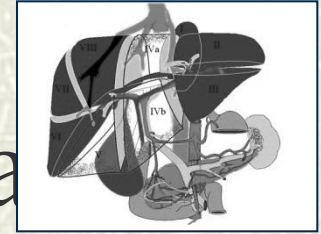

- # Monitorace k včasnému záchytu komplikací
  - Monitorace CVP, TK, diurézy-
  - Laboratorní monitorace
  - Odpady z drénů
- # Podpora přirozených hojivých procesů
  - Rehabilitace
  - Nutrice
  - Psychologická podpora
- # Analgoterapie

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

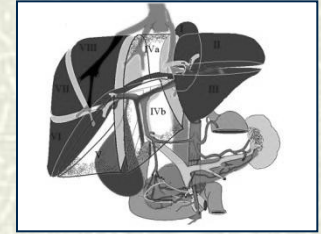
Výkon specifické komplikace

- # Krvácení
- # Biliární píštěl
- # Jaterní selhání

- # Monitorace oběhu, laboratoří, odpadů z drénů, potíží pacienta a lokálního nálezu – vše dohromady dá podezření na komplikaci
- # Dle závažnosti a typu komplikace pak další postup – došetření, urgentní revize

Monitorace oběhu

Tachykardie + hypertenze

- Bolest,
- Časná fáze šoku
- Vysazení chronické medikace (antiarytmika, antihypertenziva)

Tachykardie + hypotenze

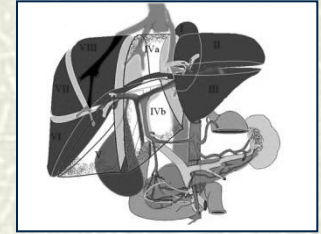
- Krvácení, hypovolemie, jiný typ šoku
- + dušnost – plicní embolizace?

Hypotenze + bradykardie

- Myslet na biliární peritonitidu

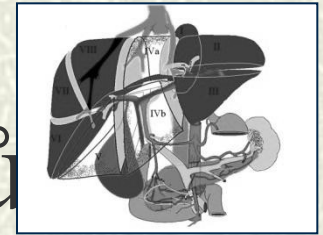
Monitorace laboratoří

- # ABR – acidóza - + hyperlaktacidémie
  - Hypoperfize, ischemie (jater), střeva
- # KO + koagulace
  - Krvácení – cave v první fázi vzestup Leu a Hb bez velkých změn. Pokles Hb již znamená významnou ztrátu
  - Koagulopatie a hypofibrinogenmie – selhávání jater
- # Biochemie
  - parenchymové ALT, AST – znamenají postižení parenchymu – nekróza, ischemie. Nicméně i po LSK CHCE ALT a AST běžně až 10 umol/l
  - Obstrukční/cholestatické GMT, ALP, konjugovaný bilirubin – stenóza žlučovodů
  - Glykemie – špatně korigovatelné hypoglykemie – selhávání jater
  - NH₃ – hyperamonémie – selhávání jater

Monitorace odpadů z drénů

Charakter

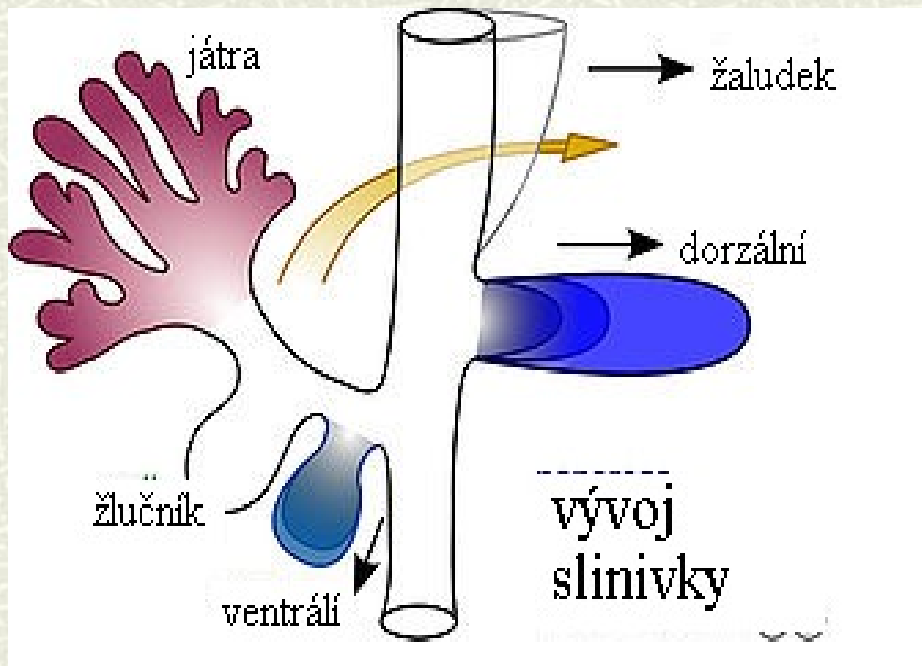
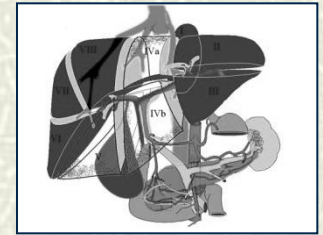
- Krev - při pochybnostech Htk ze sekretu z drénu
- Žluč – při pochybnostech biochemie – 3x vyšší než sérová hladina
- Obsah GIT – obsahuje mucin
- Pankreatická sekrece – AMY 3x sérová hladina
- Hnis (obvykle ne dříve, než po 3 dnech)
- Ascites – portální hypertenze

Množství

- Do 200ml (žluč, pankreatická, střevní píštěl) – šance na spont zhojení
- Nad 200ml

Embryologie

Společný vývoj játra, žlučové cesty a slinivky rozhraní předního a středního střeva

Pupen ventrální (játra, žlučovody, hlava slinivky – d. pancreaticus maior)

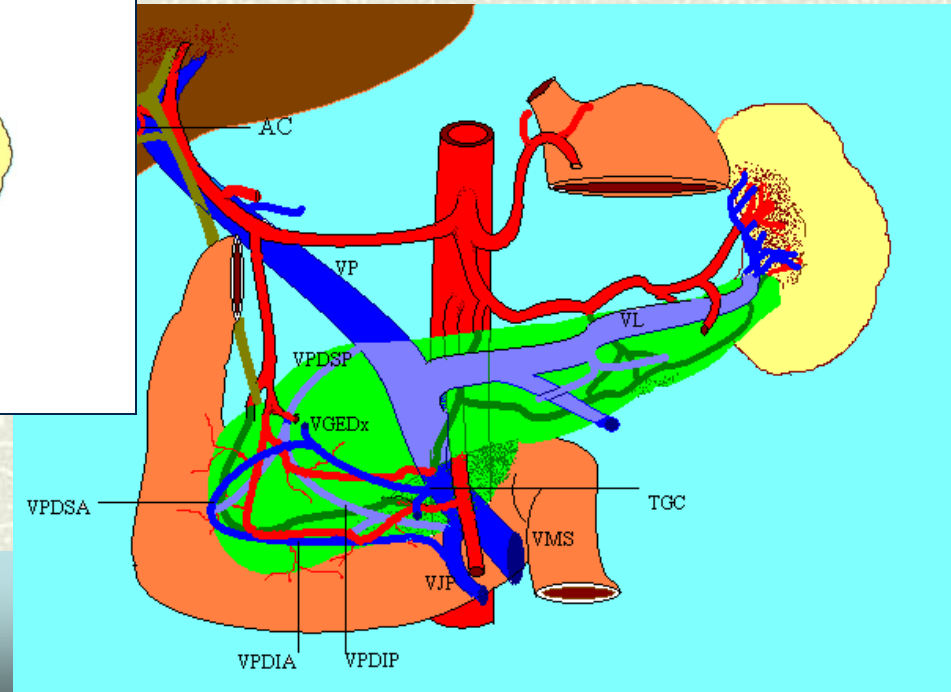
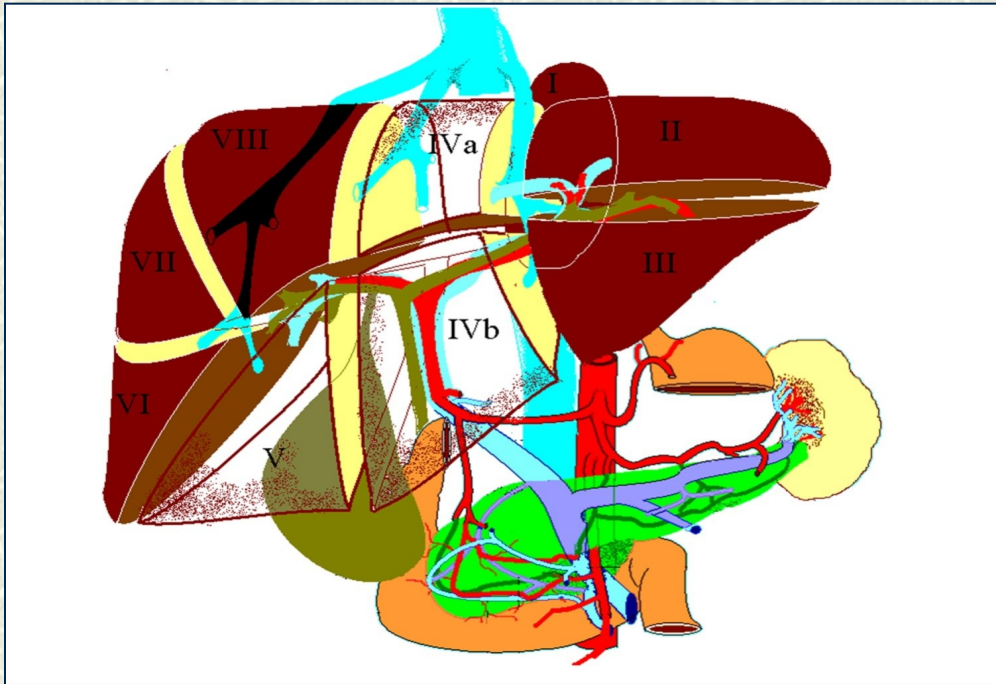
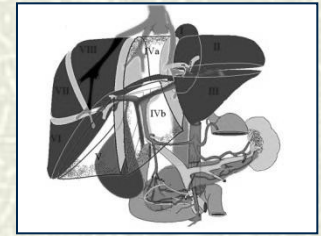
Pupen dorzální – tělo a kauda slinivky – d. pancreaticus minor
3.-7. týden intrauterinního vývoje

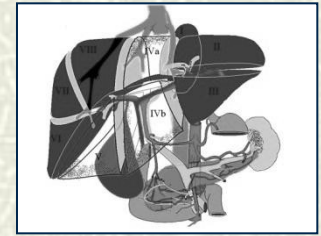
Cévní zásobení z truncus coeliacus se spojkami z a.mesenterica superior

Bolest viscerální se promítá do středního epigastria

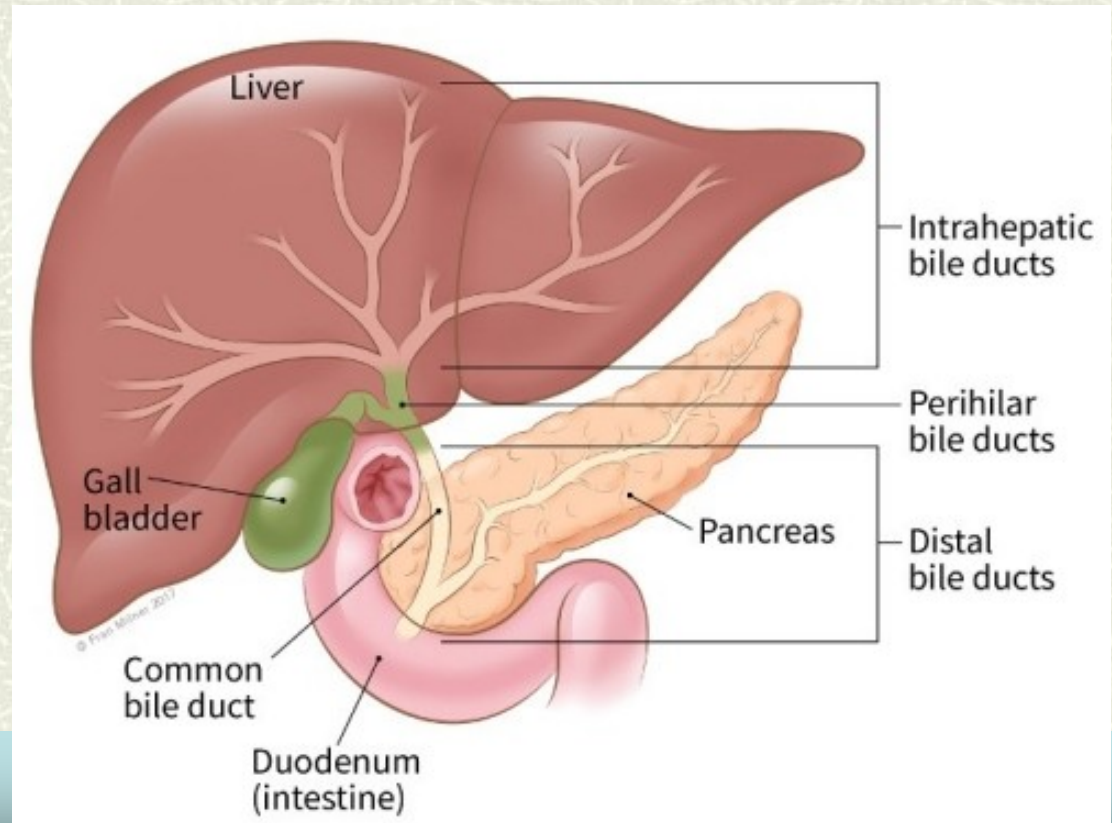

Anatomie

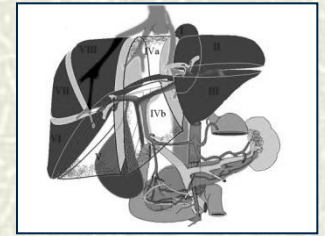
Játra

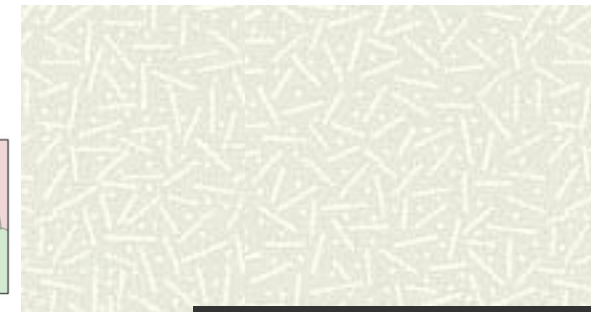
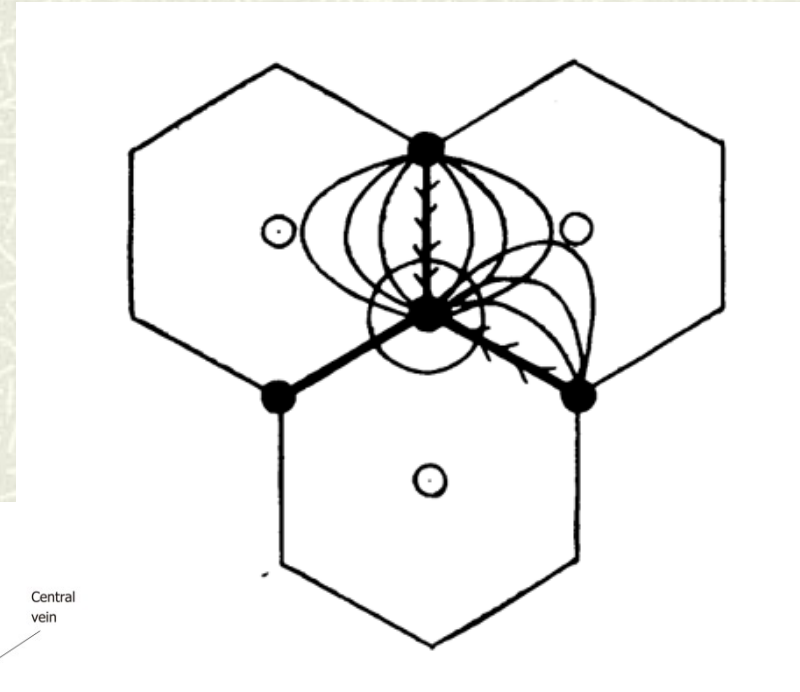
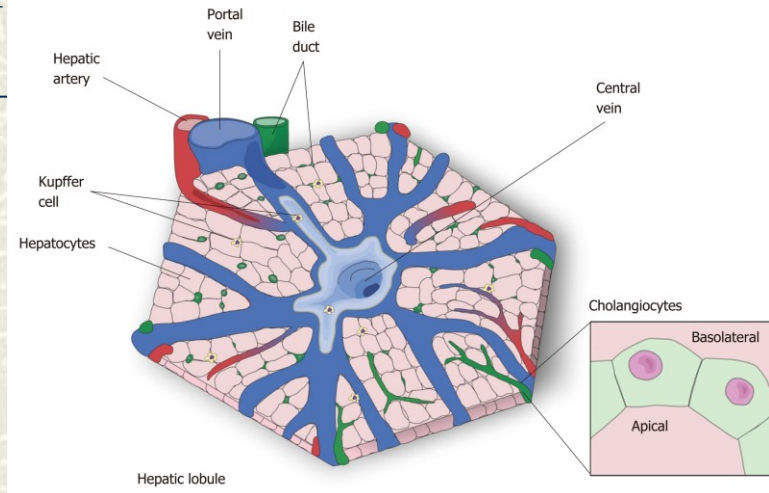

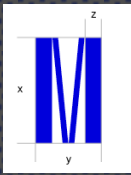
Funkční jednotka

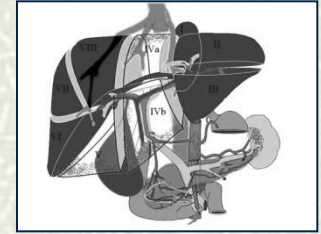
Tři lalůčky obkružují
Jednu portální triádu

Každý lalůček obkružuje
Jednu centrální žílu

Krevní oběhy

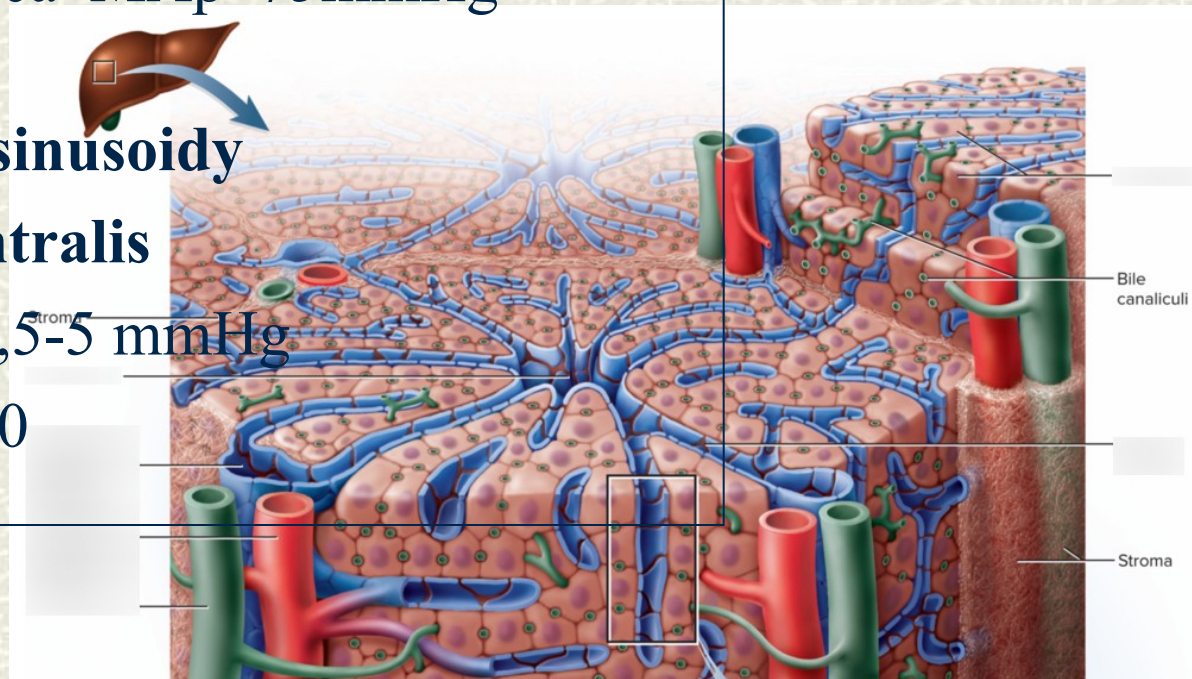
Funkční – Vrátnicová žíla – do 5mmHg – 0,6kPa
= 6 cm H₂O – nad 12mmHg (1,5 kPa)
port.hypertenze

Výživný – arteria hepatica MAp 75mmHg –
10kPa = 100cm H₂O

Oba se spojí v Jaterní sinusoidy

Drenáž cestou vena centralis

do jaterních žil a VCI 1,5-5 mmHg
0,2-0,7 kPa = 2-7cm H₂O

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Onemocnění jater a žlučových cest univerzální schéma jako všude 😊

Vývojové vady – Caroliho choroba, ageneze, ...

Funkční/Metabolické: lithiasa, cirrhóza, NAFLD, hemochromatóza, Wilsonova choroba, Crigler-Najarr syndrom, Gilbertova choroba....

Toxonutritivní – Froktóza, Alkohol, NonAlcoholicFattyLiverDisease

Záněť/infekce

viry – hepatitis A,B,C,D,E,F, EBV, CMV

bakterie - abscess – 1. obstrukce žlučovodu 2. hematogenní
- cholangitis

paraziti – Echinokok, Schistosomiasa, etc

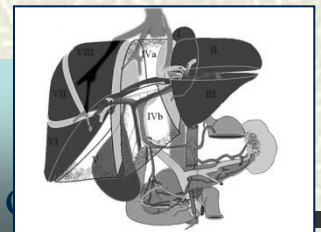
aseptické/autoimunitní – primární sklerozující cholangitida, cirrhóza

Nádory – primární, sekundární, maligní, benigní...

Úrazy – AAST klasifikace

Patologie portálního řečiště – portální hypertenze...

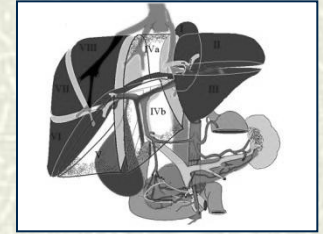
ESLD – end stage liver disease – může být výsledkem každého

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Diagnostika

Laboratorní hodnoty

parenchymové – ALT, AST, Bili nekonj.

obstrukční – GMT, ALP, Bili konj.

funkční – ICG, MEGX, HIDA, KEG,....

funkční – koagulace, NH₃, hypoglykemie

onkomarkery – AFP, CEA, NSE + Chromogr.A u NEN

sérologie – echinokokóza, schistosomiáza

Endoskopie – ERCP, peroperační cholangioskopie

RTG – PTC/PTD, peroperační cholangiografie

UZ – nejdostupnější, nezatěžující, velmi dobrá senzitivita srovnatelná s CT

MR, MRCP

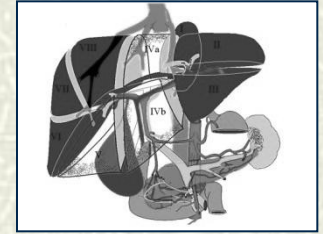
CT

PET, SPECT a hybridní metody (PET/CT, PET/MRI) = funkce i morfologie

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

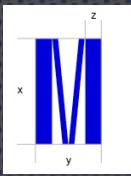
Funkční testy

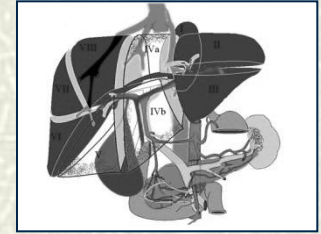
Před velkou resekcí = nad 3 segmenty, pokud jsou pochyby o rezervách

Pokud pacient nemá **hyperbilirubinémii** a má normální koagulační testy včetně Fbg je jediným faktorem **budoucí objem jater**

Pokud má pacient heepatopatii, pak se klasifikuje dle Child-Pough
A přidají se některé funkční testy – dnes prakticky výhradně test clearance **indocyaninové zeleně (ICG)**.

ICG

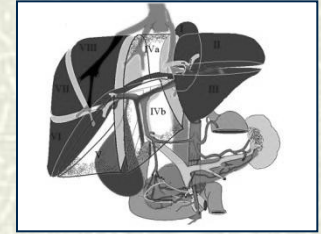
Aplikace ICG intravenózně. Vzorokly se odebírají po 15 minutách. Měří se retence ICG v %. Využití u hepatopatických jater viz dále. Tato tabulka platí pro játra bez elevace bilirubinu.

ICG retence v 15 minutách	Rozsah resekce
Do 10 %	Alespoň 20% ponechat
10 – 14 %	Nejvíce pravá hemihepatektomie
15 – 18 %	Bisegmentektomie
18 – 24 %	Segmentektomie
24 – 33 %	Povrchová excize

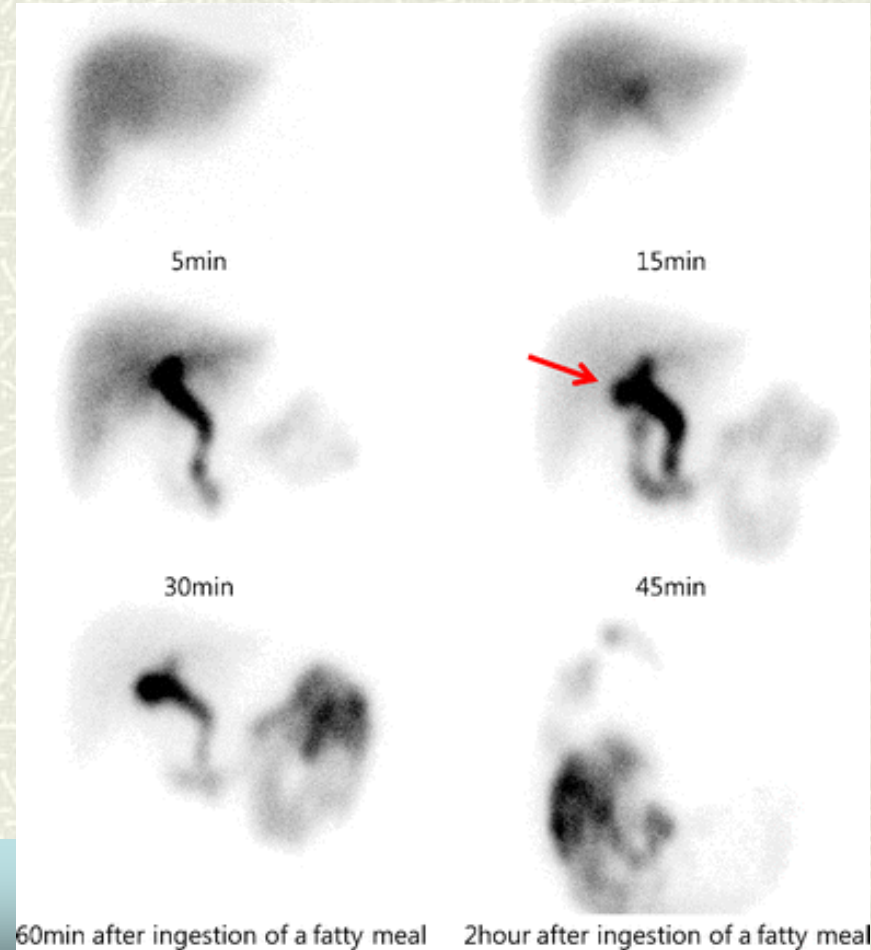
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

HIDA

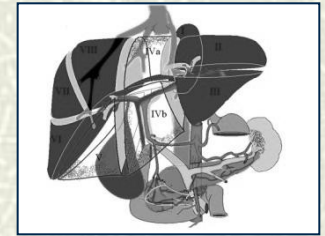
Scintigrafie s látkou specificky se vylučující do žluči játry/játry metabolizovanou označenou radionuklidem. V tomto případě jde o HIDA - ^{99m}Tc = hepatobiliary imido-diacetylová kyselina.

Jde v podstatě o vyšetření v reálném čase, hodnotí jak vylučovací schopnost parenchymu, tak evakuační schopnost žlučových cest.

Difuzní onemocnění jater (LTX = transplantace jater)

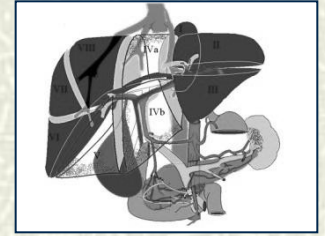
- ✘ Steatohepatitida
- ✘ Cirrhóza – autoimunitní, toxonutritivní – CAVE fruktóza Non Alcoholic Fatty Liver Disease – **LTX možná**
- ✘ Alagillův syndrom – AD děděný defekt JAG1 n. NOTCh2, vrozená vada, chybí žlučovody, **LTX možná**
- ✘ Wilsonova choroba – metabolismus Cu, **LTX možná**
- ✘ Sarkoidóza
- ✘ Hemochromatóza – excesivní absorpce Fe, **LTX možná**
- ✘ Schistosomiáza – parazit červ, Prasiquantel
- ✘ Amyloidóza – **LTX možná**, u Transthyretinové jde o kauzální th.
- ✘ Pelióza – vaskulární onemocnění - cysty, hormon dep., **resekce či LTX výjimečně**
- ✘ Hepatitida B,C,D... - **LTX při cirrhóze možná**

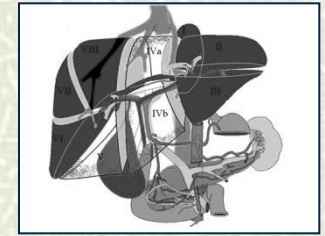
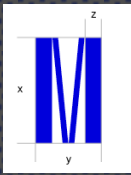
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Difuzní onemocnění jater

- # Terapie převážně hepatologická/nechirurgická
- # Specifická dietní opatření
- # Vyhýbat se toxinům (cave paracetamol, antimykotika...)

- # Operace – TRANSPLANTACE
- # Indikace je End Stage Liver Disease
- # MELD (Model for Endstage Liver Disease) score nad 15 !!!

Ložiskové procesy jater

Pravé nádory

- benigní
- maligní
- primární
- sekundární

INCIDENTALOMY

Nepravé nádory

FNH

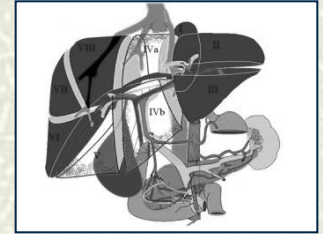
Nebioptická diagnostika –
zobrazovací metody

arteriální vs. portální
zásobení

Hepatocyt vs. jiné

Incidentalomy

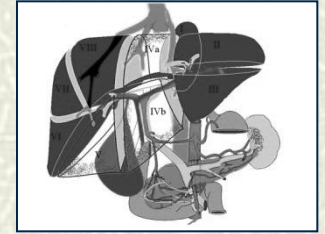

- # Je vysoce nepravděpodobné, že jde o malignitu v necirrotických játrech při absenci mimojaterního primárního nádoru.
- # Buď je nález na UZ typický (FNH, hemangiom, adenom, ...) – podle toho se postupuje
- # Nebo lze postupovat podle schématu pro hepatocelulární karcinom v cirrhóze
- # Většina případů nevyžaduje žádné další došetřování

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

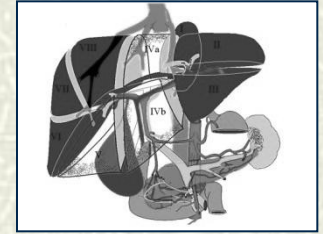
Cystické leze

- Prosté cysty – 20% populace, typický vzhled
- Mucinózní cysty - prekarcinózy
  - Biliární cystadenom
  - IPMN
- Jaterní enterální cysty
- Cystické malignity
  - NEN, cystadenocarcinoma

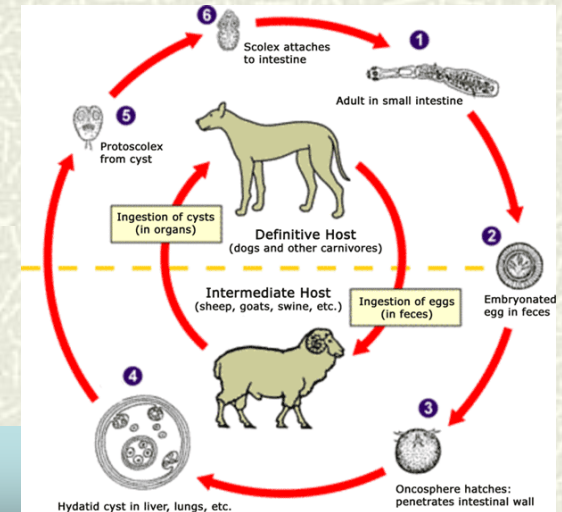
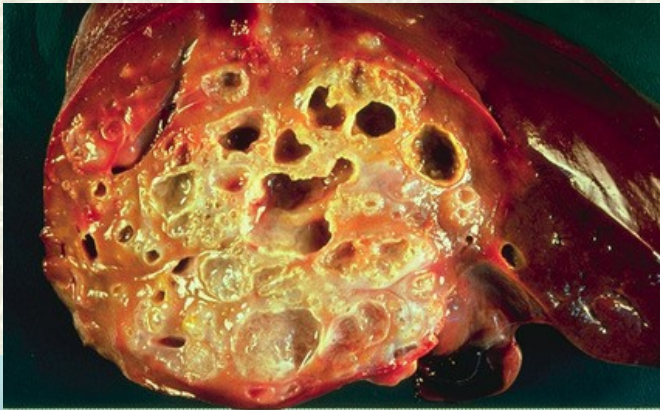
Echinococcosis

Echinococcus granulosus – lokalizované cysty
Echinococcus multilocularis – difuzní ganulace
(E. vogeli, E. oligarthrus)

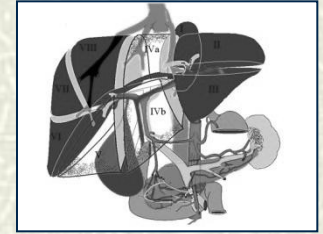
Člověk je hostitelem jen omylem...

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Echinococcosis léčba

Předléčení **Mebendazol, Albendazol**

U cystické formy:

Cyst deroofing s odsátím obsahu – cave **anafylaktická reakce**

V zemích s častým výskytem je to upřednostňovaný typ výkonu (Balkán, Turecko)...

Resekce/enukleace s pouzdrém

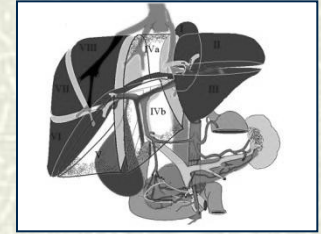
při neresekabilitě PAIR = punkce, aspirace, injekce skolicidu, reaspirace

U alveolární: následné resekce

U polycystické: dlouhodobá terapie Albendazol, Mebendazol

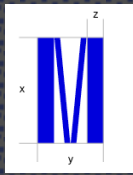
Polycystóza

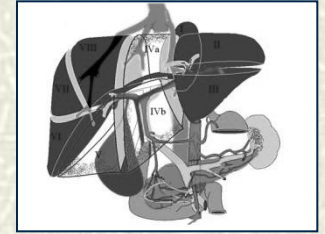
Konční transplantací ledvin. Funkce jater bývá zachována. Operace jater je indikována jen u významných symptomů – snaha o redukci cyst se zachováním funkčního parenchymu.

2 typy –

- 1. Zahrnující ledviny a.** autozomálně dominantní – geny PKD 1-3 pro polycystiny Výskyt 1:500 novorozenců.
b. Autozomálně recesivní – méně častý – mutace genu PKHD1 pro fibrocystin – receptor-like protein udržující tubuly průchodné. Výskyt 1:20.000 narozených 30% úmrtnost novorozenců.
- 2. Postižení pouze jater** – autozomálně dominantní postižení genu SEC63 a PRKSCH (beta podjednotka glukosidázy 2).

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

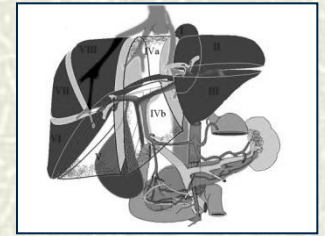
Benigní nádory jater

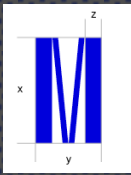

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Benigní nádory jater

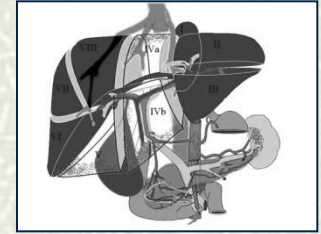

	Prevalence	Věk	M/Ž	Role antikoncepce
Hemangiomy	4-10 %	0-80 r	1/5	+ -
FNH	0,1%	15-60	1/10	++
Adenomy	0,01%	15-45	1/10	+++

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Charakteristika hemangiomů

- # stabilní nádory
- # zvětšování objemu se projevuje u méně než 10 %
- # komplikace jsou vzácné
- # Součást syndromu Kasabach-Merrittové
- # není indikace k **surveillance ani léčbě**

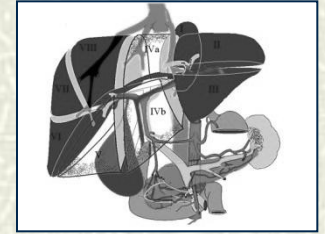
„ Hlavní komplikací je chirurgie „ (J.Belghiti)

Mayo clinic (87 případů)

- 1 úmrtí (kardiální příčina)
- 8 velkých komplikací chirurgických (absces, biliární leak)
- 8 velkých nechirurgických komplikací
- 20 malých chirurgických komplikací

Léčba hemangiomů

Léčba nechirurgická

Embolizace

Ne (ale..)

Radioterapie

Ne

Resekce

Enukleace periferních nádorů

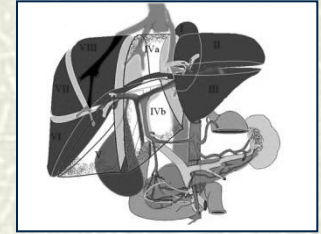
Resekce s parenchymem u obřích hemangiomů

Transplantace v případě postižení celého parenchymu – MELD score nad 15

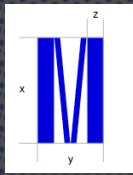

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

FNH

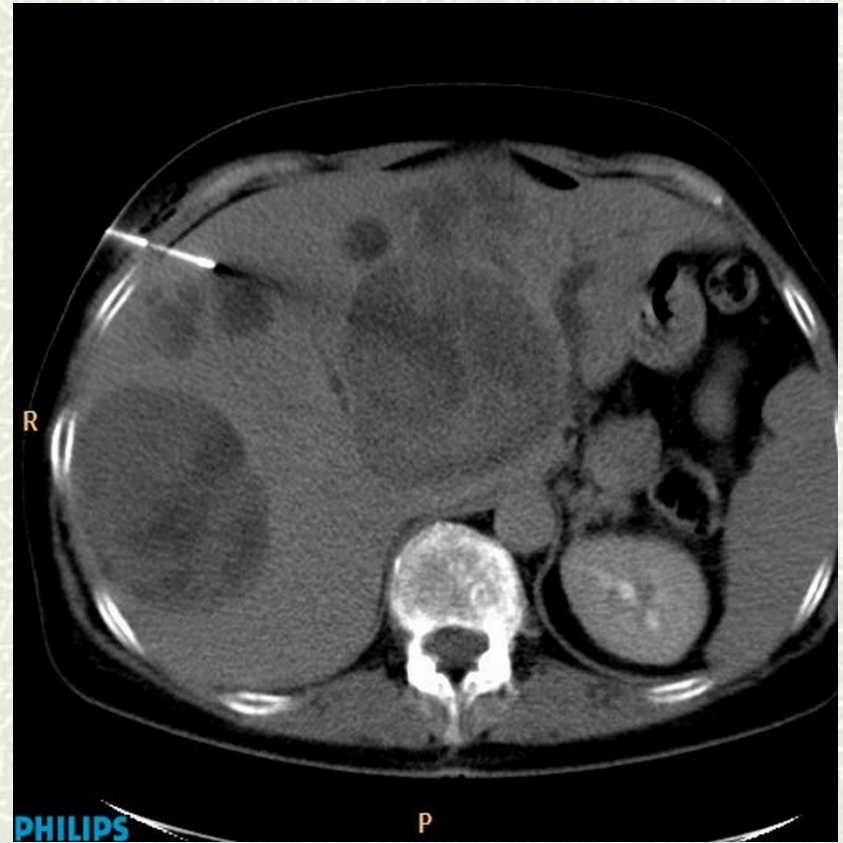
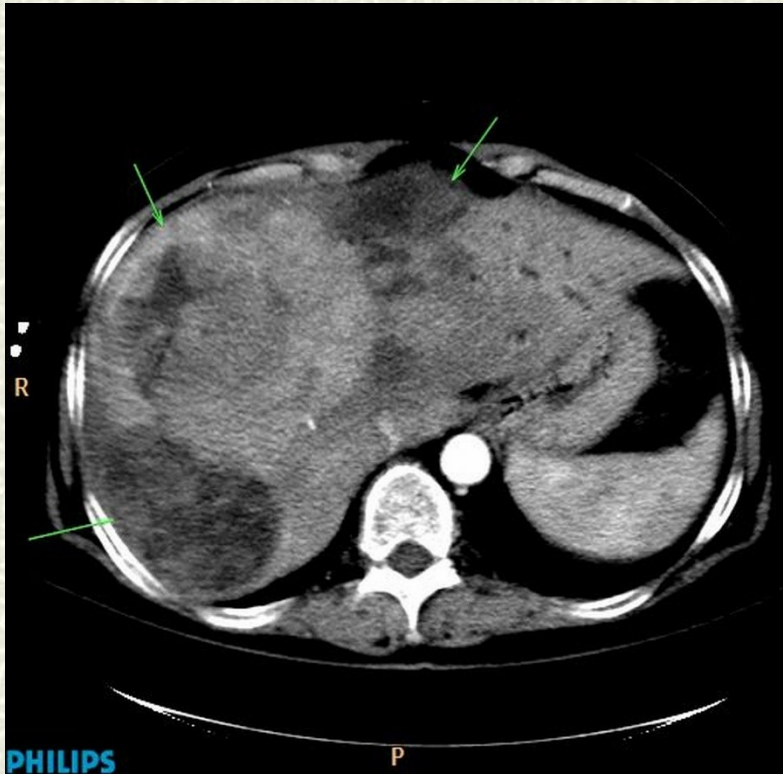
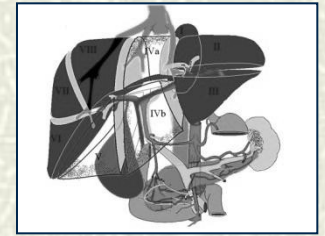
1. Nejedná se o nádor
2. Jde o hyperarterializovaný pseudotumor („lokalizovaná cirhoza „), charakterizovaný vaskulárními anomáliemi (shunty), na jejichž otevření se podílí hormonální léčba
3. Diagnóza postavená na UZ, CT, MRI, UZ a MRI s kontrastem
4. Biopsie občas nutná při pochybách (HCC?, Adenom?)

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

FNH

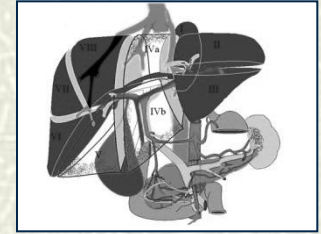
žena 50let

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

FNH - léčba

Neresekční

Embolizace - přechodný efekt

Resekční

OPERACE

Diagnostické pochyby i po biopsii

ANO

Symptomatické FNH

Abdominální diskomfort

NE

Chronické bolesti

+ -

(výjimečně)

Akutní bolesti

ANO

(u pedikulizovaných

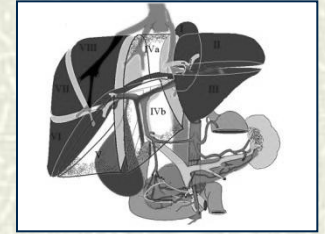
lézí)

Profylaktické resekce

NE

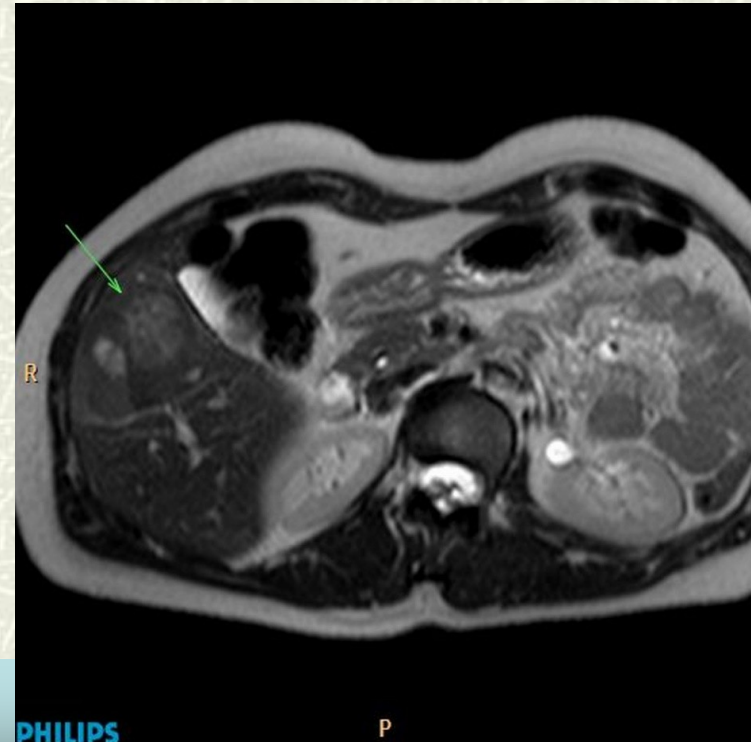
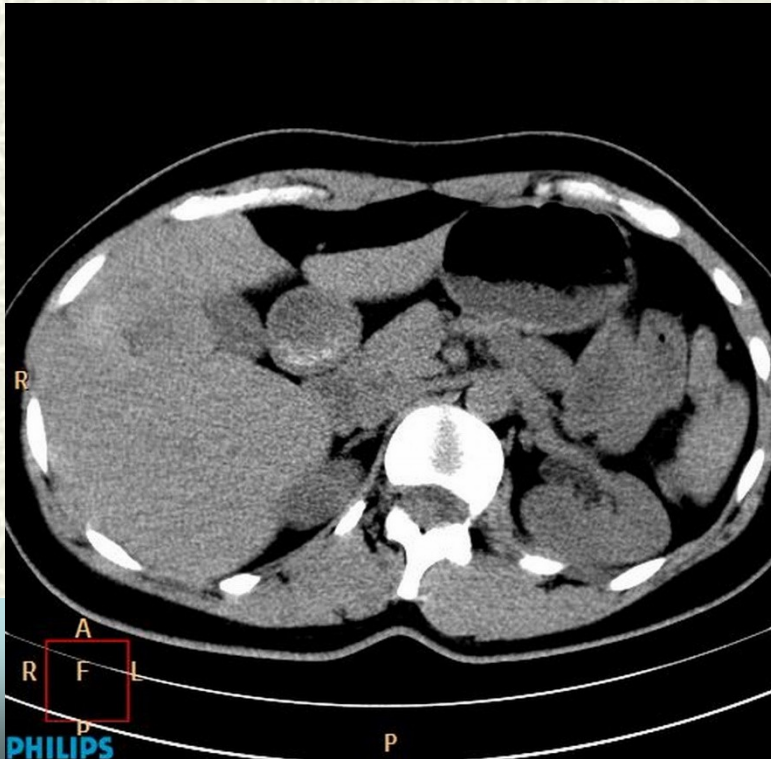
Adenom

90% u žen

Věk 30-50 roků

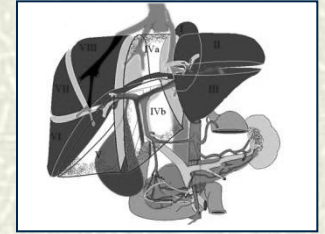
Perorální antikoncepce (zejména při délce užívání nad 10 roků)

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Adenom - Rizika

Krvácení 25 %

Malignizace 10 %

Při mutaci β -kateninu 90 %

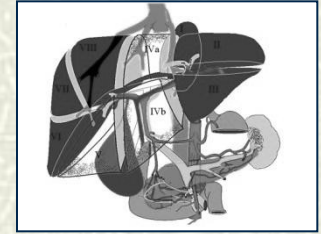
Riziko je významně větší u mužů a u adenomů nad 4cm

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Adenom - Léčba

Neresekční léčba : RFA u adenomů menších než 4 cm

Resekce: léze větší než 4-5 cm (u mužů všechny léze), mutace β -kateninu

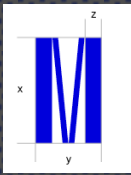
V případně lokalizované malignity, je resekce dostačující léčbou

Transplantace : Insuficientní v případě vícečetných maligních lézí

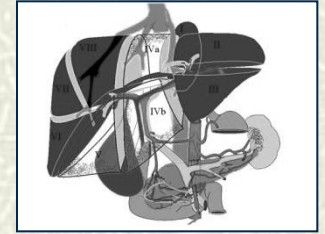
Mnohočetné adenomy Regrese 6%

Augmentace objemu 8% (často v průběhu těhotenství)

Surveillance spolu s ukončením perorální antikoncepce

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

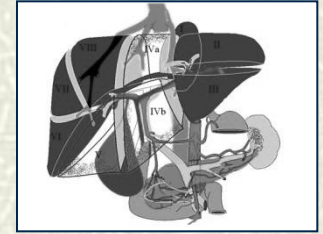

Maligní nádory jater

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Typy

Ze všech tkání zastoupených v játrech

Hepatocelulární karcinom

Cholangiocelulární karcinom

Epiteliální hemangioendoteliom

Hepatoblastom

Sarkom – angiosarkom, embryonální sarkom, rhabdomyosarkom,
leiomyosarkom, fibrosarkom, karcinosarkom

Teratom

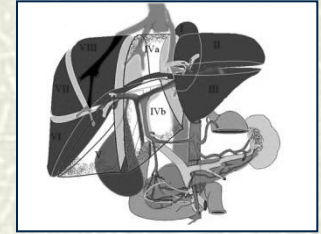
Yolk sac tumor

Neuroendokrinní neoplazie (NEN)- karcinoid

Lymfom

Primární léčba

Chirurgická resekce s dodržením všech principů onkologické radikality **je primární léčbou** všech solidních nádorů a některých lymfoproliferativních onemocnění (MALT) pokud

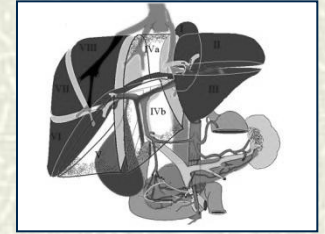
je možná bezpečná kompletní R0 resekce

je přijatelné pooperační riziko

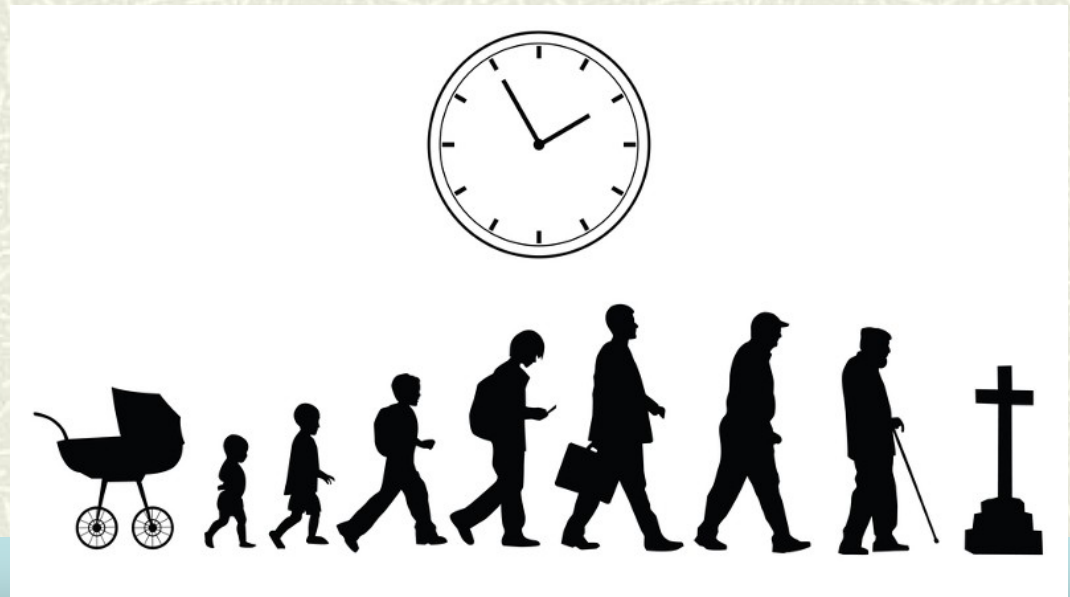
je přijatelný funkční výsledek (www.nccn.org)

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

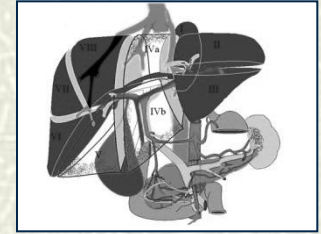
Věková specifika

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Věk a onkochirurgie

NCCN

National
Comprehensive
Cancer
Network®

NCCN Guidelines Version 1.2018 Older Adult Oncology

[NCCN Guidelines Index](#)
[Table Of Contents](#)
[Discussion](#)

CONSIDERATIONS FOR OLDER ADULTS UNDERGOING CANCER TREATMENTS^h

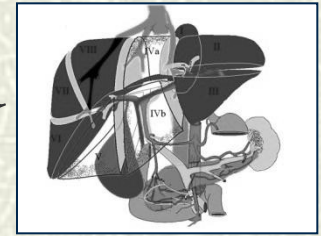
- In general, age is not the primary consideration for surgical risk.
- Emergency surgery carries increased risk of complications.
- Assess physiologic status.
- American Geriatrics Society (AGS) Task Force and American College of Surgeons provided general guidelines for older adults undergoing surgery.¹ These guidelines can be applied to older cancer patients undergoing surgery.
- There are data to suggest that an increased need for functional assistance pre-surgery (measured by ADL, IADL, and PS) predicts postoperative complications, extended hospital stay, and 6-month mortality in older patients undergoing cancer surgery.²⁻⁴
- Impaired cognitive status is a risk factor for postoperative complications, prolonged length of stay, and 6-month overall mortality postoperatively.^{2,5}
- In patients undergoing general surgery:ⁱ
  - ▶ Older age is a risk factor for postoperative delirium.⁶
  - ▶ Delirium is a risk factor for functional and cognitive decline.⁷ [See Assessment of Cognitive Function \(OAO-F\)](#)
- Preventive measures exist for delirium
  - ▶ Yale Delirium Prevention Trial and Hospital Elder Life Program (HELP):
<http://www.hospitalelderlifeprogram.org/>
  - ▶ National Institute for Health and Care Excellence (NICE) Guideline for Prevention of Delirium:
<http://publications.nice.org.uk/delirium-cg103>

Surgery →

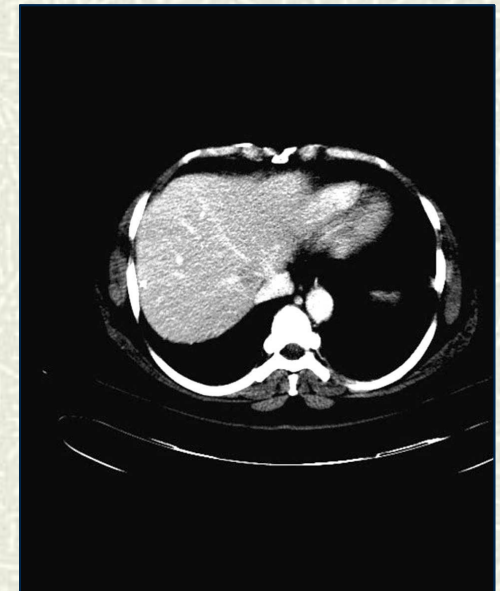
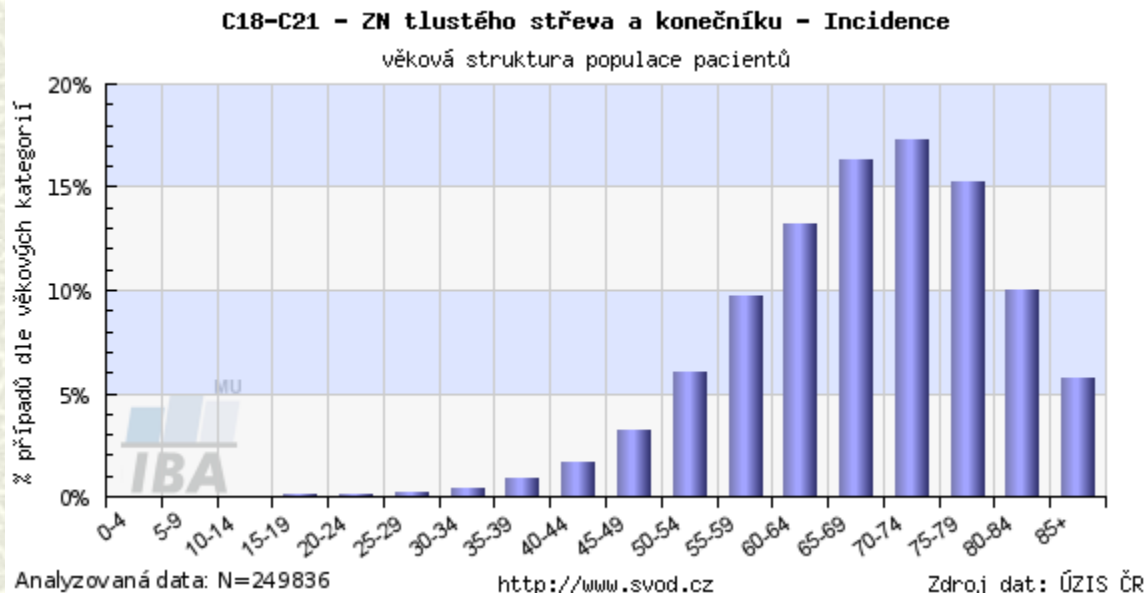
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

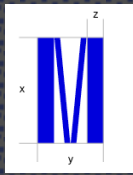
Příklad - populace pacientů s JM KRK

■ Střední očekávaná doba dožití ČR

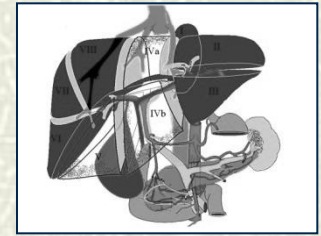
- Muži 73
- Ženy 78

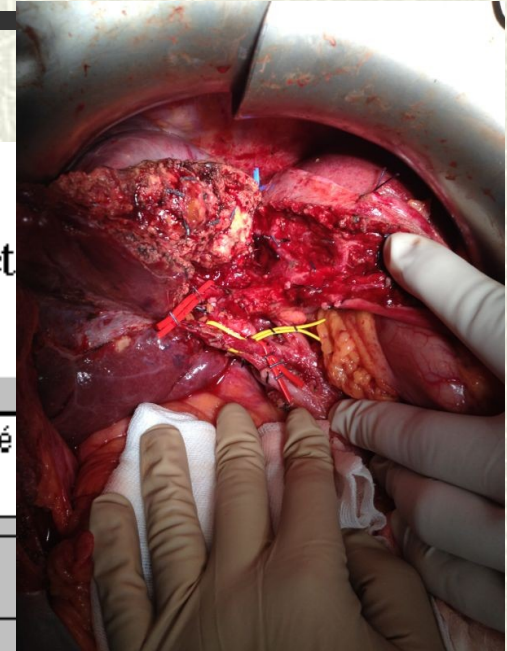
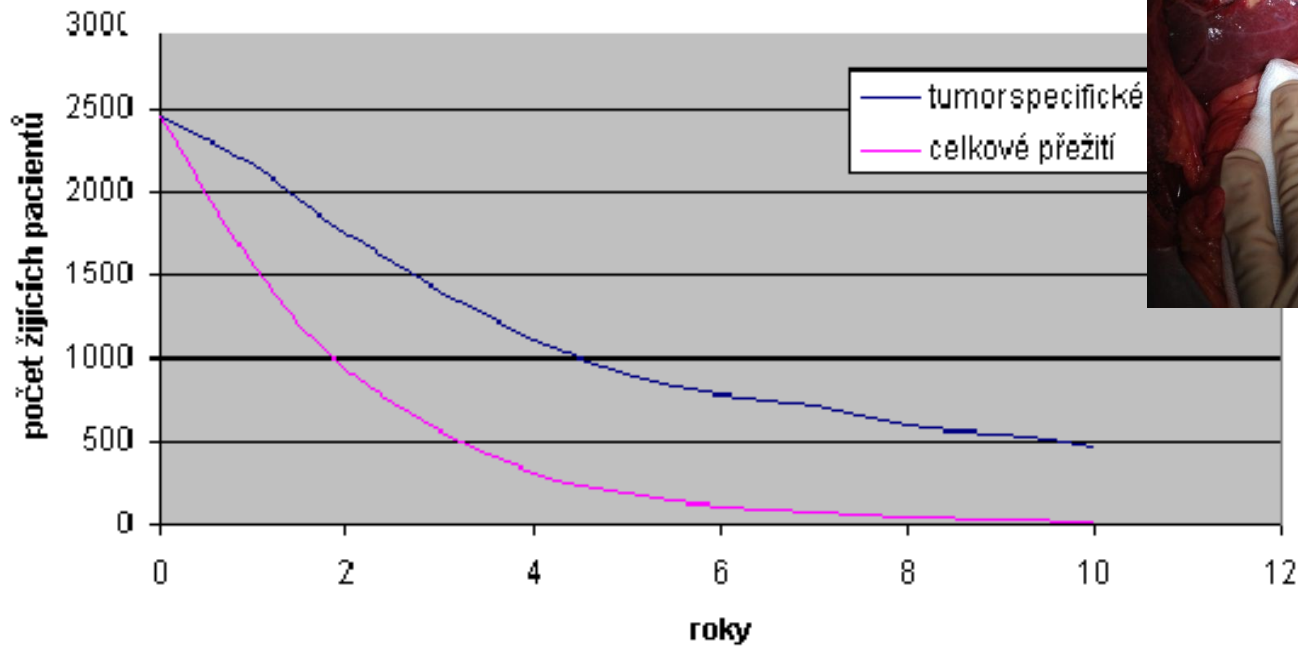

Tumor-specifické přežití

WWW.livermetsurvey

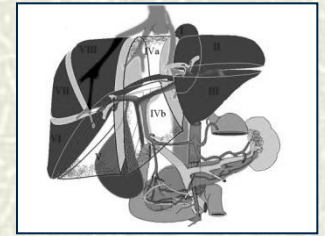
Srovnání tumor specifického a celkového přežití
u pacientů starších 70 let po resekci jaterních metastáz
kolorektálního karcinomu

Klasifikace

Resekabilita

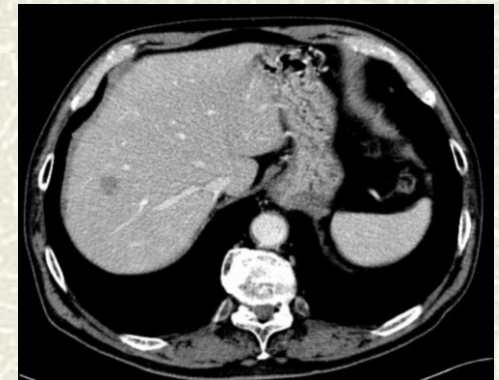
+Operabilita

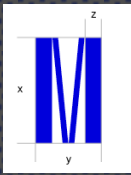
+Očekávané dožití

Děti
PRETEXT

Dospělí
ECOG PS
FLRV, ICG

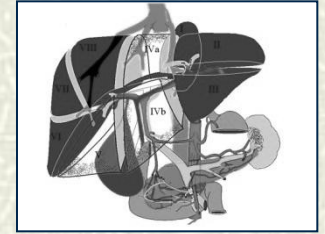
Staří
ECOG PS
ADL, IADL

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Cíl

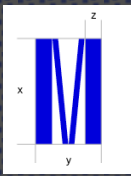
Nemusí být dosažení CURE

Strategie co nejvíce pacientů PFS ve 3 letech

Nesnažit se o sekundární resekabilitu

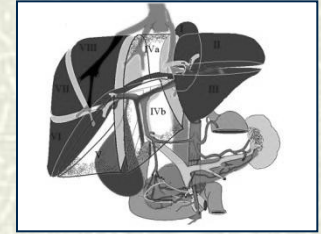
Spokojený senior

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Odhad dožití

National
Comprehensive
Cancer
Network®

NCCN Guidelines Version 3.2018
Prostate Cancer
NCCN Evidence Blocks™

[NCCN Guidelines Index](#)
[Table of Contents](#)
[Discussion](#)

PRINCIPLES OF LIFE EXPECTANCY ESTIMATION

- Life expectancy estimation is critical to informed decision-making in prostate cancer early detection and treatment.
- Estimation of life expectancy is possible for groups of men but challenging for individuals.
- Life expectancy can be estimated using the Social Security Administration tables (www.ssa.gov/OACT/STATS/table4c6.html) or the WHO's Life Tables by country (<http://apps.who.int/gho/data/view.main.60000?lang=en>).
- Life expectancy can then be adjusted using the clinician's assessment of overall health as follows:
  - › Best quartile of health - add 50%
  - › Worst quartile of health - subtract 50%
  - › Middle two quartiles of health - no adjustment
- Example of 5-year increments of age are reproduced in the [NCCN Guidelines for Older Adult Oncology](#) for life expectancy estimation.

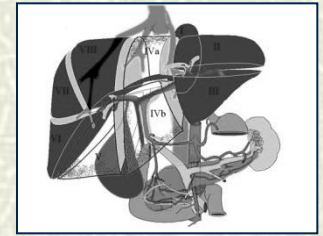
<http://apps.who.int/gho/data/view.main.60000?lang=en>

Chow WB, J Am Coll Surg 2012

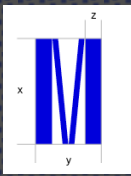
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Multidisciplinární OIK !!!

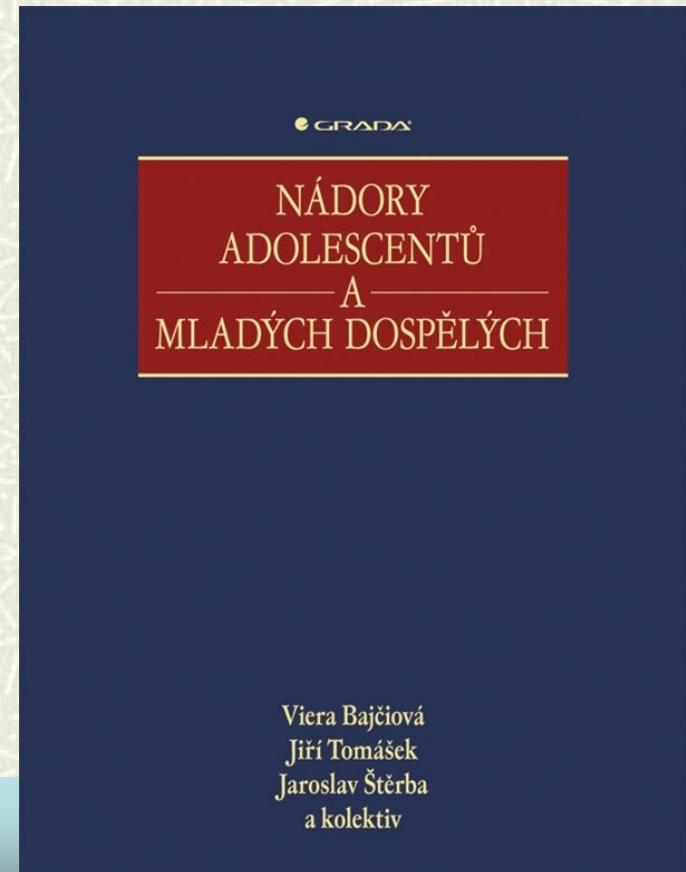
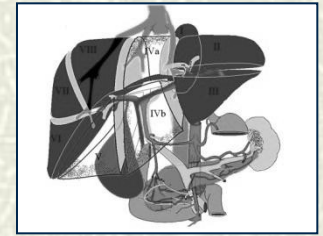
Někdo musí pacienta znát
Snese lépe dlouhodobou chemoterapii
Nebo krátkodobou operační zátěž
U starých pacientů již nepočítáme s
reresekcí jater

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

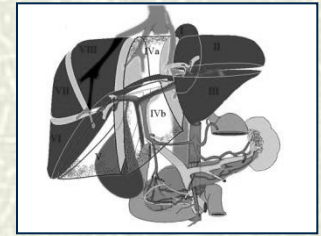
Nádory jater dětského věku

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Nádory dětských jater

Primární malignity dětských jater tvoří něco přes 1% malignit u dětí, mají narůstající tendenci. Jen méně než 40% resekabilních

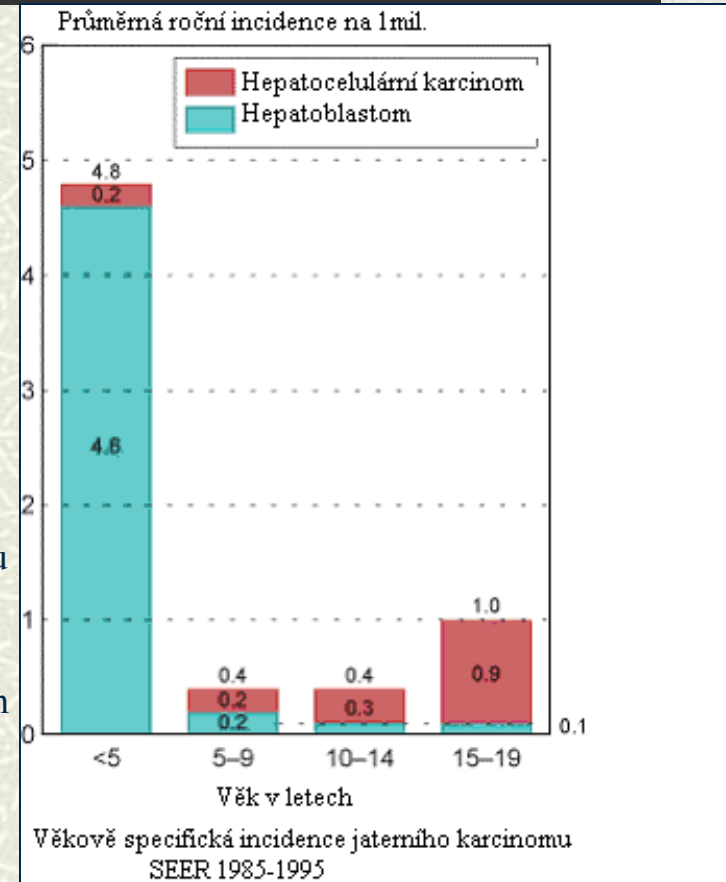
Benigní nádory tvoří 30% jaterních nádorů u dětí, nejčastěji hemangioendoteliom se signifikantní morbiditou a mortalitou - hepatomegalie, městnavé srdeční selhání, anémie, někdy Kasabach-Meritt syndrom

Embyonální typ nádoru - hepatoblastom v několika histologických subtypech, tvoří 2/3 z nich, je typicky nádorem kojeneckého věku

Hepatocelulární karcinom se nachází většinou ve věku nad 10 let je také spojen s virovou hepatitidou, rychlejší vznik než u dospělých

Znám genetický substrát u části hereditárních syndromů

Rizikový faktor - expozice rodičů syntet. barvivy, kovy, kouření

Litten JB, Tomlinson GE: Liver Tumors in Children. The Oncologist 2008, 13: 812-20

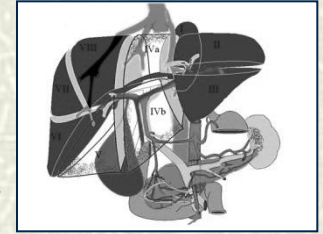
Buckley JD et al. A case-control study of risk factors for hepatoblastoma. A report from Childrens cancer Study Group. Cancer 1989, 64: 1169-76

Pang D et al.: Parental smoking and childhood cancer: Results from the United Kingdom Childhood Cancer Study. Br.J.Cancer 2003, 88: 373-81

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Klasifikace dětských nádorů

Klasifikační systémy jaterních nádorů dětí

	Evropský SIOPEL / PRETEXT systém PRETreatment EXTension	Severoamerický systém Postchirurgický
Stádium I PRETEXT I	Tumor pouze jednoho sektou, 3 navazující sektory jsou bez postižení	R0 resekovaný nemetastazující nádor
Stádium II PRETEXT II	Tumor postihující 1-2 sektory, alespoň dva sousední sektory jsou intaktní	R1 resekce, nebo ruptura či kontaminace operačního pol tumorem během resekce, bez metastáz
Stádium III PRETEXT III	Tumor postihuje 3 související sektory nebo 2 nesouvisející sektory. Nejsou 2 nepostižené sousedící sektory	Neresekovatelný nádor nebo R1 resekce, postižení lymfatických uzlin. Bez metastáz
Stádium IV PRETEXT IV	Postižení všech 4 sektorů	Vzdálené metastázy bez ohledu na primární postižení.

SIOPEL – Childhood liver strategy group při Societé Internationale d Oncologie Pédiatrique

PRETEXT dodatečná kritéria:

C – postižení I. segmentu (Caudate lobe)	- C1, C0
E – extrahepatální postižení	- E1, E0
F – solitární vs. mnočetné postižení	- F1, F0
H – klinické aRTG známky ruptury nebo intraperiton hemorrhagie	- H1, H0
M – vzdálené metastázy	- M1, M0
N – postižení uzlin – žádné, jen břišní, extraabdominální	- N0, N1, N2
P – Postižení portální žíly, žádné, jen pravé nebo levé větve, kmene	- P0, P1, P2, P3
V – postižení VCI nebo jaterních žil, žádné, jen jedna, max 2, 3 jaternížíly nebo VCI	- V0, V1, V2, V3

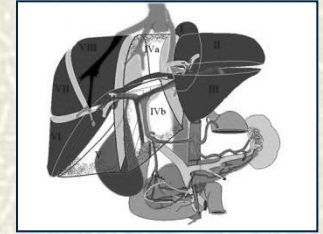
Childhood Liver Tumours
Strategy Group - SIOPEL

Roebuck DJ et al.: 2005
PRETEXT: a revised staging system for primary malignant liver tumours of childhood developed by the SIOPEL group. *Pediatr Radiol.* 2007, 37: 123-32

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Specifika dětských nádorů

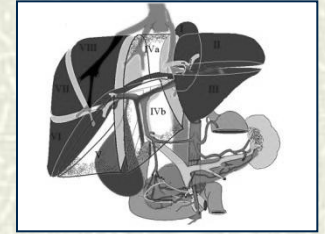
- O**bvykle zdravý jaterní parenchym nelimitující resekci
- V**ětší relativní objem jater k velikosti těla umožňující větší rozsah resekce
- V**ysoká regenerační schopnost
- D**robné křehké struktury
- M**alý objem břišní dutiny vůči játrům ztěžující laparoskopické výkony
- V** době diagnózy jde o velké nádory (prvním příznakem bývá hepatomegalie, eventuálně ruptura nebo intraperitoneální hemorrhagie).
- D**louhá žádoucí doba přežití po léčbě.
- T**ransplantace - negativní účinek dlouhodobé imunosuprese, životnost graftu
- I** benigní nádory působí často vážné symptomy vzhledem k relativní velikosti jater
- J**de o malý počet onemocnění (4 hepatoblastomy a 1 HCC ročně v ČR)
- P**redominantní postižení pravého laloku

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Nález

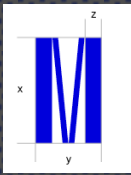
HCC pT3 NX M0

PRETEXT II

15 letý hoch

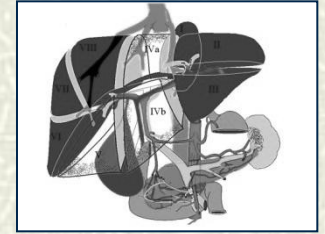
kompletní remise po pravostranné rozšířené hemihepatektomii

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

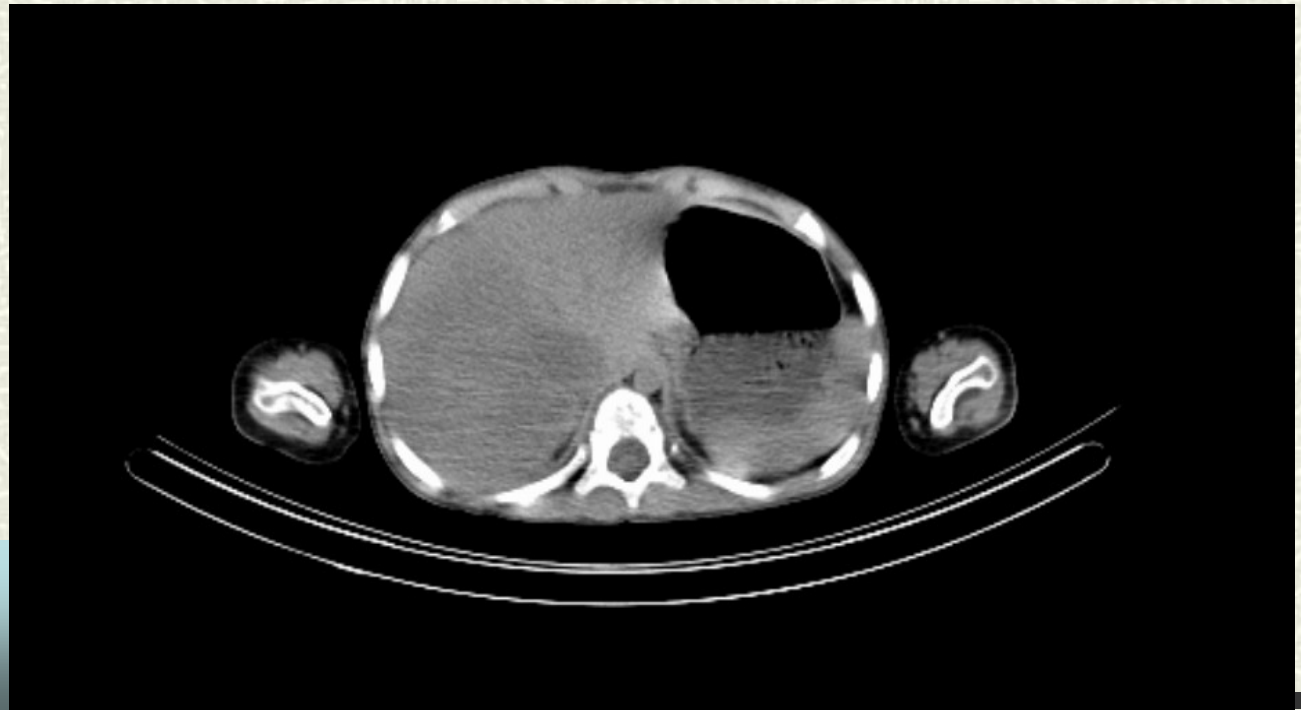
Nález

HCC PRETEXT III

3 letý chlapec

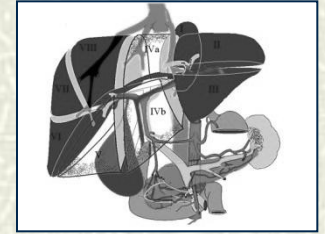
Kompletní remise s negativizací AFP

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

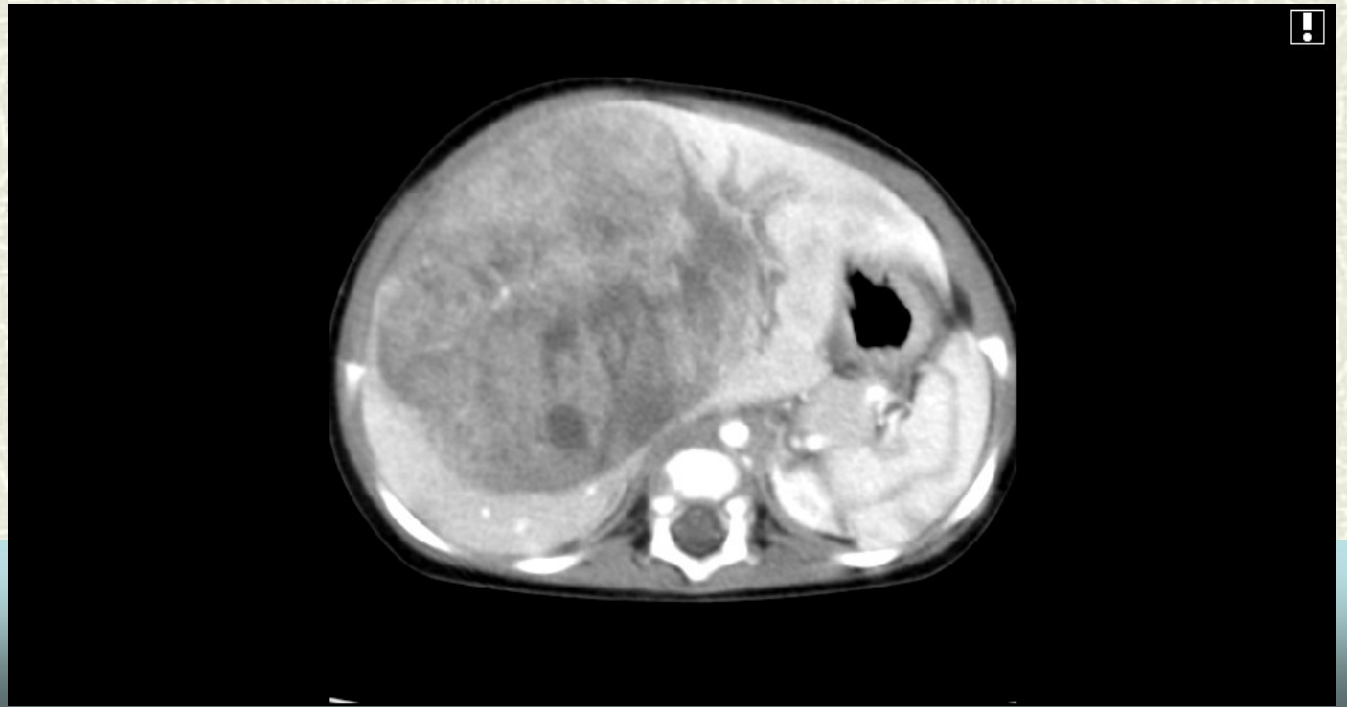
Nález

Hepatoblastom PRETEXT IV

6 měsíční chlapec

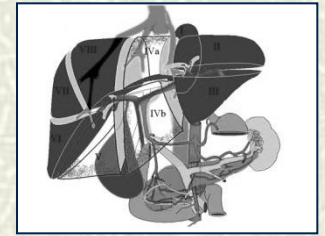
Po ortotopické transplantaci v Hamburku (otec) negativizace AFP

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

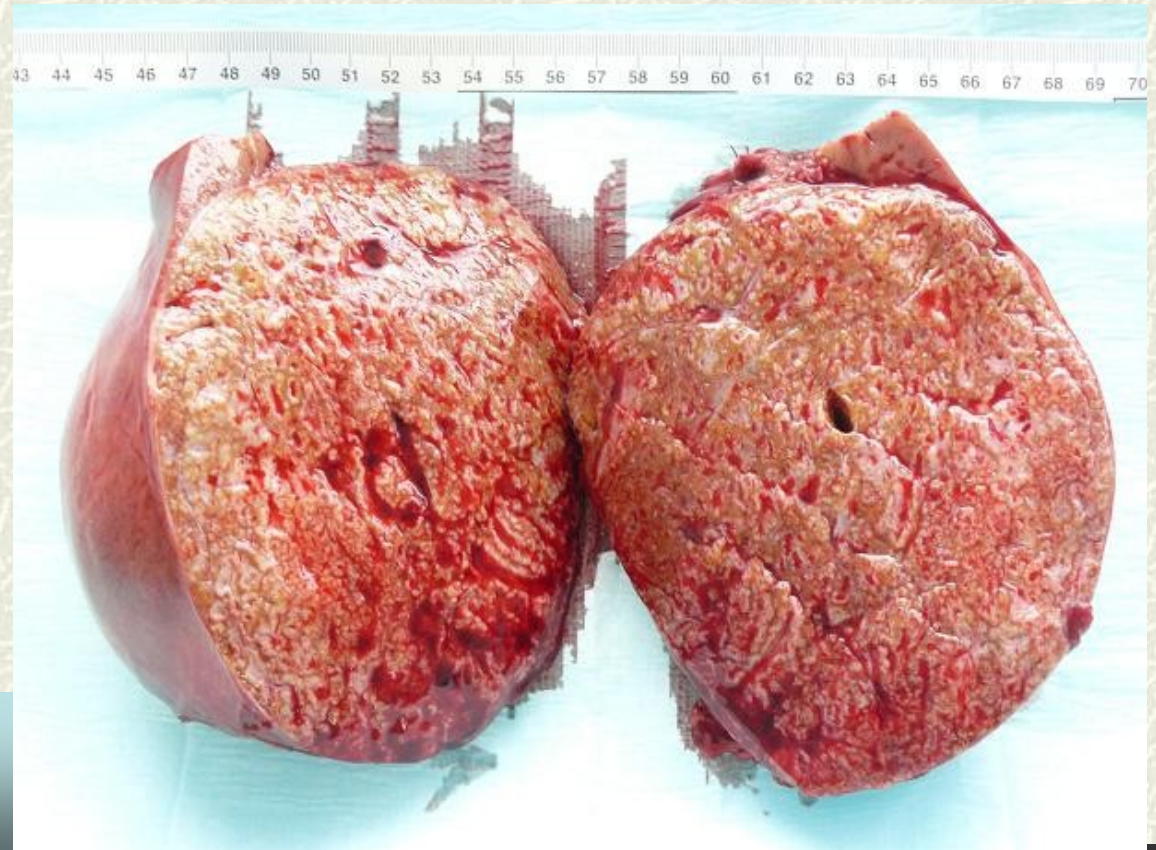
Nález

Mesenchymální hamartom

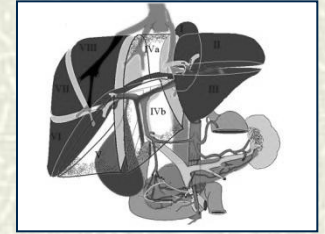
18 měsíční chlapec

pravostranná hemihepatektomie

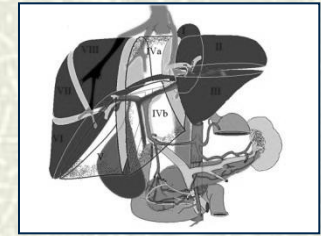

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

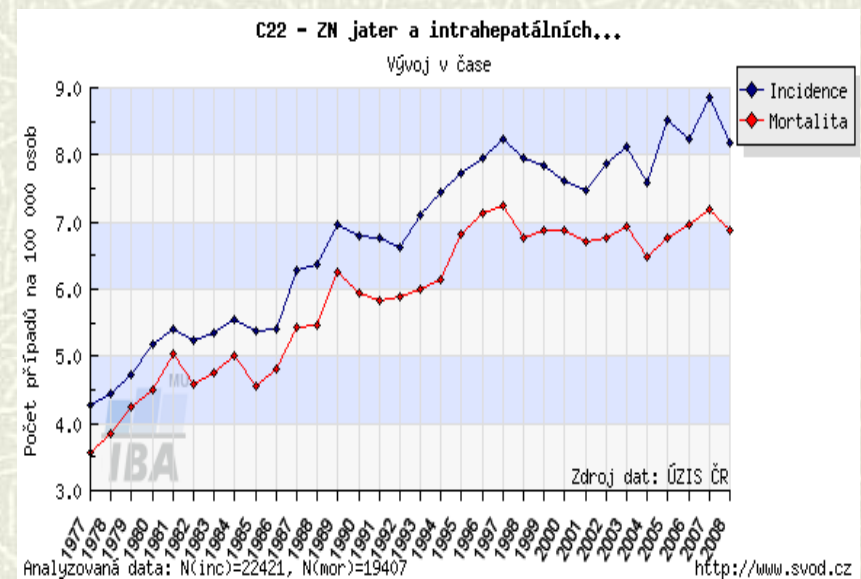
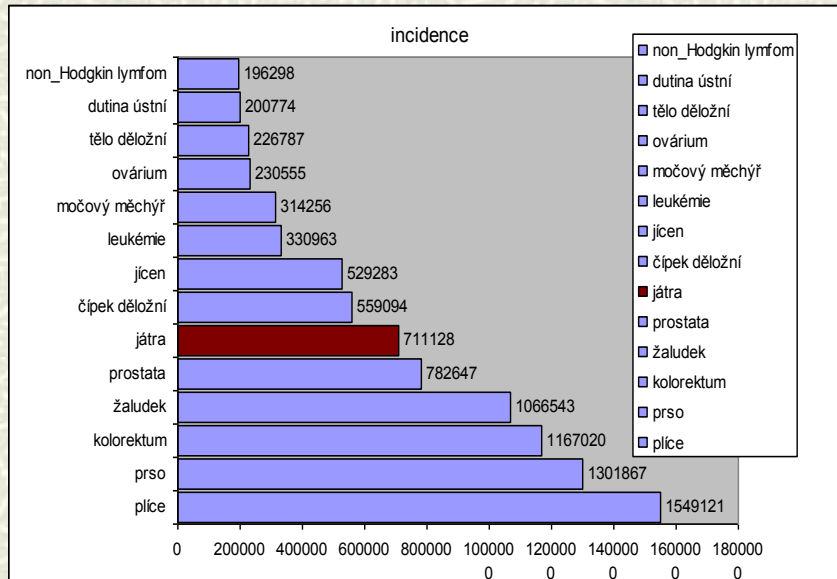

Primární jaterní malignity

Není důležité, že

Jde o významný socio-ekonomický problém
Incidence nádorů jater narůstá

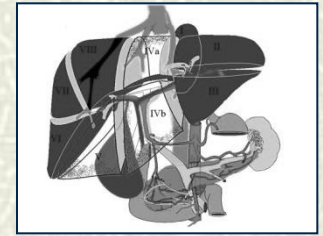

1. Garcia M, et al. American Cancer Society, 2007. www.cancer.org. Accessed March 20, 2008.
2. Perz JF, et al. *J Hepatol.* 2006;45:529-538.

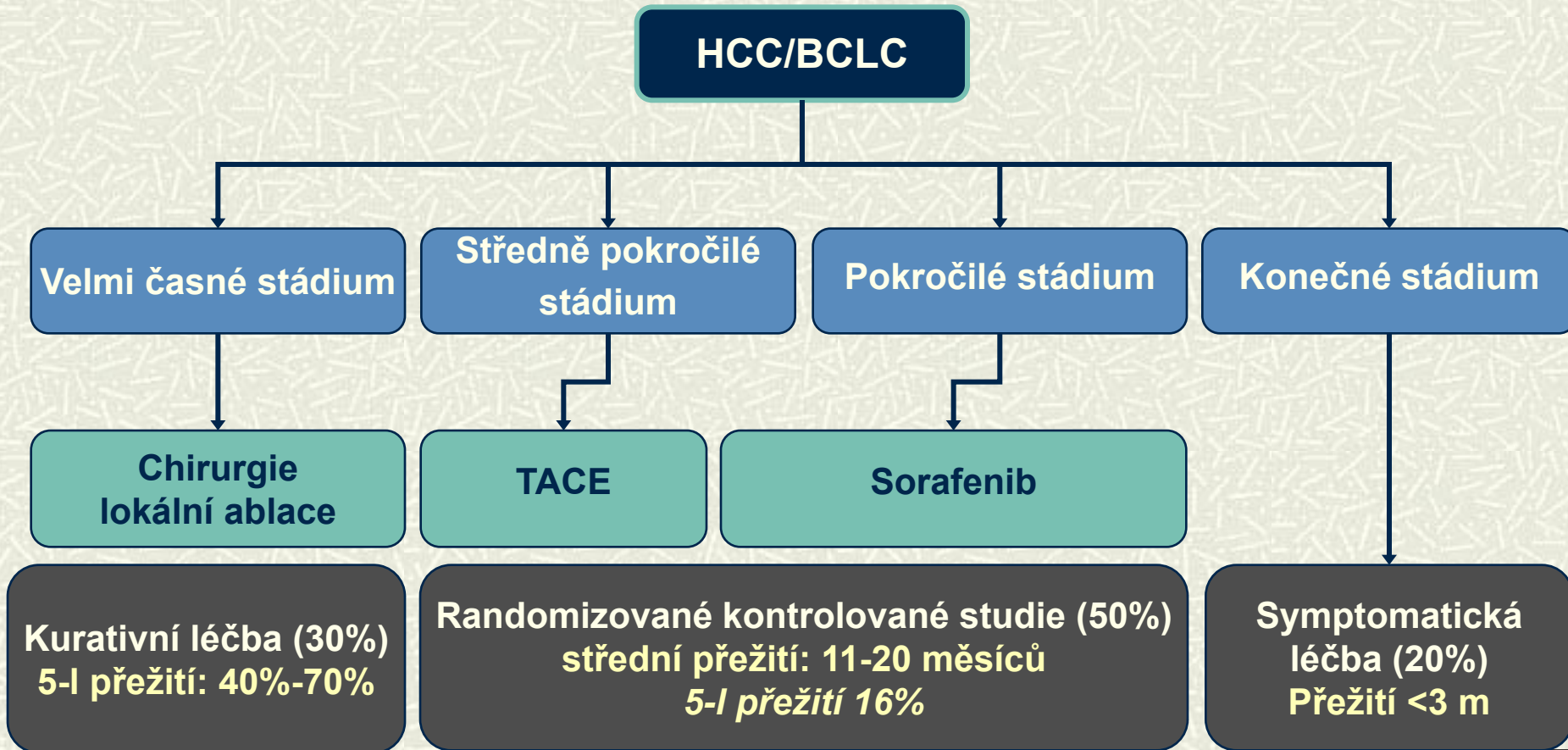

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Důležité je, že

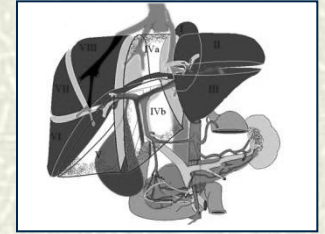
Jen chirurgická léčba dává šanci na vyléčení

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

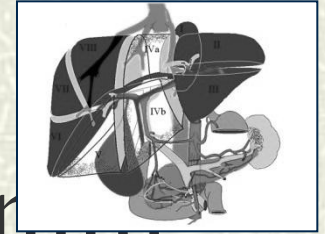
Důležité také je, že

Existuje velmi dobře definovaná skupina
pro screening

95% HCC je v cirhotických játrech a ostatní
obvykle po jasně definované profesionální
expozici

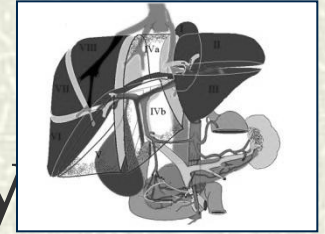
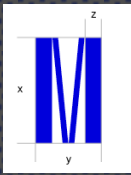

Podezření na jaterní malignitu

Není za některých podmínek předoperačně indikována biopsie ! (NCCN – typicky HCC, dále také GIST, Ca žlučníku a duktální karcinom hlavy pankreatu)

Operabilní pacient + Resekabilní nádor = RESEKCE

Riziko peritoneální diseminace = neoadjuvance, přizpůsobení operační techniky

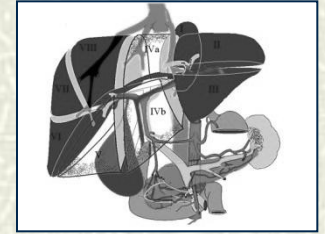

Primární jaterní malignity

Nádor	Staging	Transplantace
HCC	BCLC, CLIP,	+
Hepatoblastom	Pretext	+
Hemangioendoteliom	TNM	+
Cholangiocelulární karcinom	TNM	-(+)

Staging / klasifikace

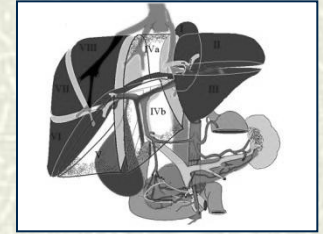

Musí nutně odrážet volbu léčby a/nebo alespoň prognózu

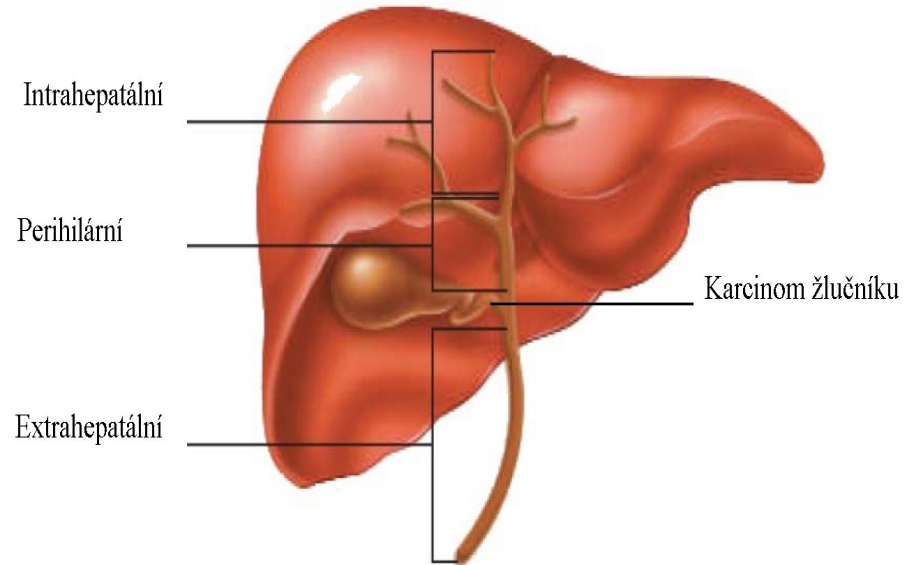
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

CCC

- 3,1% všech nádorů GIT
- žlučník 65%
- Intrahepatální 5,3%
- Klatskinovy 21% 35%
- distální 8,8%
- difuzní 1,5-3,5%

- Častější u mužů,
- sklerozující cholangitida
- věk nad 50 let
- difuzní, perineurální růst

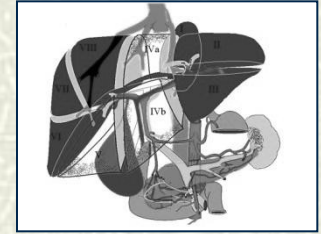

Nakeeb A, Pitt H.A, Sohn T.A, et al. Cholangiocarcinoma. A spectrum of intrahepatic, perihilar, and distal tumors. *Ann Surg* 1996 ;224 :463-75.

Klatskin G. Adenocarcinoma of the hepatic duct at its bifurcation within the porta hepatitis. An unusual tumor with distinctive clinical and pathological features. *Am J Med* 1965;38:241-56.

Intrahepatální CCC

Resekce – primární modalita u resekabilních ! (Carpizio 2009)

Není nutná předoperační biopsie

Stagingová laparoskopie vhodná (Goere 2006) 36% nález diseminace, 67% přesnost

postižení LU mimo portu jaterní KI resekci

rozsah resekce je dán pouze požadavkem R0 resekce

lymfadenektomie porty jaterní je doporučena pro stagingové účely i jako kurativní efekt (deJong 2011, Carpizio 2009)

Transplantace

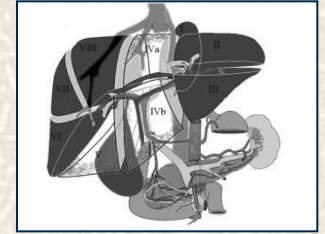
V celém eurotransplantu stále KI nicméně většinou z Amerických dat

T1-2 N0 M0 mají 5 leté přežití nad 20%

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

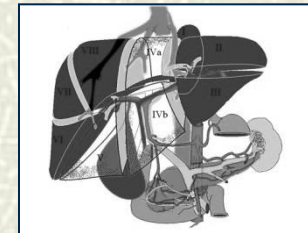
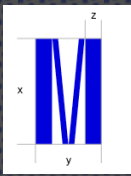
HCC

Narozdíl od sekundárních malignit doporučena segmentektomie místo atypických resekcí

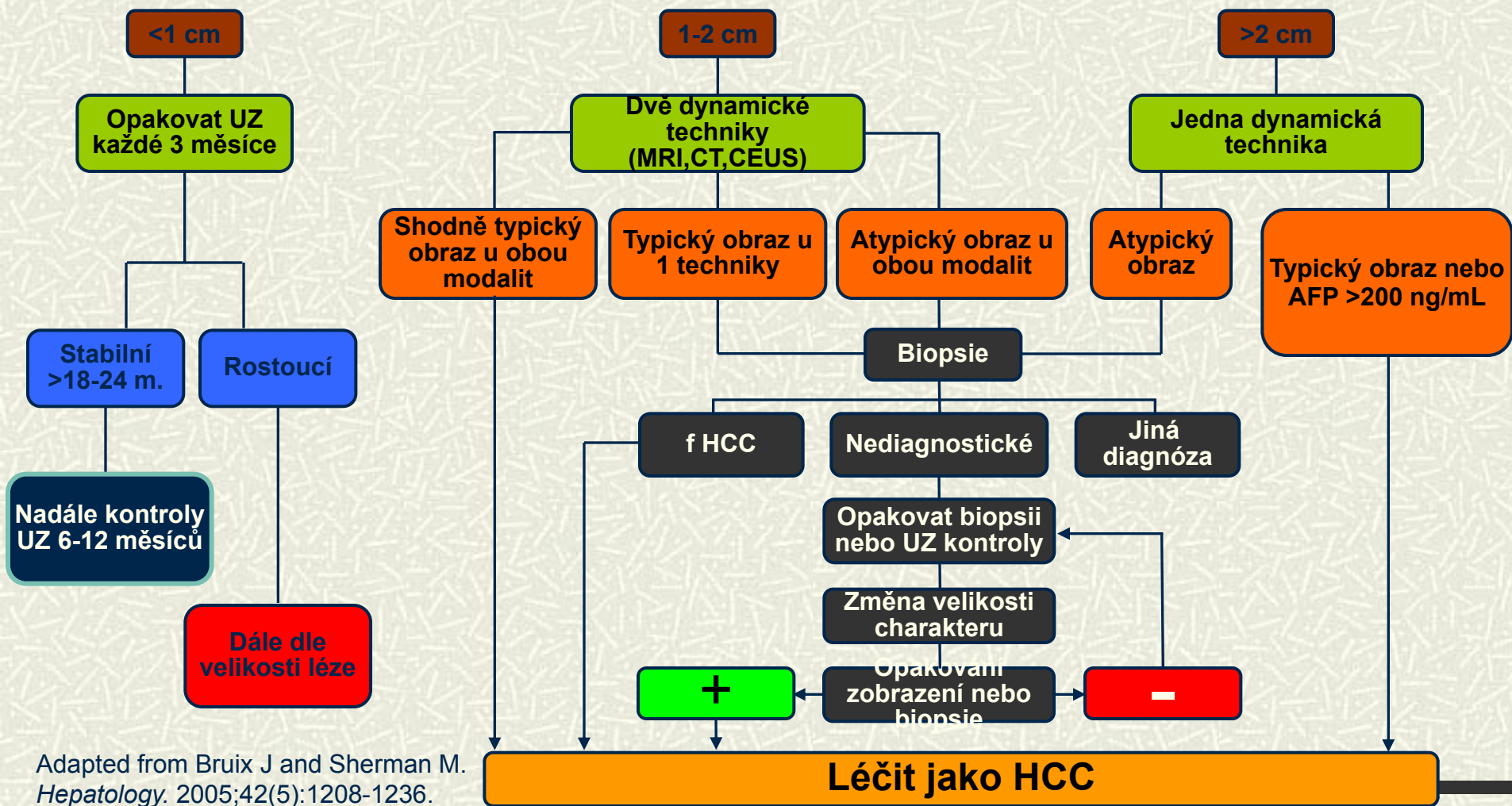
Reresekce obvykle nebývá možná

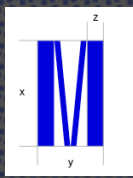
Onkologická radikalita je o něco vyšší

HCC diagnostická kritéria

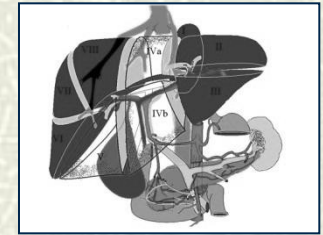
Nové ložisko v játrech na skriningovém UZ

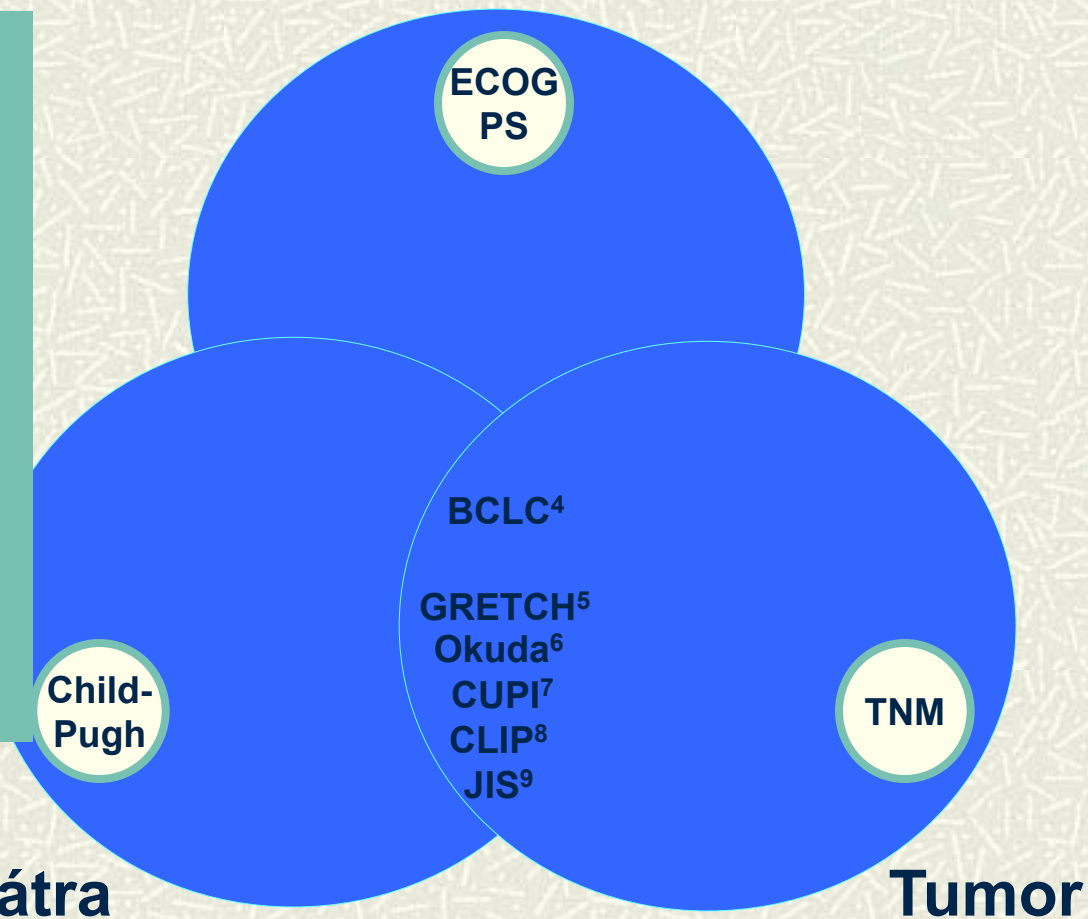

Staging HCC

Pacient

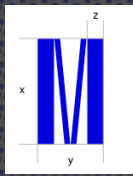

- Staging musí odrážet léčbu¹
- Staging HCC¹
  - Většina pacientů má hepatopatii
  - Nejsou jasná klíčová prognostická kritéria
  - Prognostická kritéria se během onemocnění mění
- Faktory ovlivňující staging^{2,3}
  - Stádium nádoru
  - Jaterní funkce
  - Celkový stav pacienta
  - Efektivita léčby

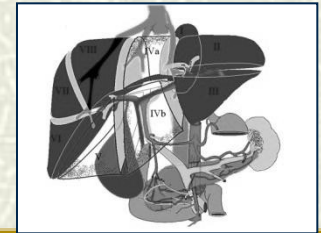

1. Llovet JM. *J Gastroenterol.* 2005;40:225-235; 2. Marrero JA, et al. *Clin Liver Dis.* 2006;10:339-351; 3. Bruix J, et al. *J Hepatol.* 2001;35:421-430; 4. Llovet JM, et al. *Semin Liver Dis.* 1999;19:329-338; 5. Chevret S, et al. *J Hepatol.* 1999;31:133-141; 6. Schafer DF, et al. *Lancet.* 1999;353:1253-1257; 7. Leung T, et al. *Cancer.* 2002;94:1760-1769; 8. CLIP. *Hepatology.* 1998;28:751-755; 9. Liver Cancer Study Group of Japan. *General Rules for the Clinical and Pathological Study of Primary Liver Cancer.* 4th ed. Tokyo: Kanehara, 2000.

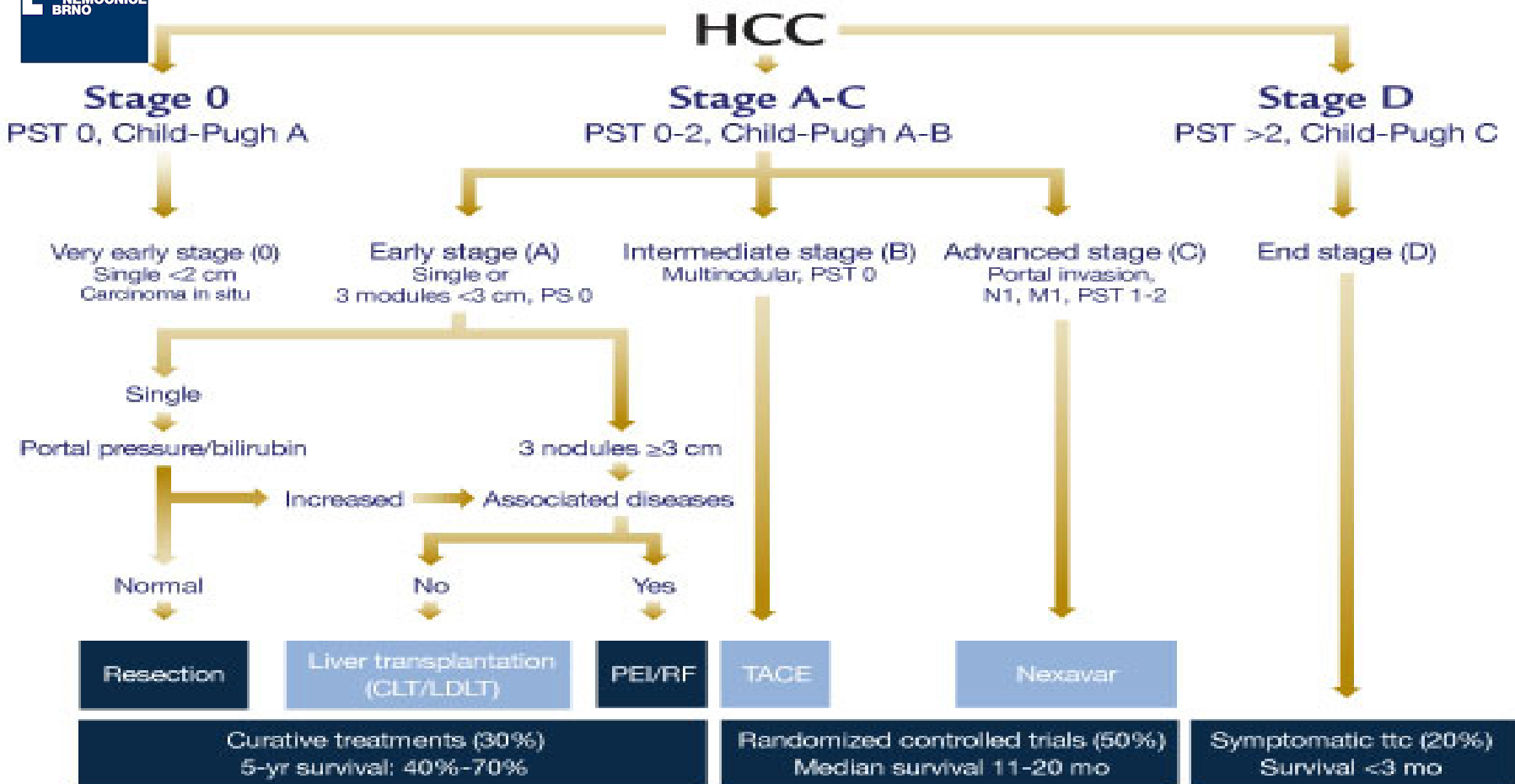

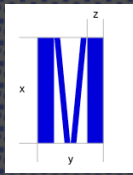

HCC klasifikace

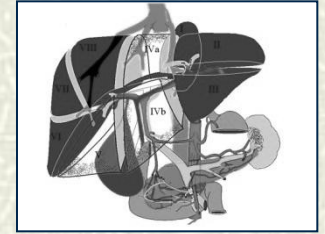
BCLC STAGING SYSTEM^{1,3}

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Follow up po resekci

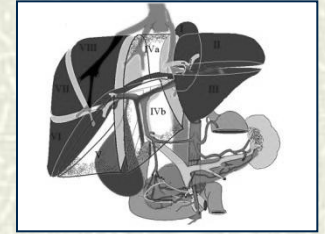

UZ + AFP + fyzikální vyšetření 2 roky á 3-6
měsíců

Poté standardní režim

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

www.registr-hcc.cz

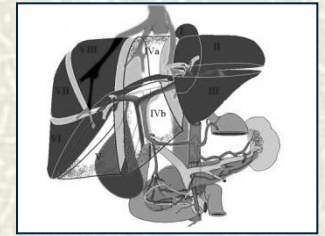

Není neřešitelné, je jen obtížné.

IKEM
jediný primárně nefiremní registr

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Sekundární malignity

CRC

Mamma

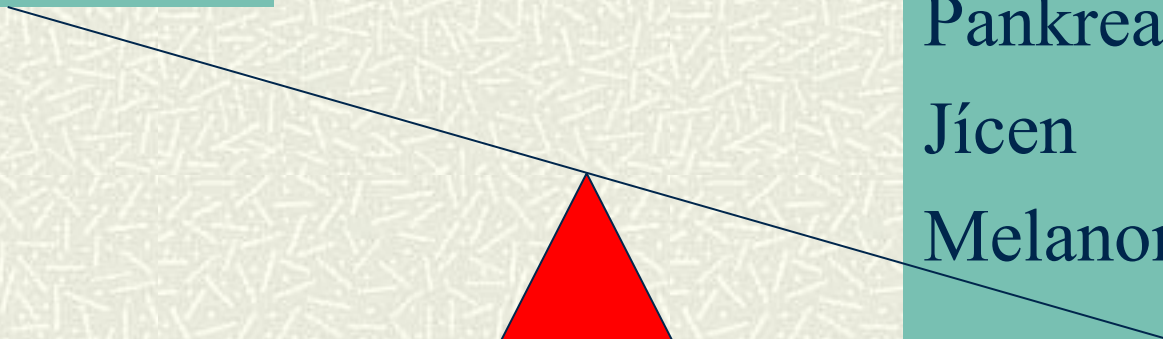
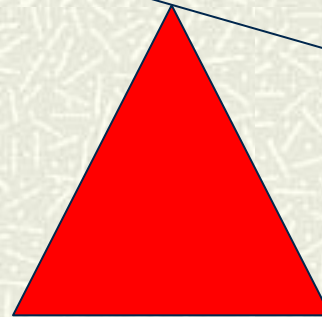
NEN

Žaludek

Pankreas

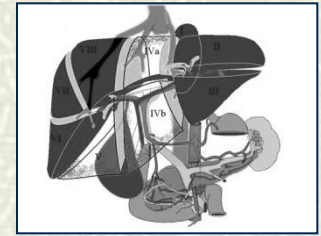
Jícen

Melanom

Proč játra

Hematogenní rozsev cestou vrátnicové žíly... ?

Játra fungují jako filtr... ? (Cole 1954, Turnbull 1967)

Úplně tak to není. Proces metastazování je velmi náročný. Minimální požadavek je u karcinomů receptor k bazální membráně...

U jater navíc – Kuppferovy buňky s receptorem pro CEA

Dectin-2 a CEA receptor normálně slouží proti usídlení metastáz díky spolupráci elementů vrozené imunity

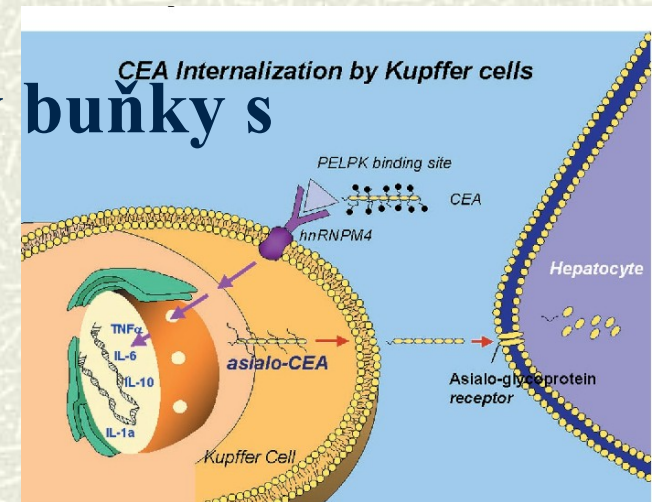
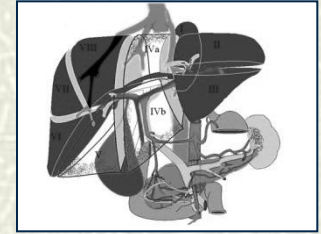

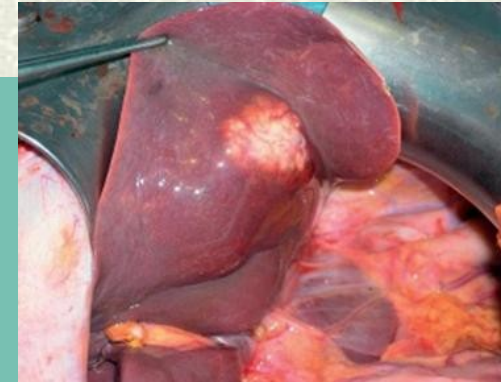
Fig. 8. A hypothesis on the role of the hnRNP M4 protein in

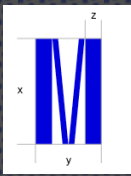

Charakteristika JM CRC

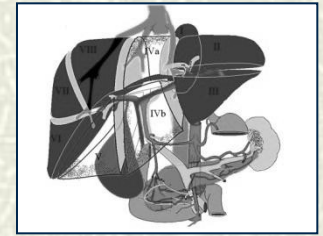

- █ CRC st IV jen játra 75%
- █ Synchronní 20-25%
- █ Metachronní 25-30%
- █ Primárně resektabilní 30%
- █ Sekundárně resektabilní $\leq 10\%$
- █ Rekurence po resekcí 40-50% (75% játra)

Charakteristiky modalit léčby

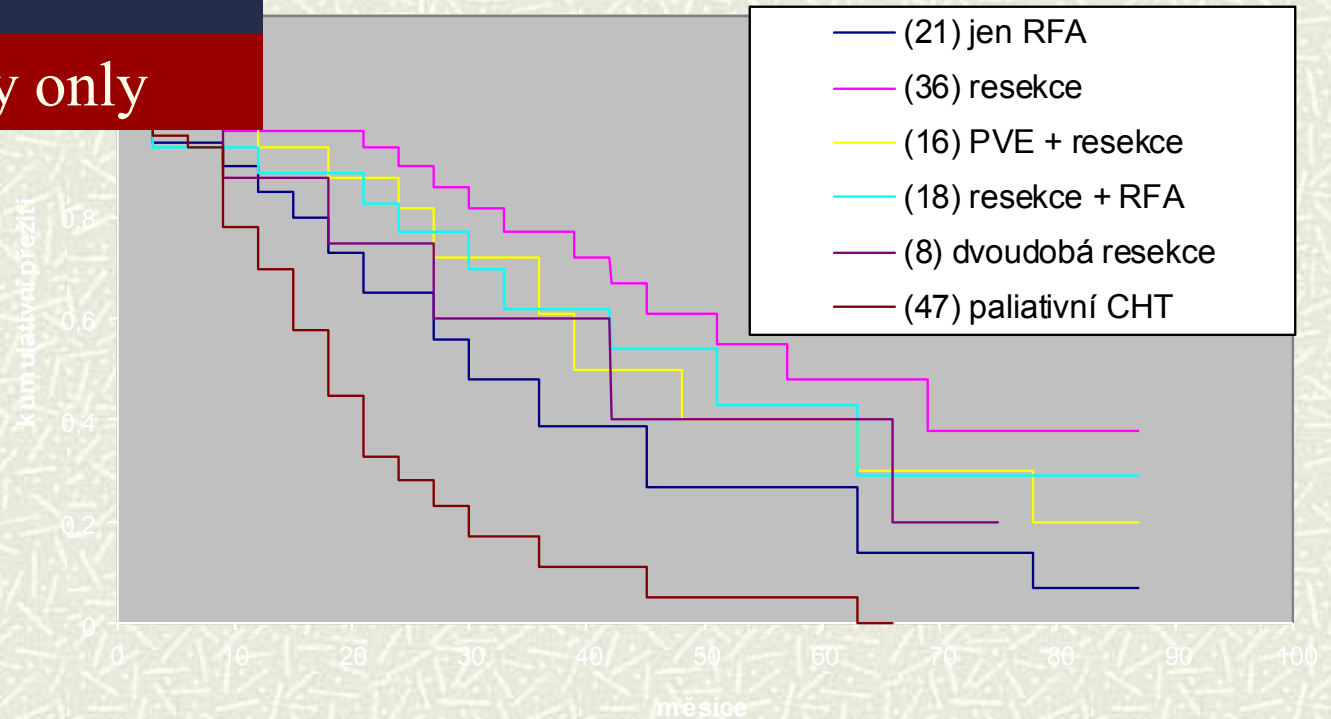
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Primarily resectable

Secondary resectable

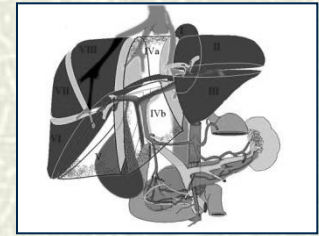
RFA only

Chemotherapy only

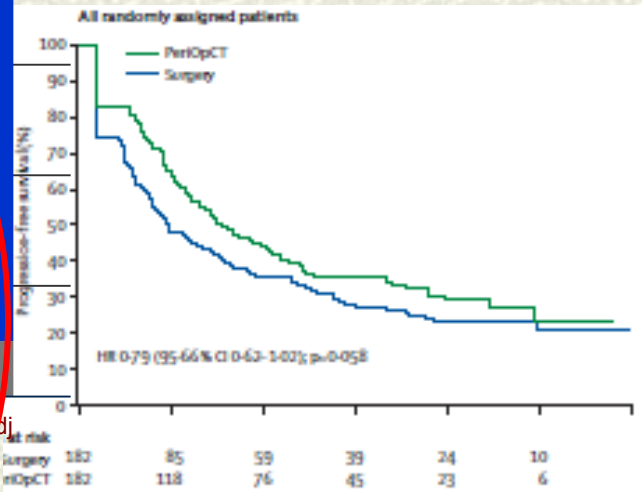
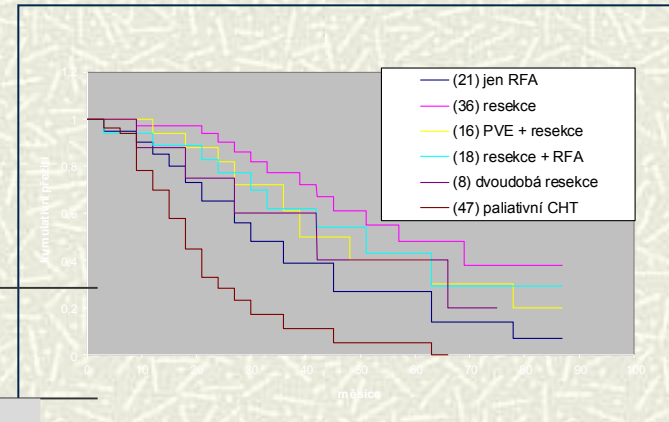
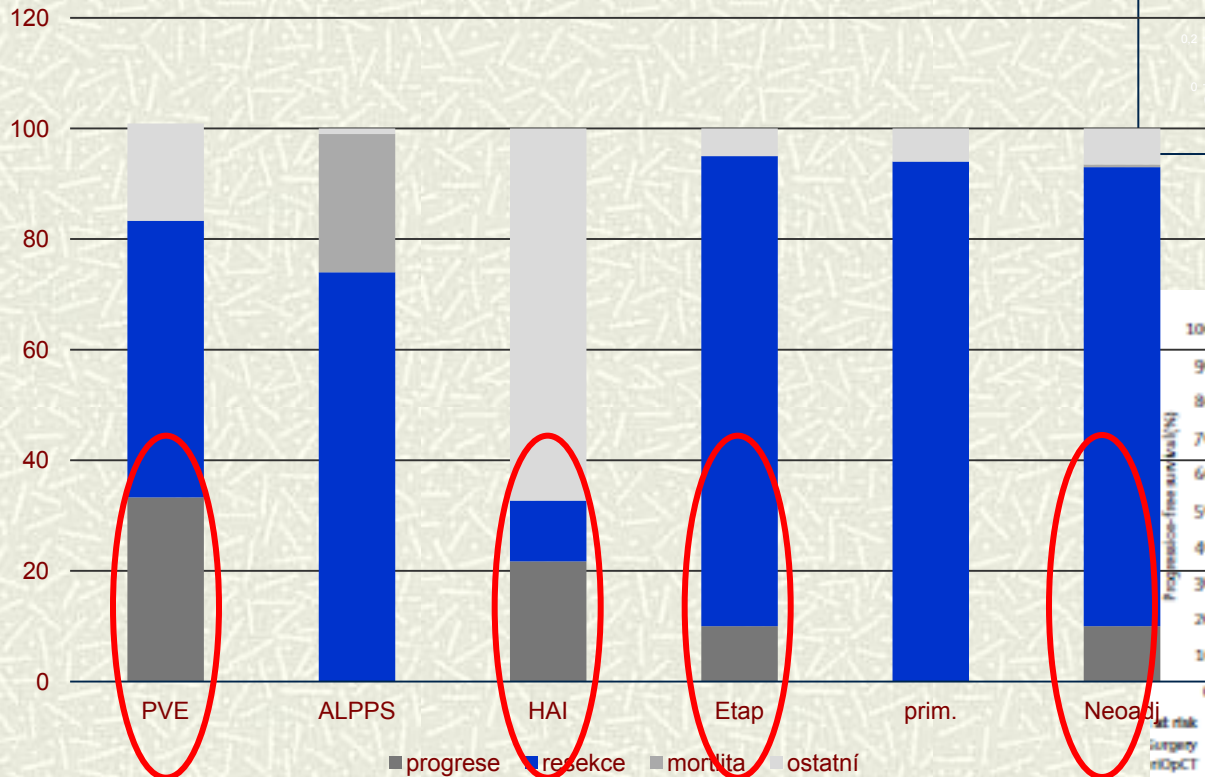

Problém progresu do neresekability u neoadjuvance

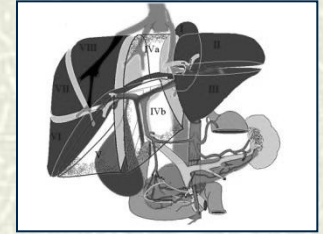
Progrese do neresekability

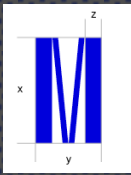

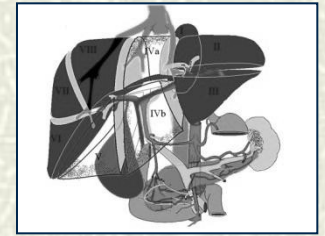
Chirurgie jater

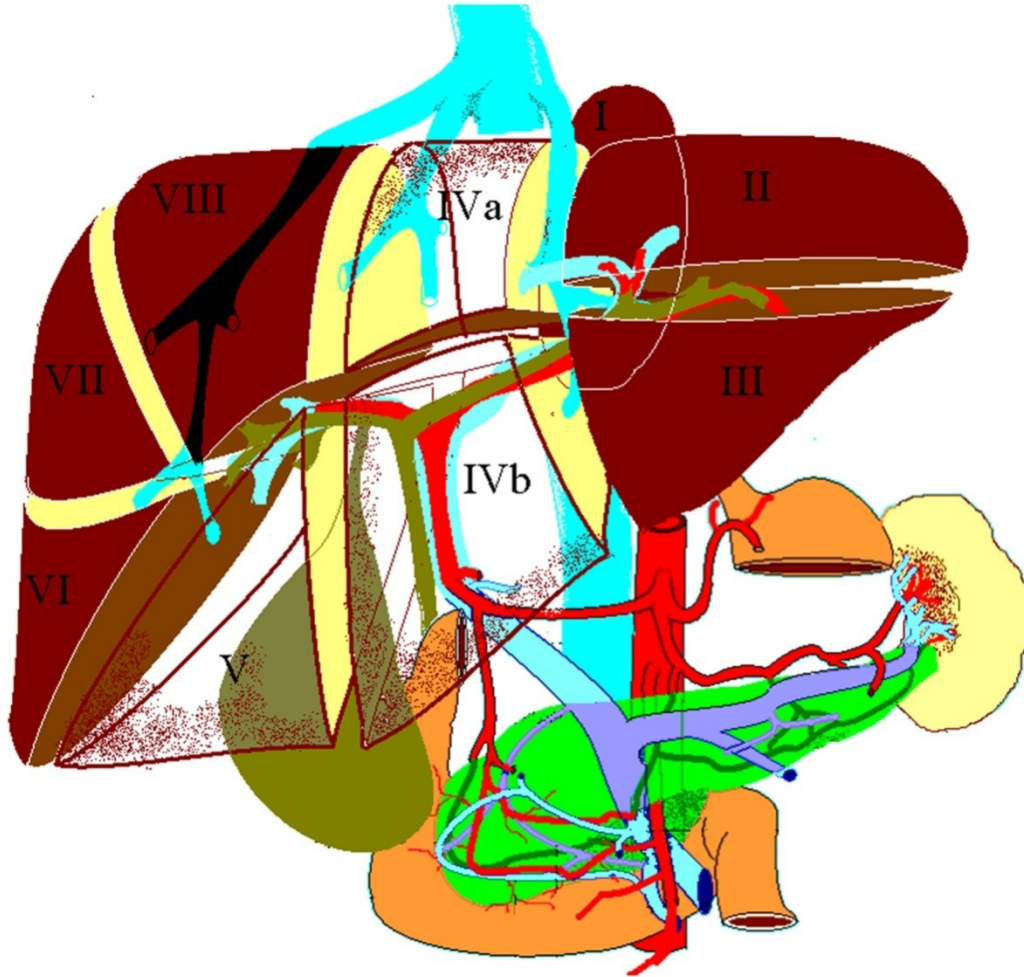
- Chirurgická anatomie
  - Indikace resekcí
    - malignity
    - benigní leze
  - Výkony
    - na játrech
    - na žlučovodech
    - na portálním systému
  - Technika a nástroje
  - Specifické postupy
    - anterior approach
    - ex vivo resekce
- Přístupy
    - otevřený
    - laparoskopický
  - Komplikace a prevence
    - jaterní selhání
    - krvácení
    - biliární leak
  - Resekabilita – FLRV klíčový faktor
  - Ovlivnění FLRV
    - Etapové resekce
    - PV manipulace
    - Transplantace
  - Transplantace - technika a problémy
  - Poranění jater

Chirurgická anatomie

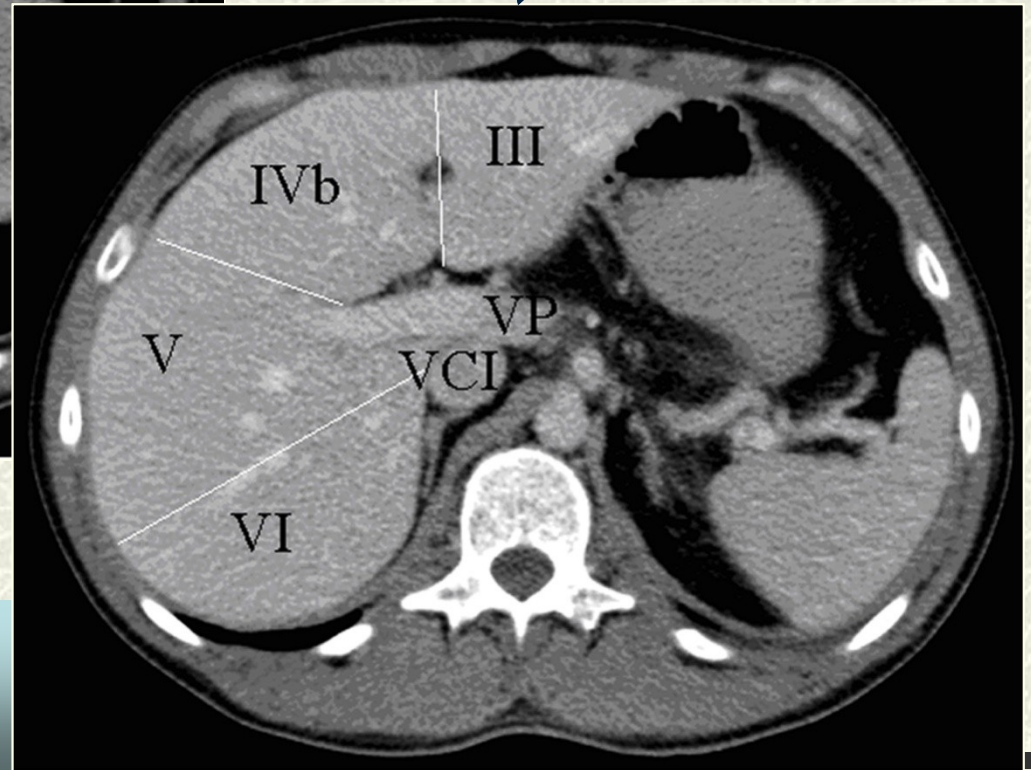
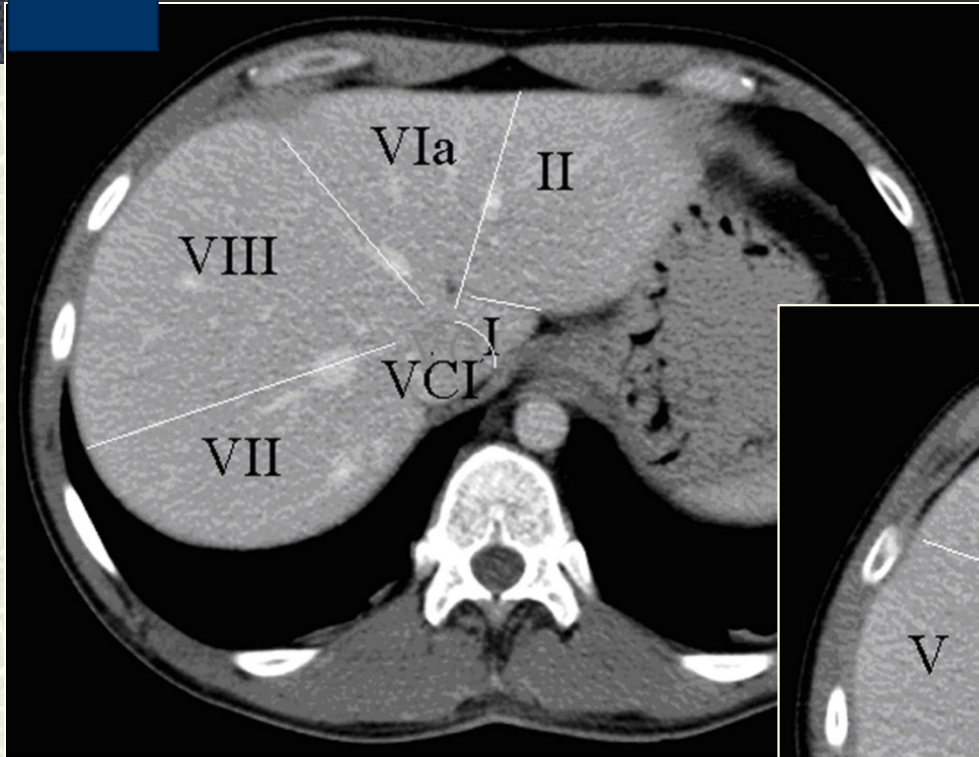
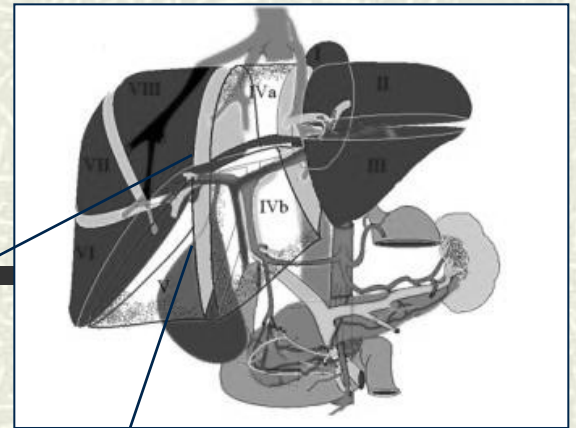
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

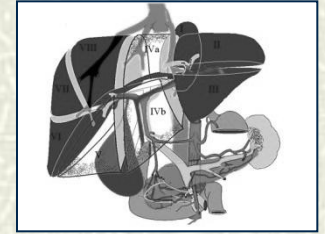
Segmentární lokalizace dle CT

FAKULTNÍ NEMOCNICE BRNO

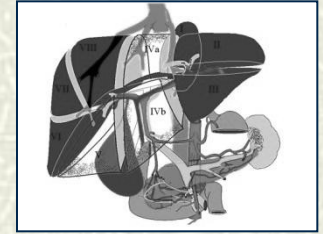
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

I Indikace resekce jater

Indikace resekcí jater

Malignity primární

HCC

ChCC

maligní hemangioendoteliom

Malignity sekundární

CRC

NEN

mamma

Benigné leze – JEN SYMPTOMATICKÉ

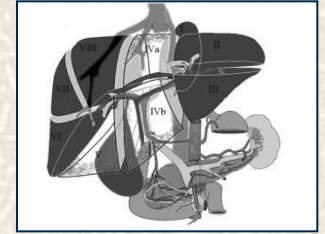
adenom nad 5cm u žen, všechny u mužů

Úrazy – jen vynucené výkony, standard je neoperační management

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Výkony na játrech

fenestrace

RFA

enukleace

extraanatomická resekce

segmentektomie

hemihepatektomie

rozšířená hemihepatektomie

transplantace

TIPS

portosystémové zkraty

ERCP + EPST

PTD

CHCE

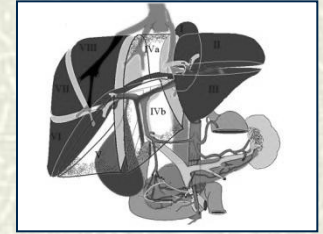
choledocho-jejuno anastomóza

choledocho-duodeno anastomóza

papilosfinkterotomie transduodenální

Rozsah resekce

Anatomické

vs.

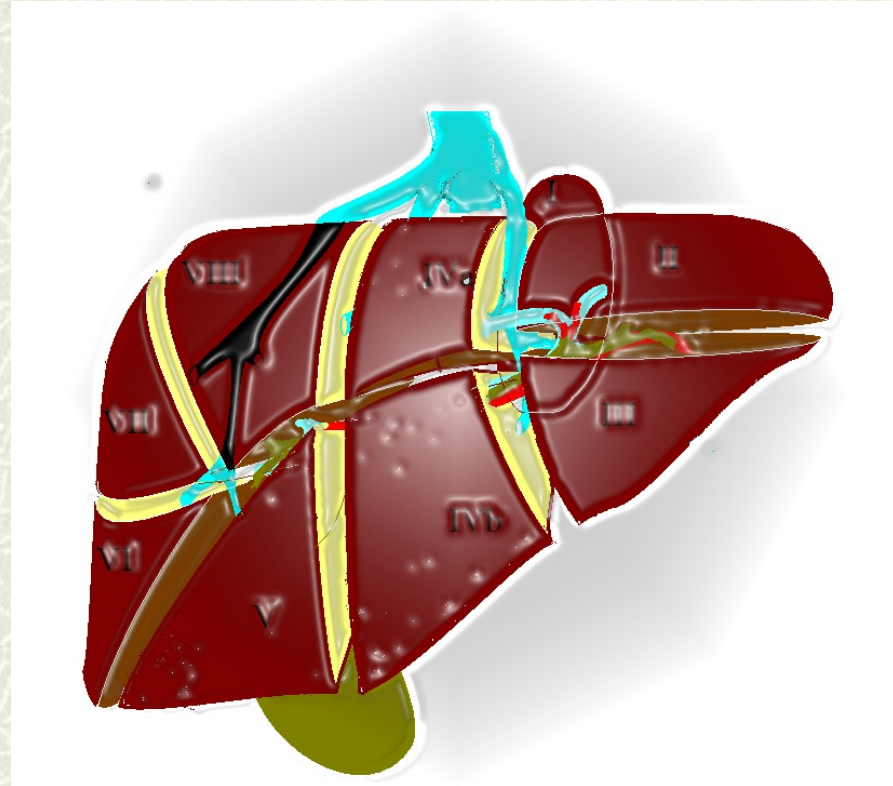
Neanatomické

‡ Capussotti L, *Archives of Surgery*. 2006;141(7):690–694.

Malé - do 3 segmentů

vs.

Velké - 4 a více segmentů

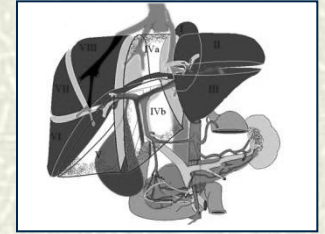

Malé vs Veké resekce – významně se liší v morbiditě !!!

Přibližně cholecystektomie vs. pankreatektomie

Resekabilita

Subjektivní pojem s objektivně definovanými parametry

Odstranitelnost VŠECH lezí (R0/R1)

Lze ponechat 20-40% funkčních jater

Při zachování tepenného a portálního zásobení

Při zachování žilní drenáže

Při zachování biliární drenáže

Nezáleží vůbec na velikosti a počtu (jen prognóza)

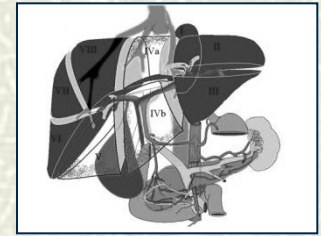
ALE

Na loklizaci – blízkost kritických struktur, oba laloky

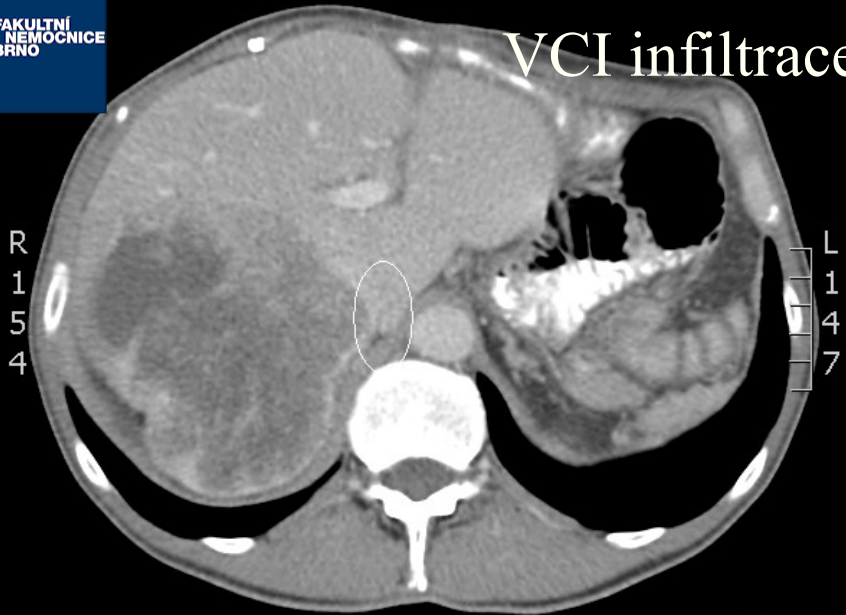

neResekabilita

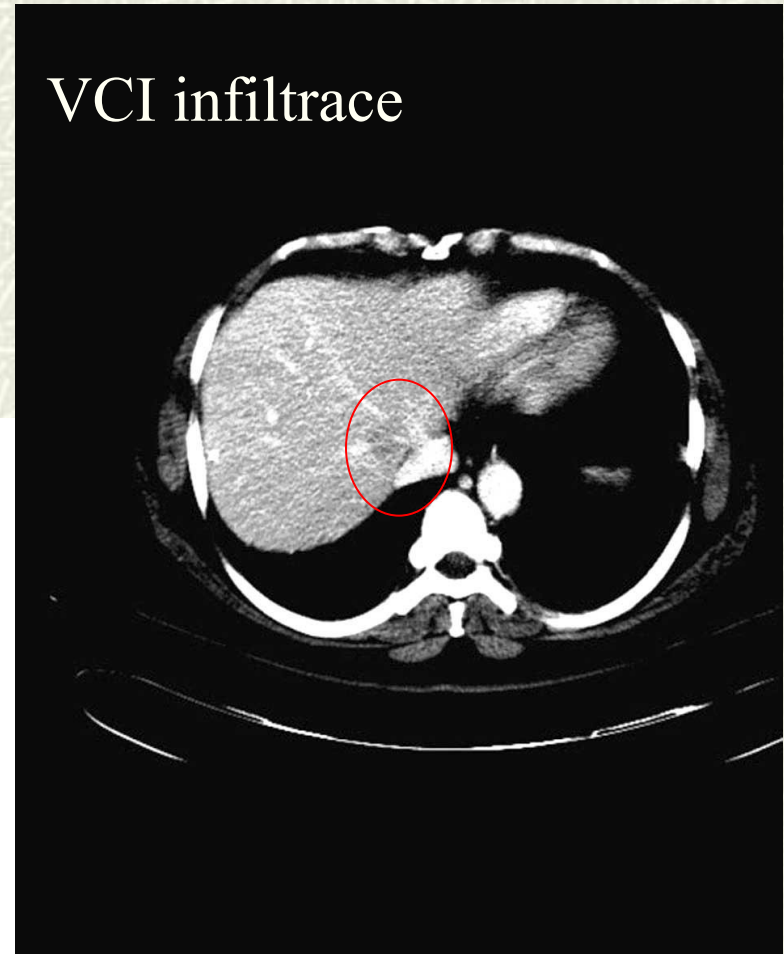
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

VCI infiltrace

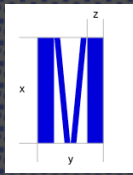
Bodv 5.0 CF

VCI infiltrace

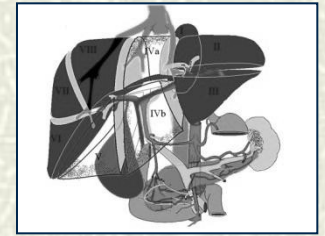

Difuzní onemocnění

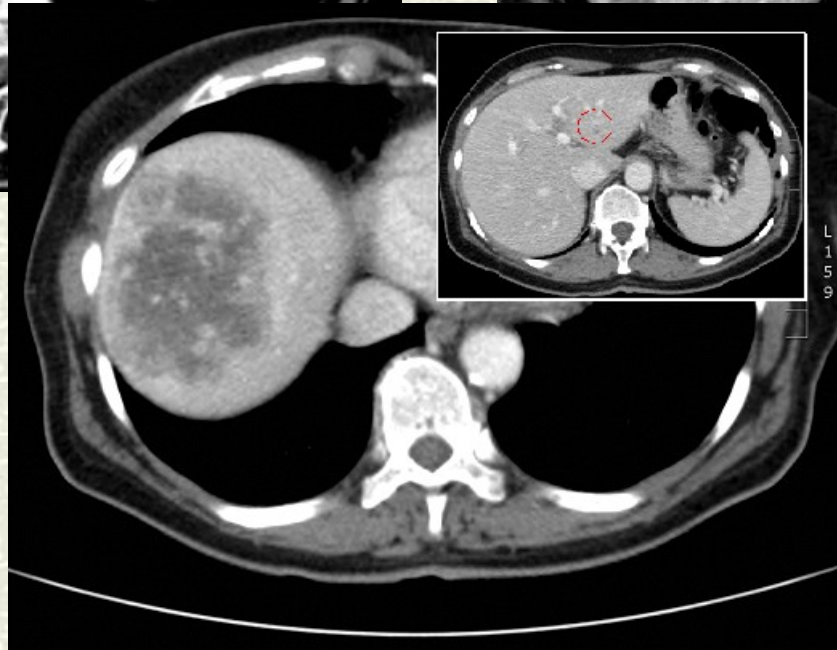
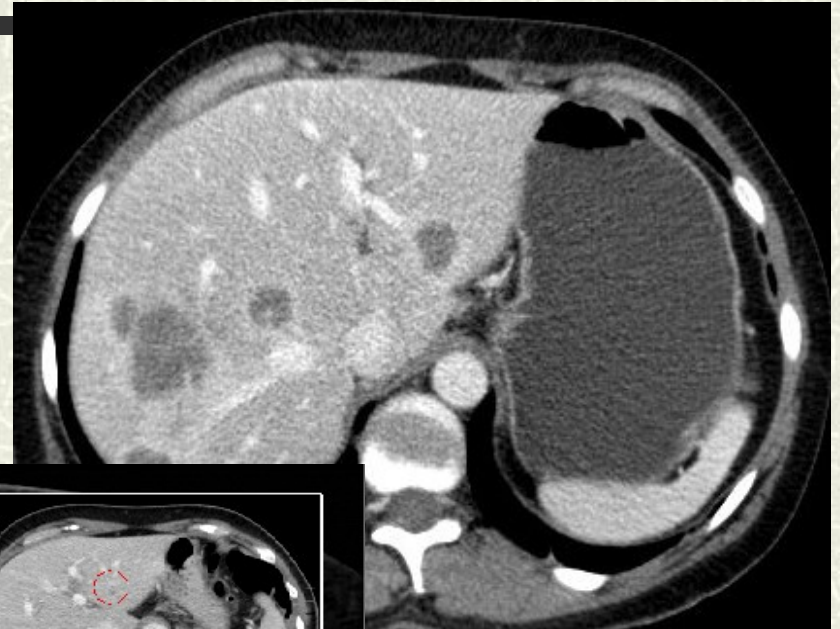

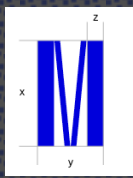

Resekabilita

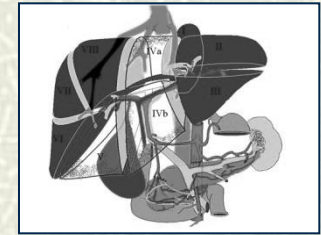
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

T a T – Technika a Technologie

Digitoklasie

Kelly-klasie (Clamp-crushing)

Elektrokoagulace

Tissue link

Ligasure

Plasmakoagulace

RFA

Mikrovlnný disektor

Harmonický skalpel

CUSA

Water Jet

Klipy

Endostaplery

Standardní metoda **Lesurtel M**, Ann Surg. 2005;242:814-822, discussion 822-823. **Rahbari NN**, Ann Surg Oncol. 2009;16:630-639. **Gurusamy KS**, Cochrane Database Syst Rev. 2009;(1):CD006880. **Rahbari NN**, (NCT01049607). BMC Surg. 2011;11:22.

Význam především u laparoskopii

Tissue link - výhoda u cirhotiků - **Geller DA**, HPB (Oxford). 2005;7:208-213.

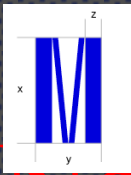
Zvýšený výskyt žlučových píštělí a abscesů a stenóz !

Lupo L, Br J Surg. 2007;94:287-291.

CUSA nižší leak **Poon RT**. HPB (Oxford). 2007;9:166-173. **Fan ST**, Br J Surg. 1996;83:117-120

Harmonický skalpel kratší čas větší leaky **Kim J**, Am Surg. 2003;69:815-819.

Jedině prokázaly ušetření času a krevních ztrát (**Ramacciato 1996**)

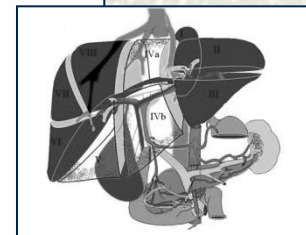
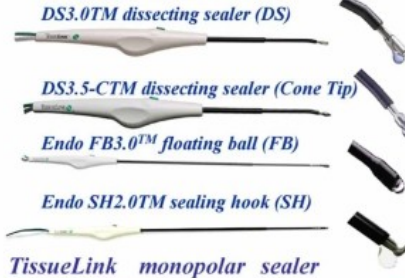
FAKULTNÍ
NEMŮCNIČE
BRNO

stroje

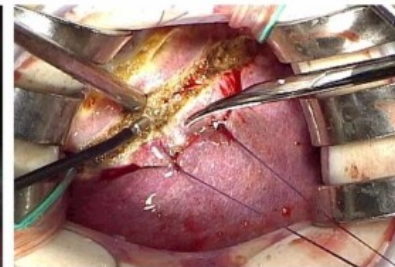

- Elektrokoagulace
- RFA
- Tissue link
- Ligasure
- Plasmakoagulace
- Mikrovlnný disektor
- Harmonický skalpel
- CUSA
- Water Jet
- Klipy
- Endostaplery

Nástroje

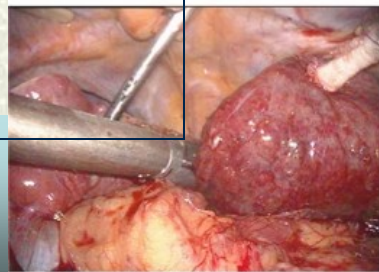
(1)

(2)

(1)

(2)

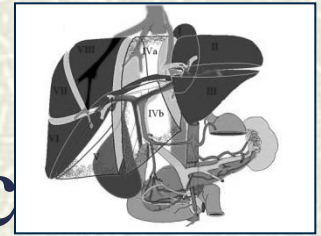

(3)

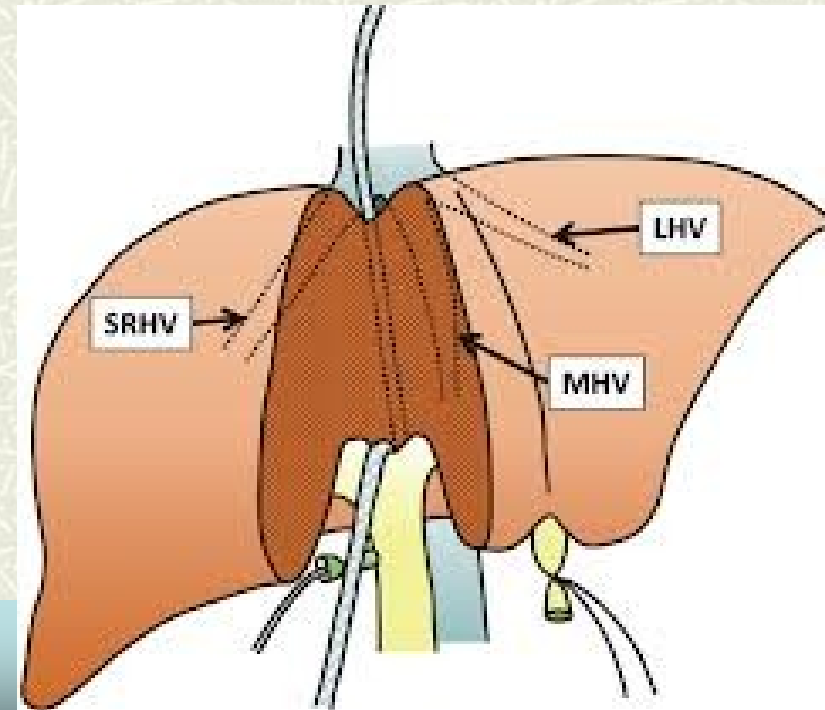

Specifické postupy I

Anterior approach

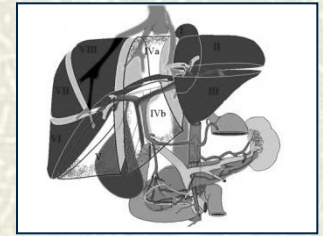
- Velké tumory pravého jaterního laloku
  - nejprve inflow kontrola, outflow kontrola a transekce parenchymu
  - nakonec mobilizace pravého laloku jater
- Hanging manoeuvre – usnadňuje anterior approach
  - vyvěšení(hanging) jater na tkanici v prostotu nad dolní dutou žilou mezi pravou a střední jaterní žilou

Specifické postupy II

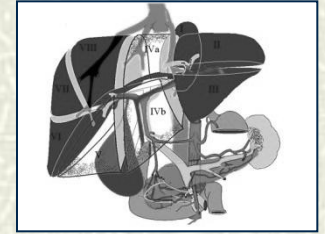
Ex vivo resekce

- Pflchmayr et al. Br J Surg 1990)
- Podle nutnosti mobilizace jater a přerušení jednotlivých struktur
  - In situ – bez zásahu do dolní duté žíly
  - Ante situ – bez přerušení struktur portální triády
  - Ex situ – kompletní přerušení všech struktur
- Pro tumory postihující kritické struktury
- Nutná rekonstrukce cév,
- Postupy z transplantací jater
- Dočasný portokavální shunt během anhepatické periody.
- S nebo bez veno-veňózního bypassu
- Hypotermická perfze jater 4stC, Histidin, Tryptofan, Ketoglutarát roztok.
- Vysoké procento komplikací a mortalita až 30%.

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

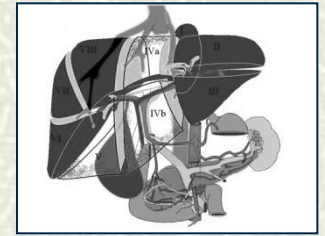

Přístupy

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

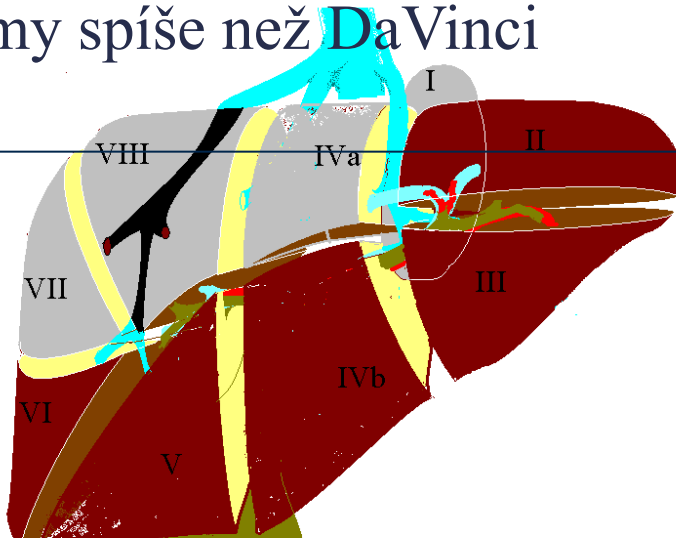
Přístupy

LSK – tzv. laparoskopické segmenty

Laparotomie

Robot – spíše lineární modulární
systémy spíše než DaVinci

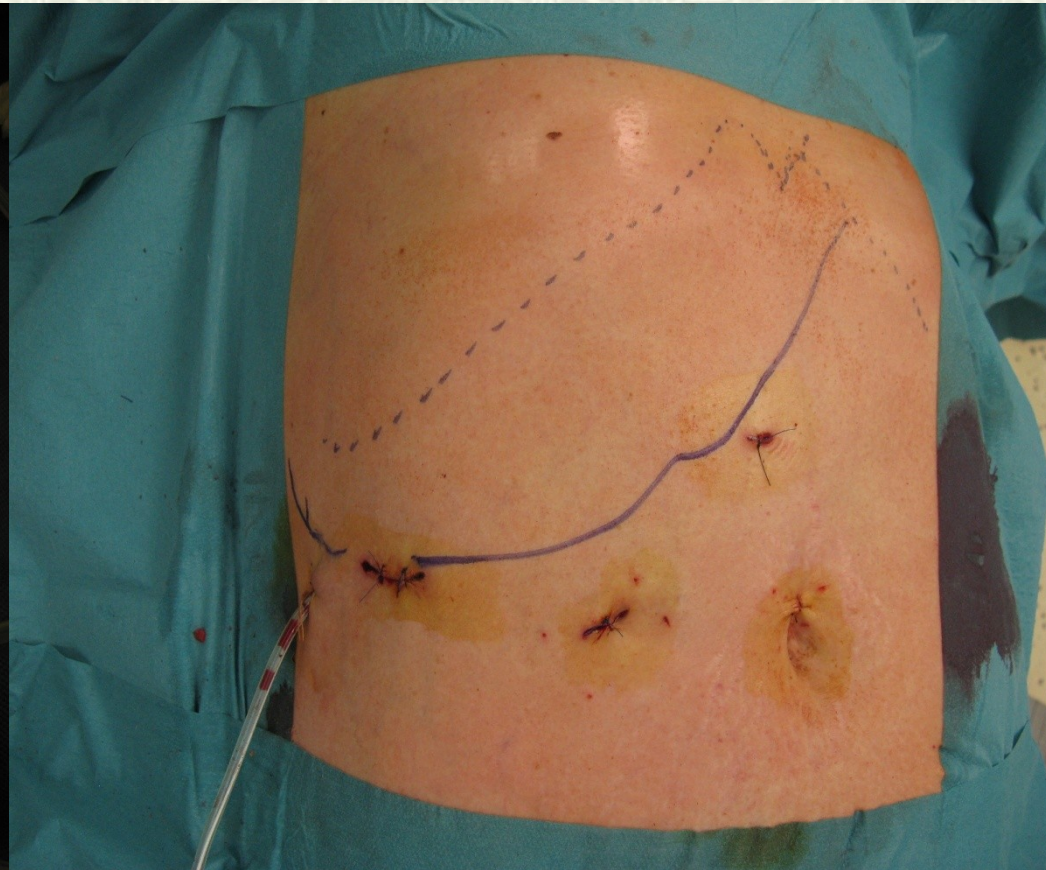
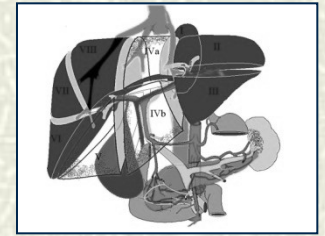

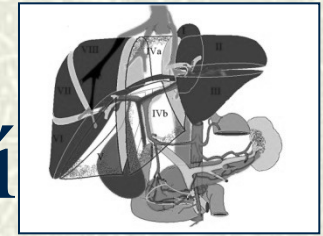
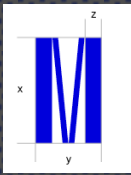

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

LSK vs. Otevřené resekce

Zhou et al. BMC Surgery 2013, 13:44 – největší metaanalýza, 695 pacientů 8 dobře kontrolovaných, ale jen komparativních, studií

Statisticky nevýznamné rozdíly

Délka výkonu

- Ekvivalentní výkony ale až o hodinu delší laparoskopicky (Belli 2006, Similis 2007)

Okologická radikalita

- Resekční linie
- Rekurence
- 5-leté přežití

LSK

open

93,7

84,4%

33,3%

37,3%

51,8%

39,9%

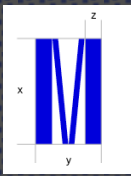
Mortalita $p=0,67$

0,3%

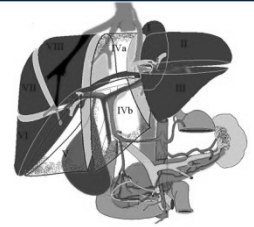
0,9%

Biliární leaky stejné

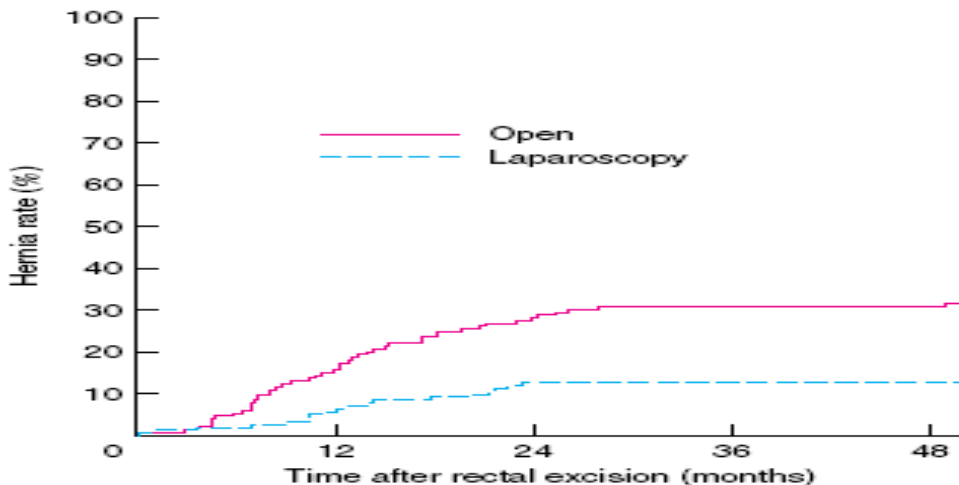
2,5 – 12%

Statisticky významné

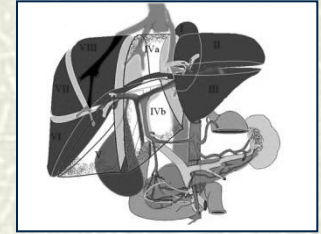
	LSK	open
# Morbidita $p=0,03$	21,1%	33,7%
# Převážně ranné komplikace		
# Krevní ztráty u LSK	315ml	488ml
# Cetnost krevních převodů nižší 3X u LSK – Ovšem jen, pokud není konverze		

Incizionální
hernie

Vliv kapnoperitonea na viscerální perfuzi

12 mmHg = 10 cm H₂O = 1 kPa = definuje intraabdominální hypertenzi !!!

- ischemie útroeb s pooperační dysfunkcí a otokem a vlivem na časnost p.o. příjmu

IAP nad 12mmHg snižuje perfuzi útroeb o nejméně 36% (k tomu se přidá hypotenze při ztrátách...)

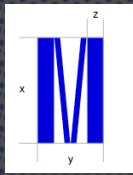
10 mmHg vs. 15 mmHg = o 54% nižší perfuze žaludku a 32% jejunu

Stoupá důležitost arteria hepatica – portální žíla je oprakticky utklačrná kapnoperitoneem

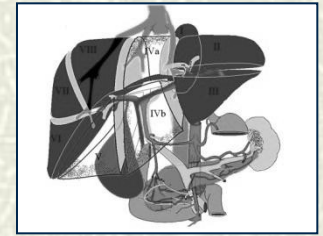
Nižší tolerance ischemie játry

Prokázaná odúmrt' Kuppferových buněk jater a endotelu

Riziko vzduchové embolie při poranění jaterních žil.

Laparoskopie není vždy šetrnější

Při osobních kontaktech s lékaři, kteří tvrdí, že laparoskopie méně bolí lze zjistit, že vůbec na pooperační pokoj ani nepáchnou – NEVĚDÍ, jak vypadají jejich pacienti

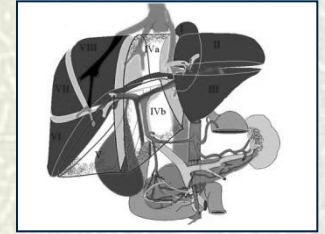
Studie s analgoterapií jsou zatíženy těžkým BIASSEM (nelze dvojitě zaslepit)

Je kontraindikována hypovolemická hemodiluce u resekci jater jako jeden z hlavních postupů snižujících krevní ztráty.

Nicméně lze využít izovolemickou hemodiluci

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

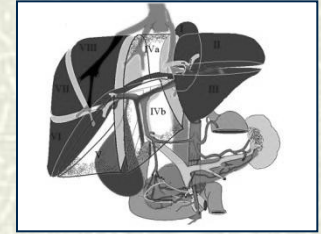

Komplikace

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Komplikace

Výkon specifické: Jaterní selhání
                                    Krvácení
                                    Biliární leak

Mortalita

do 5%

Dimick JB, *Journal of the American College of Surgeons*. 2004;199(1):31–38. **Dimick JB**, *Archives of Surgery*. 2003;138(2):185–191. **Belghiti J**, *Journal of the American College of Surgeons*. 2000;191(1):38–46. **Jarnagin WR**, *Annals of Surgery*. 2002;236(4):397–407. **Poon RT**, *Annals of Surgery*. 2004;240(4):698–710.

Morbidity

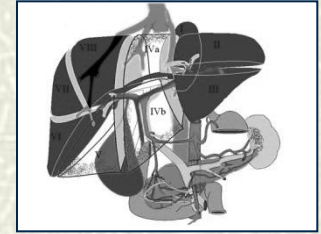
20-50%

Sun HC, *Hepatobiliary and Pancreatic Diseases International*. 2005;4(3):370–374. **Wei AC**, *British Journal of Surgery*. 2003;90(1):33–41. **Virani S**, *Journal of the American College of Surgeons*. 2007;204(6):1284–1292.

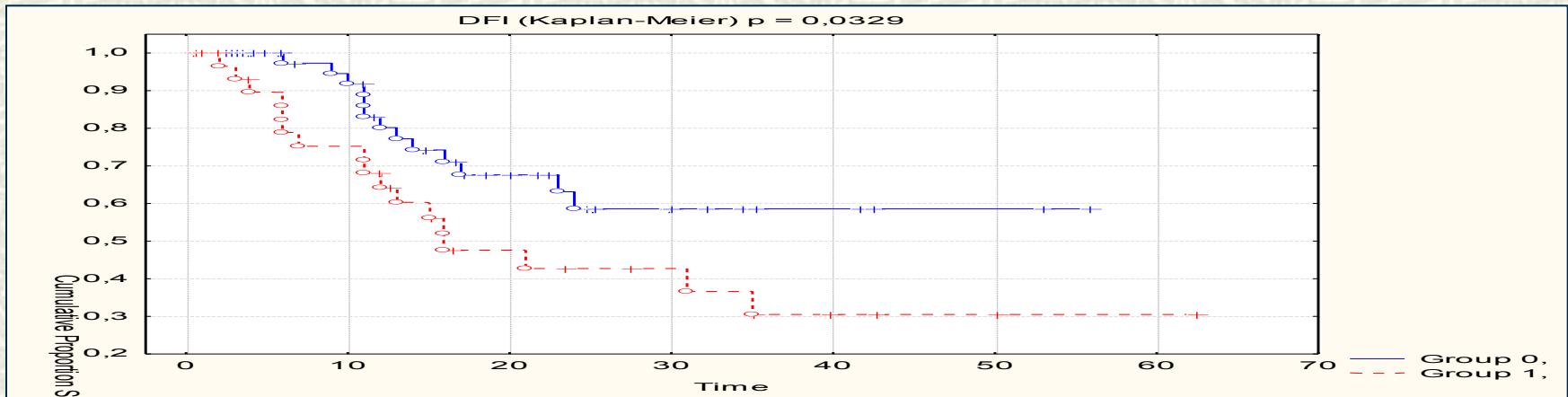

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Význam komplikací

Septická komplikace Dindo III a více je samostatný negativní prediktivní faktor 5-ti letého přežití po resekci metastáz CRC
(Nespoli 2006, Schepers 2010, Farid 2010, Boomer 2011)

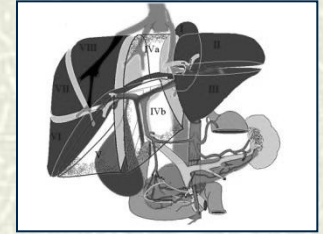

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Rizikové faktory

Hepatopatie - krvácení, jaterní insuficience

Předoperační chemoterapie déle než 6 cyklů (3 měsíce) - jaterní selhání

Oxaliplatina - krvácení - obstrukce sinusoid

Irinotekan - statofibróza, jaterní insuficience

Poruchy pojiva - krvácení

Metabolické poruchy (DM) - zhoršená regenerace jater - jaterní selhání

Dočasná jaterní peroperační ischemie - jaterní selhání

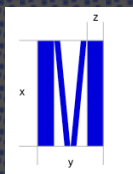
Doba operace - krevní ztráty, dlouhodobé výsledky

Samotné krevní ztráty - potřeba 3 a více TU snižuje 5-leté přežití

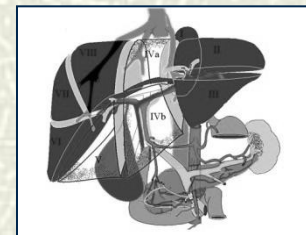
Špatná anatomická orientace - riziko krvácení a porušení tumoru

Anatomické anomálie - 60% cévní varianty + 75% anomálie žlučových cest

Chirurg

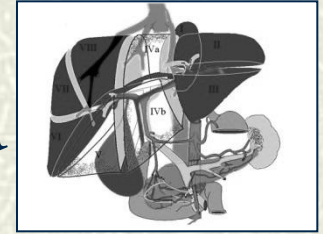
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Prevence komplikací

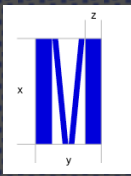
Ischemie jaterního segmentu

Prevence - intraparenchymové přerušování, CT evaluace, perop. UZ

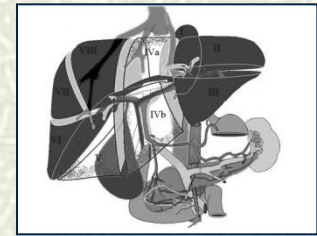
Peroperačně změna zabarvení
pooperačně do týdne elevace CRP Leu, protrahovaná elevace JT
UZ nevýtěžný, CT s kontrastem

Řešení - peroperačně doresekování ischemického parenchymu
Pooperačně - malé okrsky se vstřebají, ale vysoké riziko vzniku abscesu -
nutná CT řízená drenáž

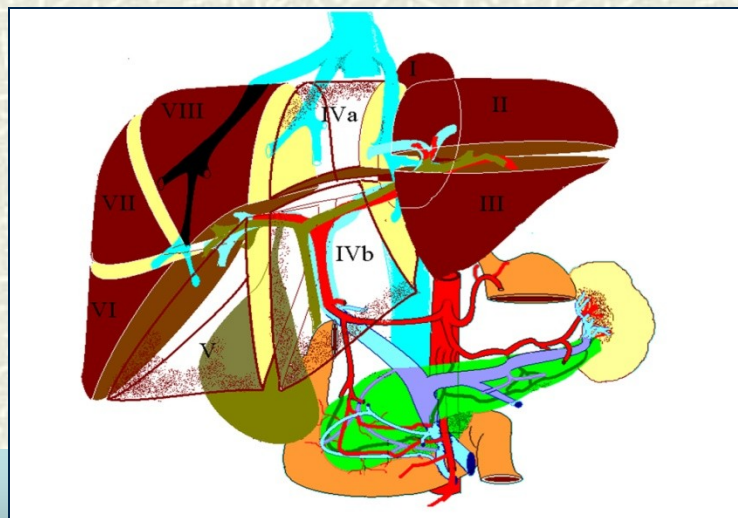

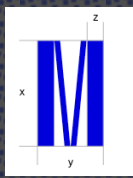
Jaterní selhání

Klíčový faktor = FLRV

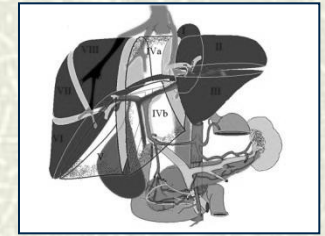

pravý lalok	65%	segment V + VIII	30%
		segment VI + VII	35%
levý lalok	35%	segment IV	20%
		segment II + III	15%

Rozsah výkonu u hepatopatií

Ascites

Not present or compensated	decompensated
	NONE resection

Serum bilirubin umol/l

normal	< 27,0	27,0 – 35,0	> 35,0
	limited	enucleation	NONE

Residual serum indocyanine green level after 15 min.

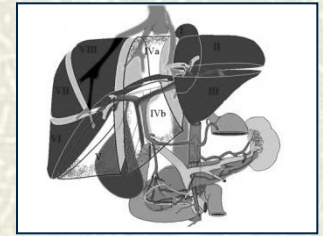
< 10 %	10 % - 20 %	20% - 30 %	30-40%	> 40 %
Extended hemihepatect.	Bi-segment- ectomy	Segment- ectomy	limited resect	enucleation

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Jaterní selhání - známky

První známka významného jaterního selhání bývá torpidní hypoglykemie (glukoneogeneze probíhá normálně jen v játrech)

Riziko z vývoje jaterního selhání – bilirubin nad 100 $\mu\text{mol/l}$ ještě 3. den po operaci

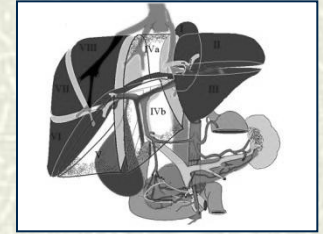
Bývá koagulopatie – většina koagulačních faktorů se syntetizuje v játrech – jsou trombotické projevy (AT III, prot C, S) i krvácivé projevy (hypofibrinogémie, ostatní pro-koagulační faktory)

Vážné detoxikace amoniaku = elevace NH_3 v séru

Bývá Trombocytopenie

Kolik resekce je moc ?

Alopecia, Ascites, and Incomplete Regeneration after 85 to 90 Percent Liver Resection

T. E. Starzl, MD, PhD, C. W. Putnam, MD, C. G. Groth, MD, J. L. Corman, MD, and J. Taubman, MD

Departments of Surgery and Radiology, University of Colorado School of Medicine and the Denver Veterans Administration Hospital, Denver, Colorado

Am J Surg. 1975

Serious abnormalities in liver function, including jaundice, did not clear until the third week. (Figure 2) Albumin, totaling 250 gm, was administered during the first five days, which maintained the serum albumin concentration at greater than 3.0 gm/100 ml. The patient had a continuous leak of ascitic fluid from the drain sites. Measurements of abdominal girth also indicated retained ascitic material. Within a few days, the patient's hair began to fall out, and she soon became nearly bald. Chemotherapy, never administered to the patient, was not an explanation for the alopecia. The patient had daily fevers, usually low grade, that lasted two months with or without antibiotics.

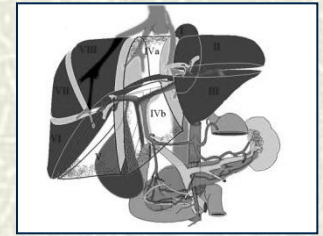
The 99m technetium liver scans taken postoperatively are shown in Figure 3. At first, obvious splenomegaly indicated that the tiny liver fragment permitted only a borderline state of portal venous drainage. At one and six months postoperatively, substantial but incomplete regeneration had occurred. (Figure 3) Further regeneration was not evident at thirteen months postoperatively.

The ascites was treated with hydrochlorothiazide (HydroDiuril®) and spironolactone (Aldactone®) for eight months and did not recur. Nine months were required for regrowth of hair. After a follow-up period of twenty months, the patient had quite normal liver function and no evidence of recurrent tumor.

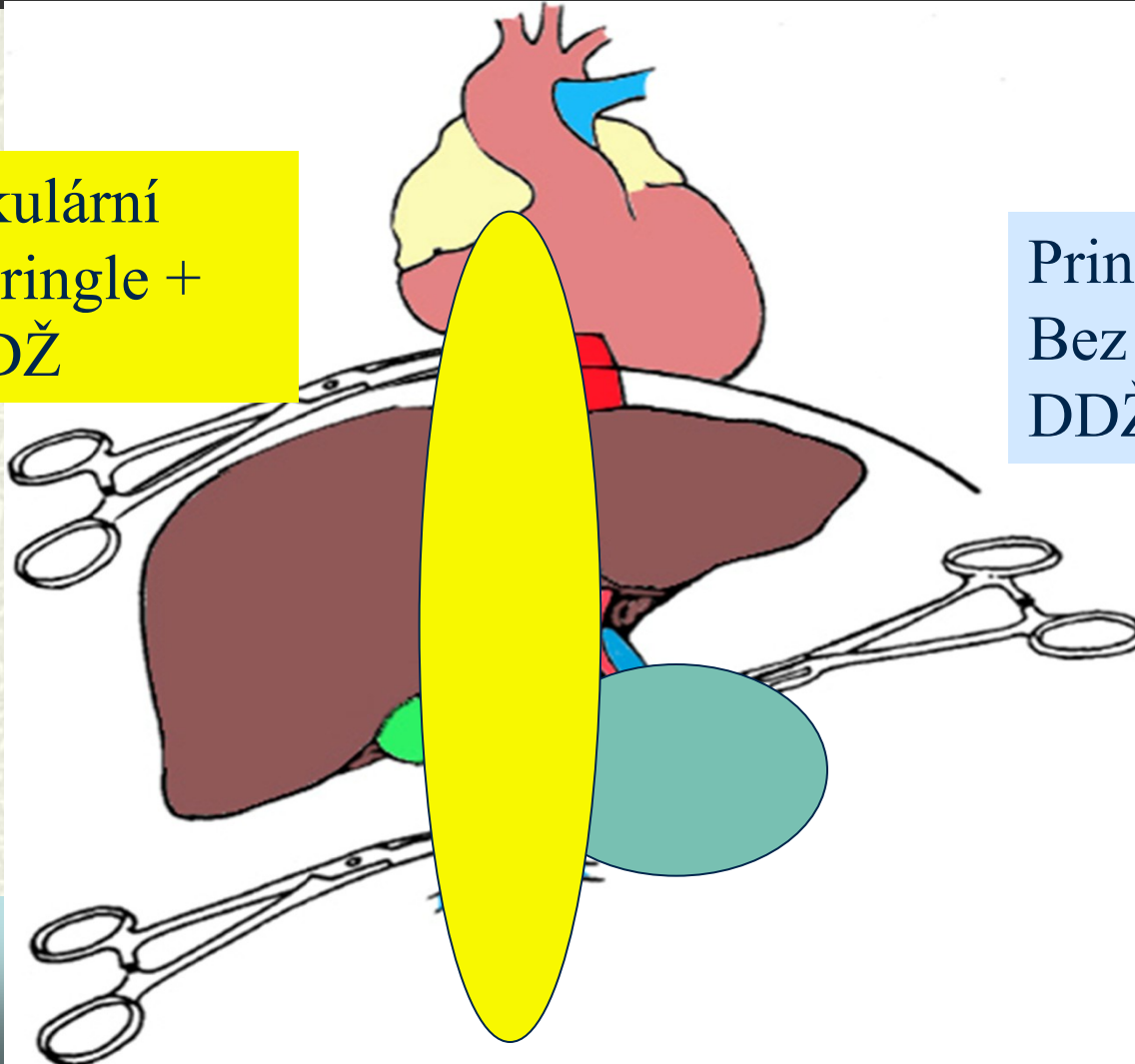

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Clamping – snaha vyhnout se mu – peroperační ischemie

Totální vaskulární
exkluze = Pringle +
klampáž DDŽ

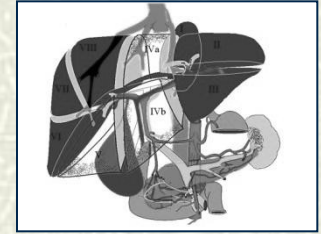
Pringle
Bez klampáže
DDŽ

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Biliární leak

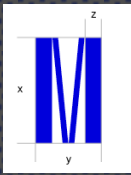
Definice: 1. biliární odpad ranou/drénem s 3x vyšší koncentrací proti séru
2. intraabdominální kolekce žluči potvrzená punkcí
3. cholangiografický průkaz

Dle vydatnosti: do 200ml/den vs. nad 200ml/den

Dle typu poranění žlučovodu (Nagano Y, *World Journal of Surgery*. 2003;27(6):695–698.)

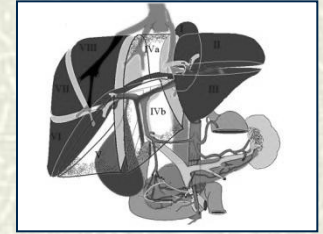
- Typ A - drobné žlučovody na povrchu resekční linie
- Typ B - z neadekvátně uzavřených segmentálních žlučovodů
- Typ C - poranění žlučovodů blízko hilu
- Typ D - izolovaný segment - kompletní oddělení žlučovodu

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Biliární leak - prevence

Intraparenchymové přerušení žlučovodů - frekvence stejná,
závažnost nižší

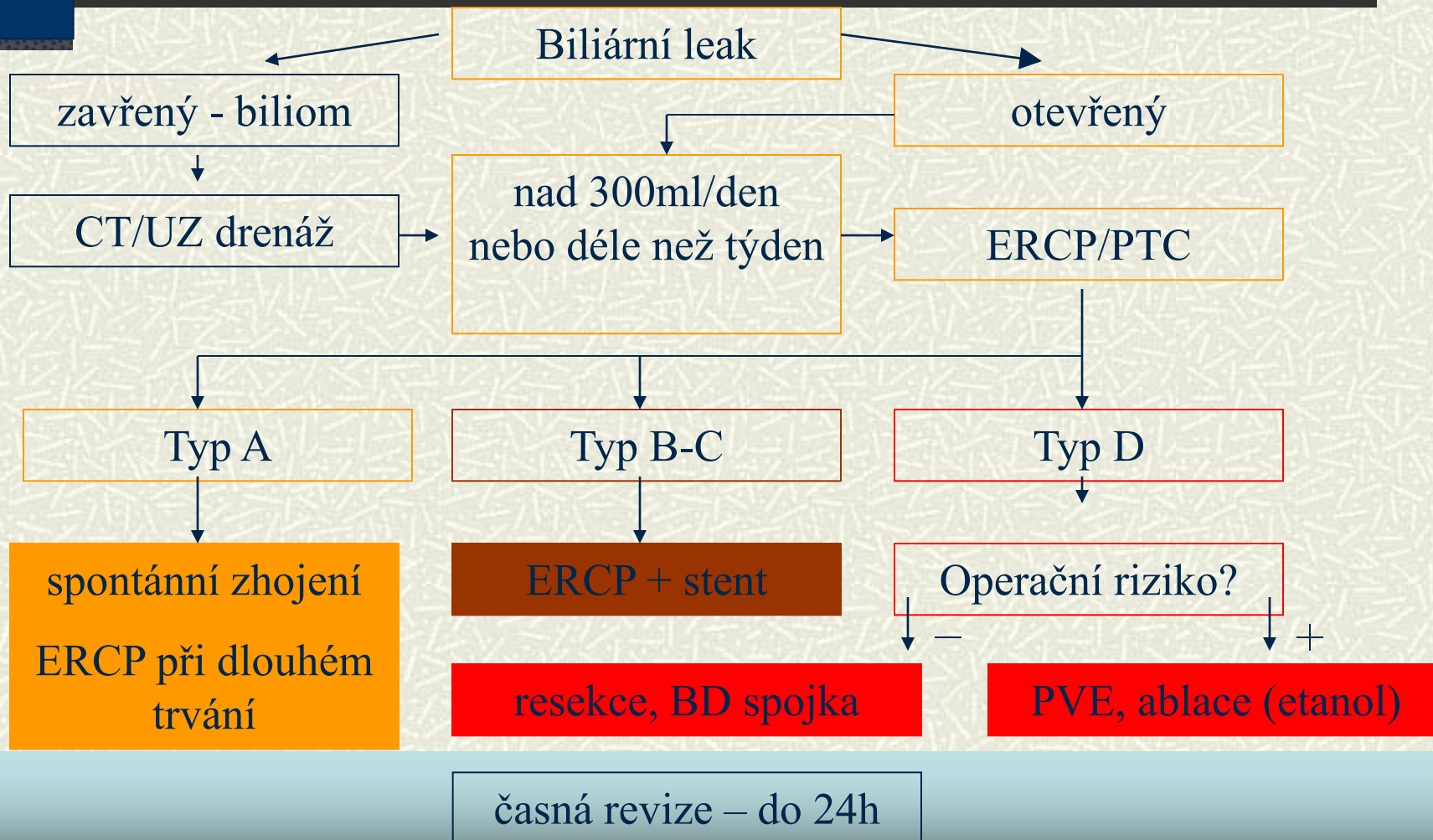
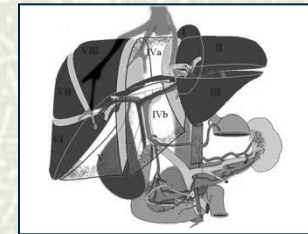
Peroperační cholaniografie (Chan SC, *Annals of Surgery*. 2007;245(1):110–117.)

Retrográdní injekce - F1/1, ICG (fluorescence), Patent blau Yamashita YI
Annals of Surgery. 2001;233(1):45–50. Kaibori M, *Surgery*. 2011;150(1):91–98.

Fibrinová lepidla, lokální sealanty ??? - Noun R, *Hepato-Gastroenterology*. 1996;43(7):221–224.
Boonstra EA, *HPB*. 2009;11(4):306–310.

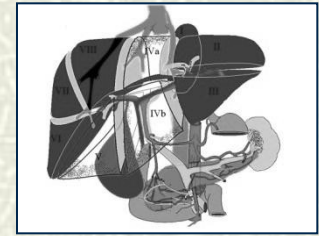

Biliární leak - schema

Resekabilita jako problém FLRV

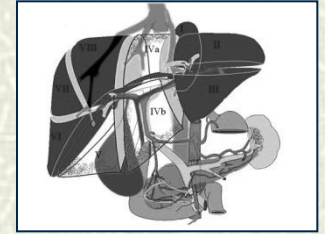

Bodv 5.0.CF

Jak zvětšit FLRV

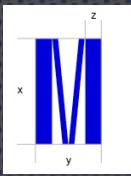
Liver sparing resekce

Etapové resekce

Portal vein manipulations

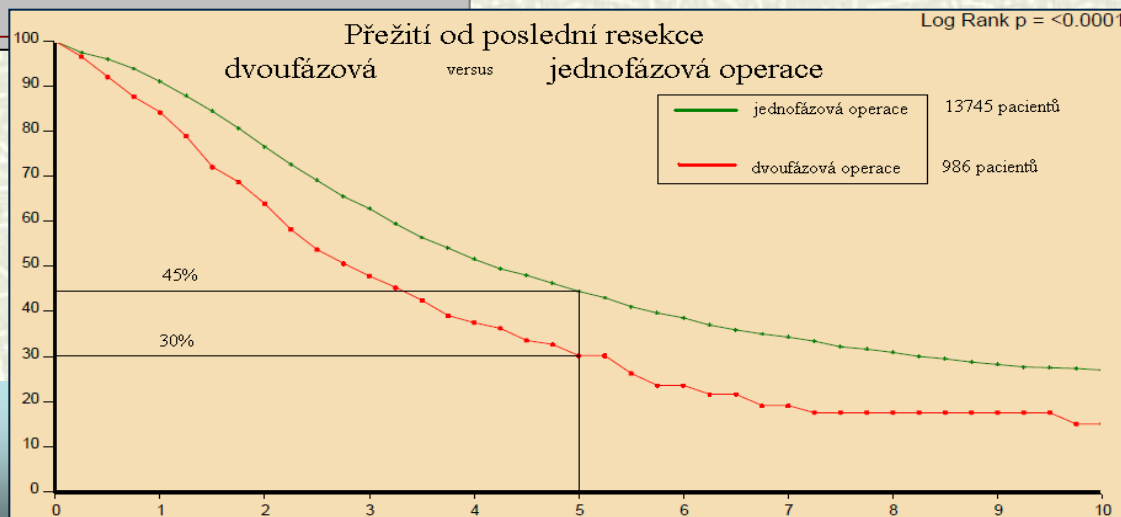
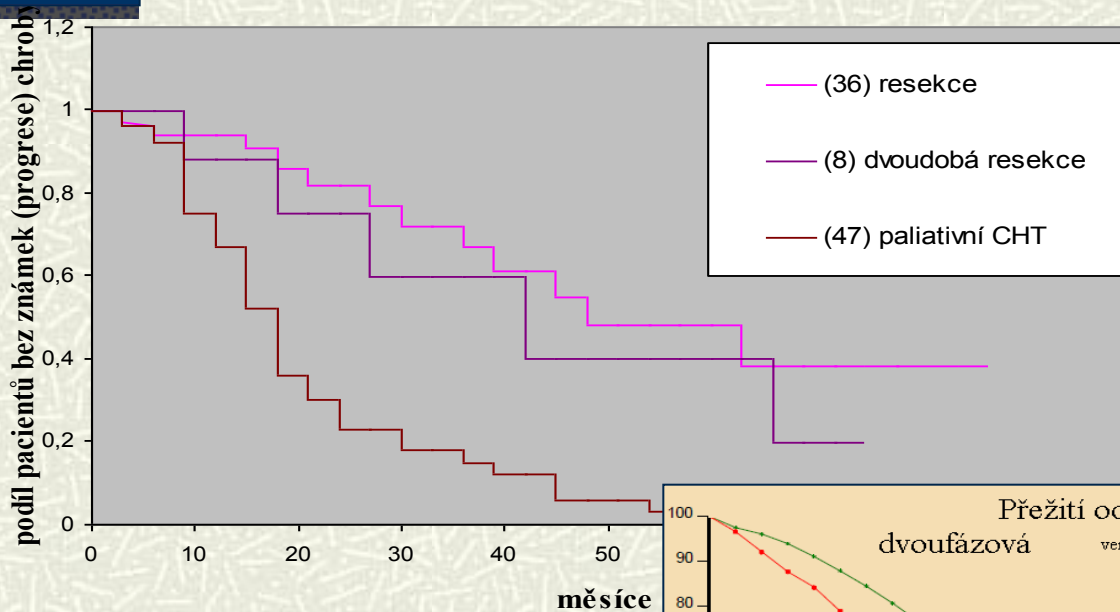
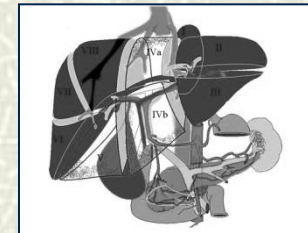
Kombinace s lokálně ablačními metodami

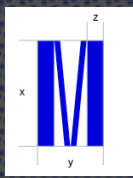
Transplantace jater - LTX

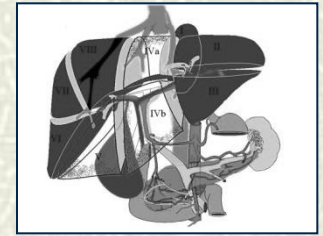
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Etapové resekce pro CRC

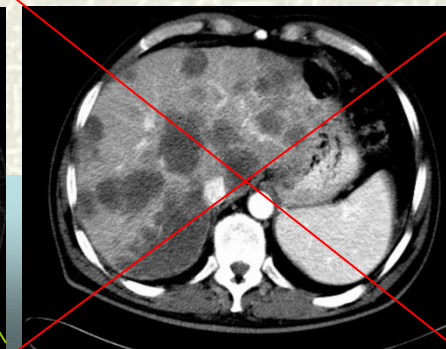
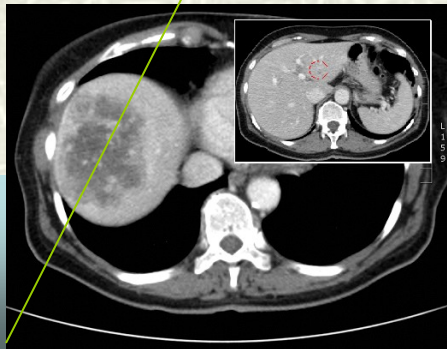
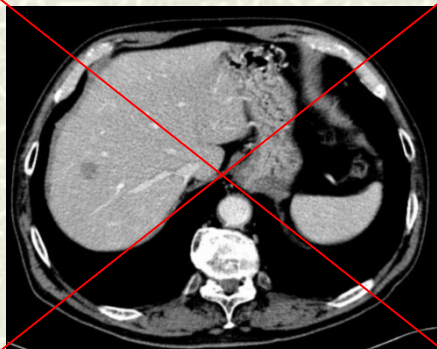
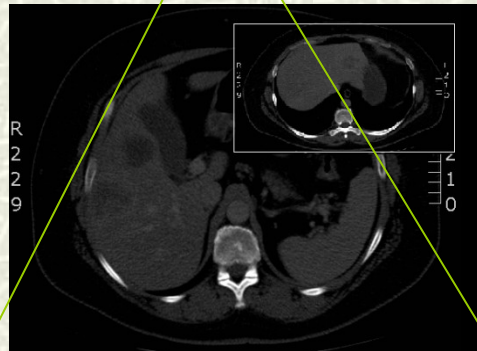

Kdy etapovou resekci

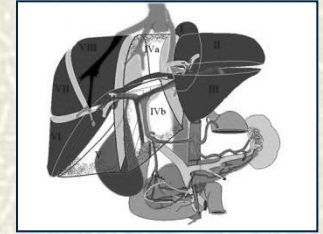

Když nelze žádnou jinou metodou zajistit dostatečný FLRV
Při bilaterálním postižení před PVE

Portal vein manipulations

1. Portal Vein Embolisation = PVE

2. Associating Liver Partition with Portal vein ligation in Staged hepatectomy (ALPPS) - Schnitzbauer et. al, Ann Surg 2012; 255:405-414 = ALPPS

Alvarez FA, Ardiles V, Sanchez Claria R, Pekolj J, de Santibañes E. Associating liver partition and portal vein ligation for staged hepatectomy (ALPPS): tips and tricks. J Gastrointest Surg. 2013 Apr;17(4):814-21. doi: 10.1007/s11605-012-2092-2. Epub 2012 Nov 27.

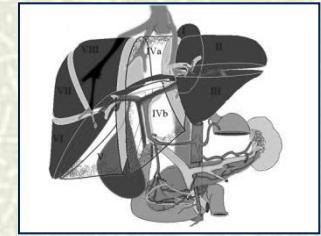
Li J, Girotti P, Königsrainer I, Ladurner R, Königsrainer A, Nadalin S. ALPPS in right trisectionectomy: a safe procedure to avoid postoperative liver failure? J Gastrointest Surg. 2013 May;17(5):956-61. doi: 10.1007/s11605-012-2132-y. Epub 2013 Jan 4

3. ALPPS modifikace – p-ALPPS, PRALPPS atd.

PVE

22 pacientů nutná RE-procedura (5,5%)

Průměrná velikost FLR **15,6%**

Po PVE nárůst na **23,9%**

U 6 pacientů nedostatečný nárůst (15,7%)

Progrese u 12 **33,3%**

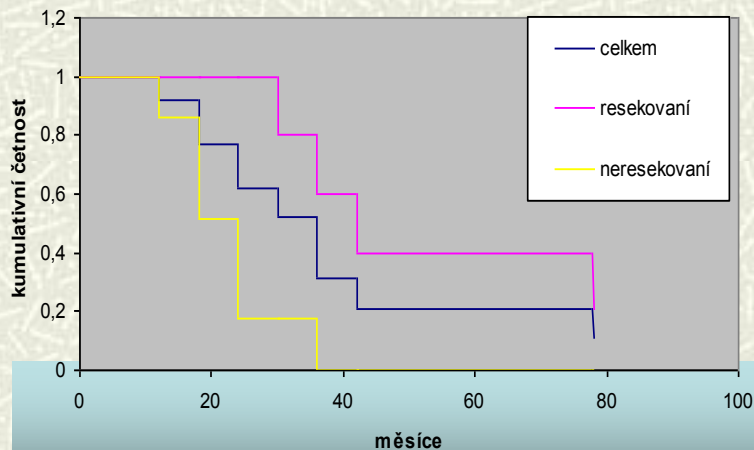
Resekce u 18 z 36 pacientů 50,0%

Průměrná doba od embolizace do resekce 67 dní (SD 21dní)

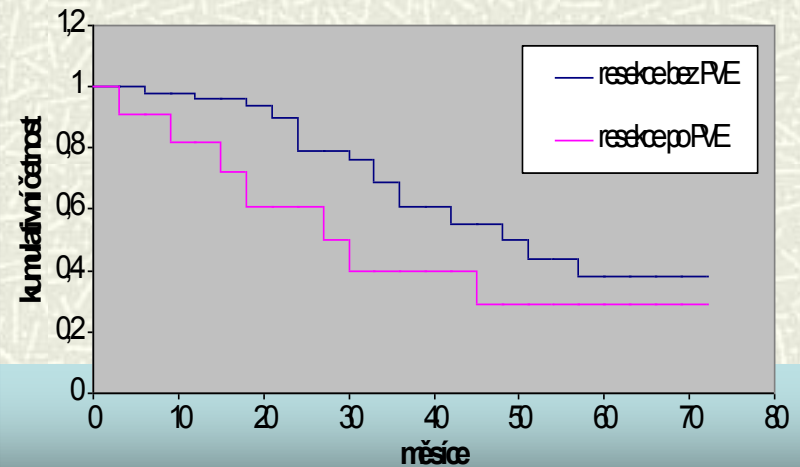
Ze 12 pacientů s progresí byla u 7 v játrech, u 5 jiná lokalizace (plíce)

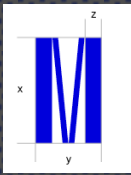
Po 2 měsících nelze očekávat další efekt hypertrofie, naopak riziko progrese

přežití od embolizace

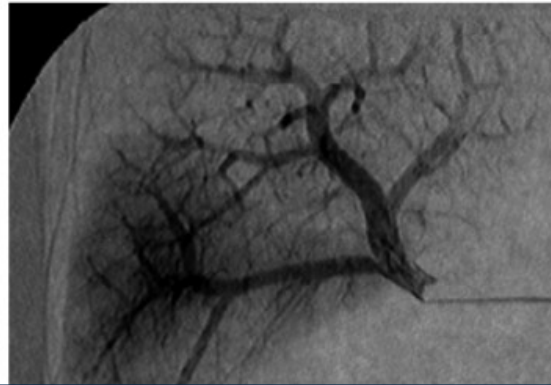
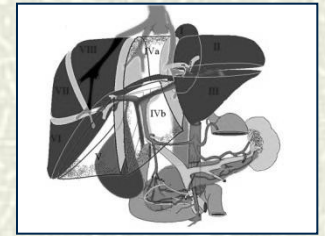

kumulativní disease-free interval resekce s PVE resekce bez PVE

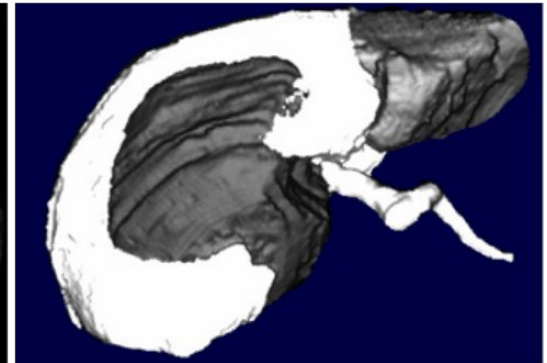
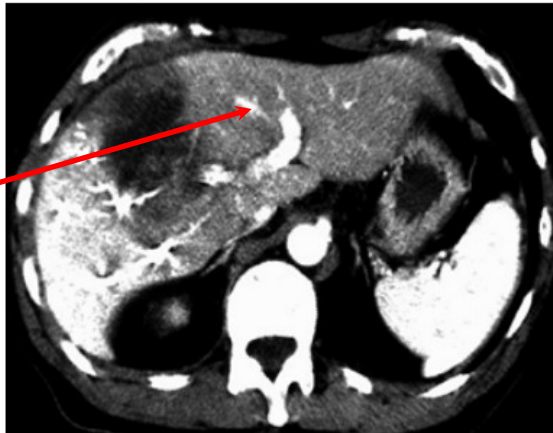

Portální embolizace

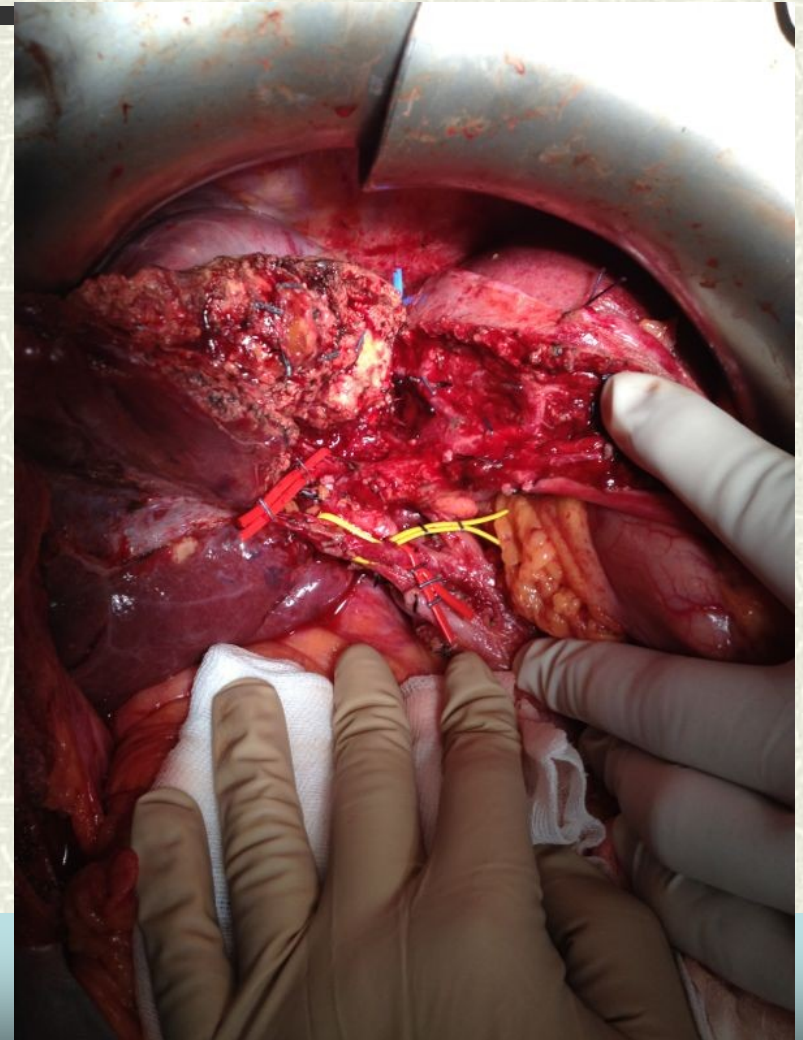
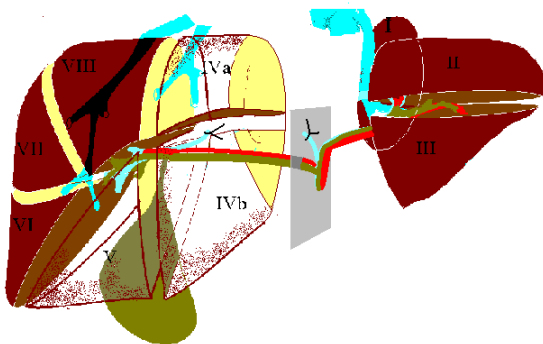
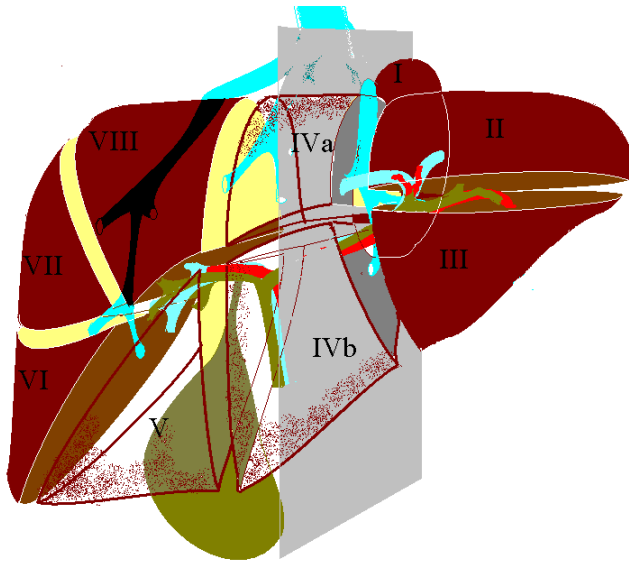
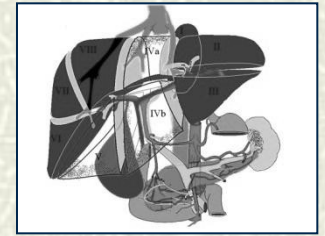
Větev pro IV
segment zleva

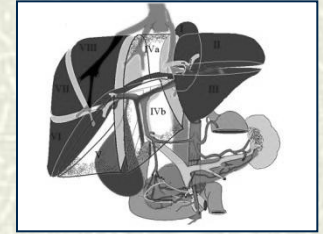
ALPPS

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Výhody ALPPS

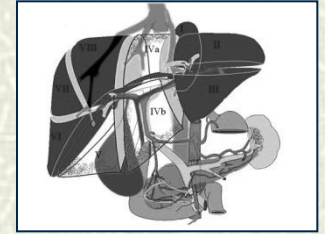
1. fáze transsekce parenchymu jater, přerušení pravé větve portální žíly, ostatní struktury ponechány intaktní.

2. fáze před rozvojem adhezí
hypertrofie 74% za 9 dní (7-13)
krátká doba do kompletního odstranění všech ložisek

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

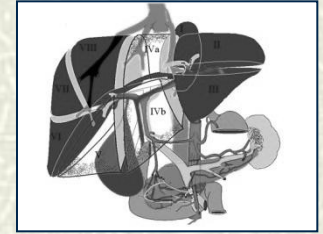
Nevýhody ALPPS

Hypertrofie je histologicky na úkor edému
Série rádu jednotlivců, i tak jaterní selhání 25% !!!
Mortalita až 14%
Dodnes velmi VÝBĚROVÁ operace

Modifikace ALPPS

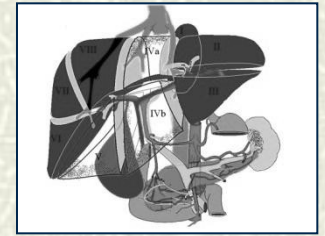
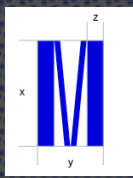

P-ALPPS – v první etapě parciální 50-80% transsekce a zachování střední jaterní žíly. – mortalita 0, efektivita stejná

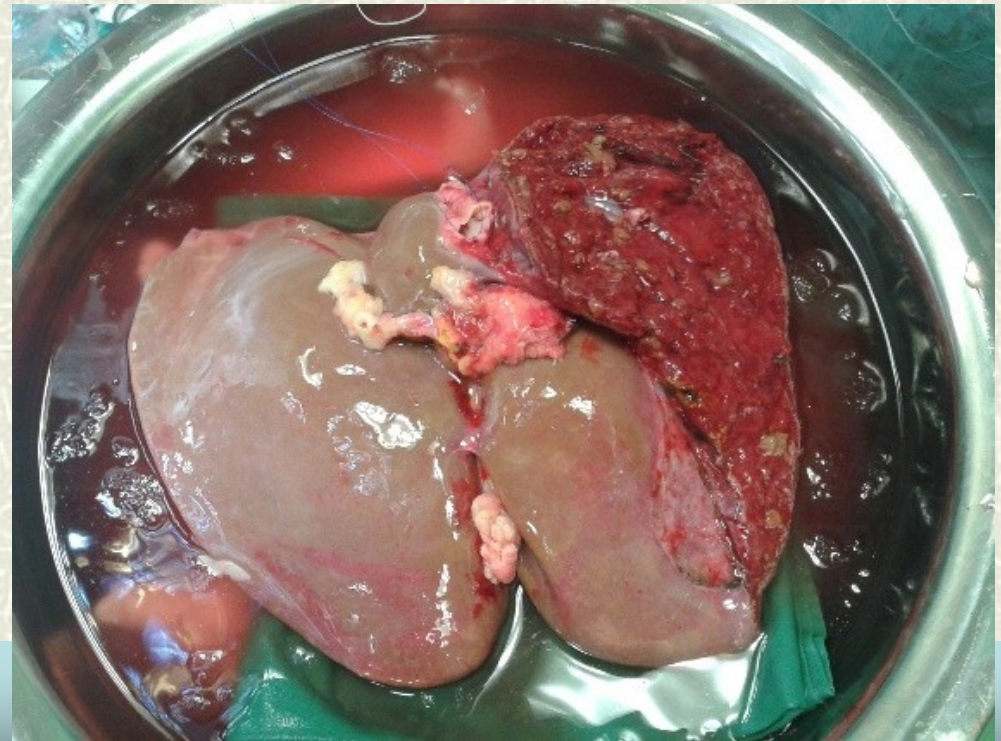
PRALPPS – místo chirurgické 1. fáze transsekce jaterního parenchymu cestou RFA perkutánně pod CT/UZ kontrolou + perkutánní PVE

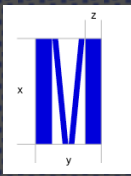
Hybridní ALPPS – 1 fáze transsekce, následující den PVE radiologicky

ALTPS – Associating liver TOURNIQUET... - místo resekce parenchymu se naloží na resekční linii v 1. fázi turniket, až ve druhé fázi se provede resekce.

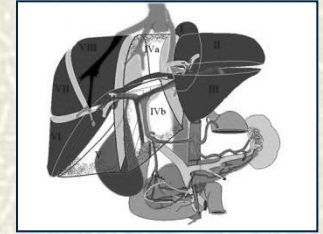
Transplantace jater - LTX

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Transplantace jater

Indikace jsou dány 5letou životností štěpu, ne například onkologickými výsledky ! – je málo dárců a hodně benigních indikací
Průměrná přežití u benigních onemocnění 86% resp 72% v 1 resp. 5 letech
MELD Score – význam ne pro prognózu ale pro zkrácení doby na Waiting listu

MELD Calculator (for ages 12 and older)

Date of Birth (mm/dd/yyyy)

Bilirubin (mg/dl)

Serum Creatinine (mg/dl)

INR

Had dialysis twice, or 24 hours of CVVHD, within a week prior to the serum creatinine test?

Yes No

For patients who have had dialysis twice, or 24 hours of CVVHD, within the last week, the creatinine value will be automatically set to 4 mg/dl.

Calculate

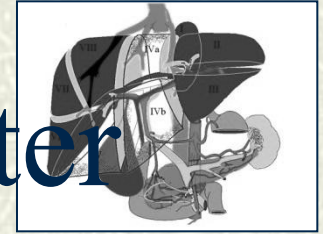
MELD Score

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Indikace Transplantace jater

Benigní onemocnění/selhání jater –

JEN SYMPTOMATICKÁ !

Nebo End Stage Liver Disease – ESLD s MELD 15

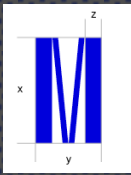
Hepatocelulární karcinom – field cancerisation

Epiteliální hemangioendoteliom

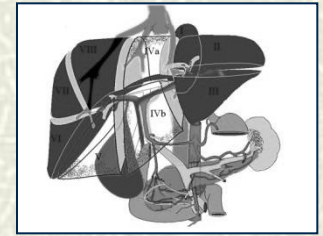
Cholangiocelulární karcinom NE EUROTRANSPLANT!

Neuroendokrinní nádory NE EUROTRANSPLANT!

Kolorektální karcinom NE EUROTRANSPLANT!

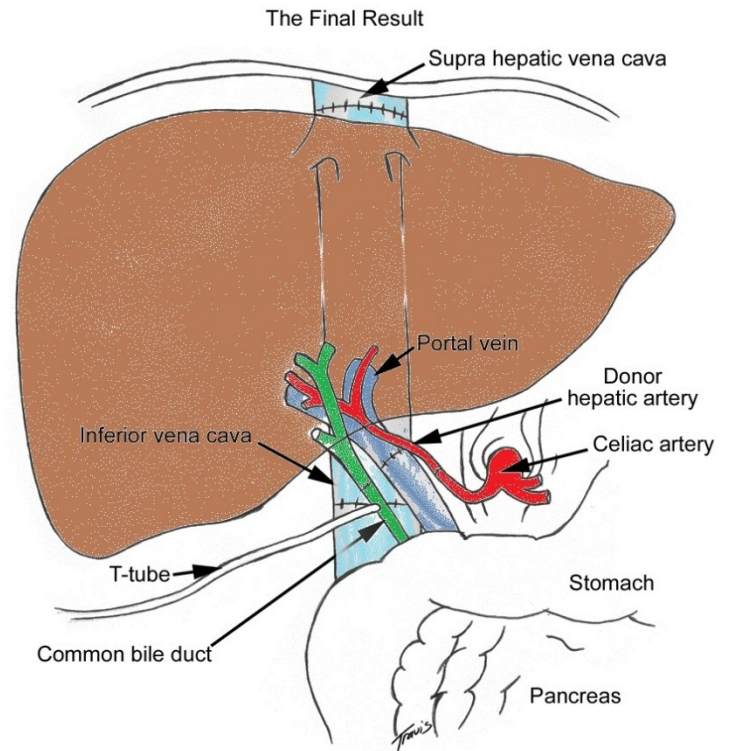
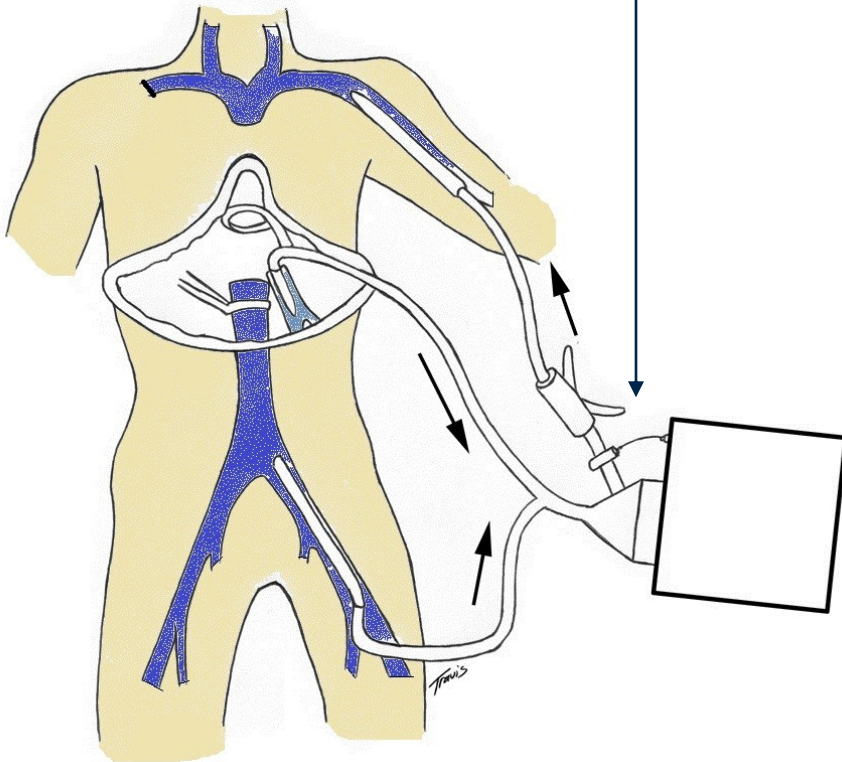

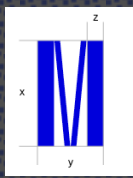
Standardní technika

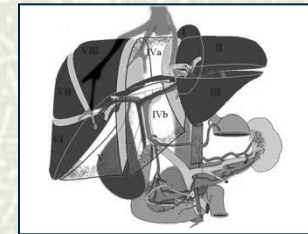
Resekce dolní duté žíly dárce i příjemce

Obvykle se zavádí přechodně veno-venózní extrakorporeální bypass

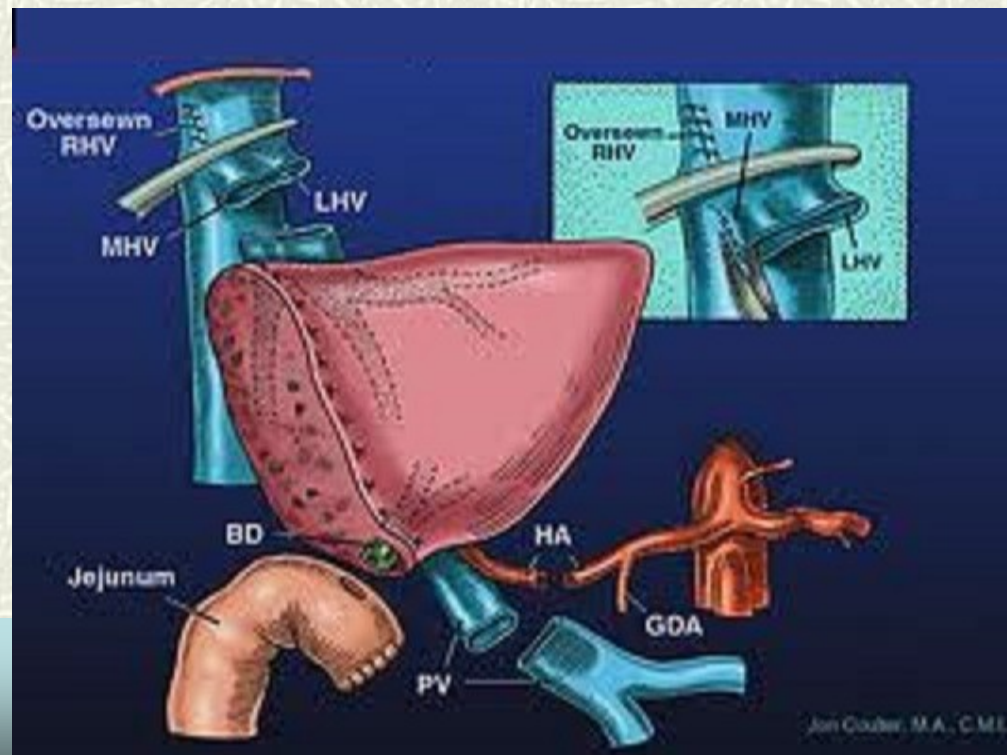
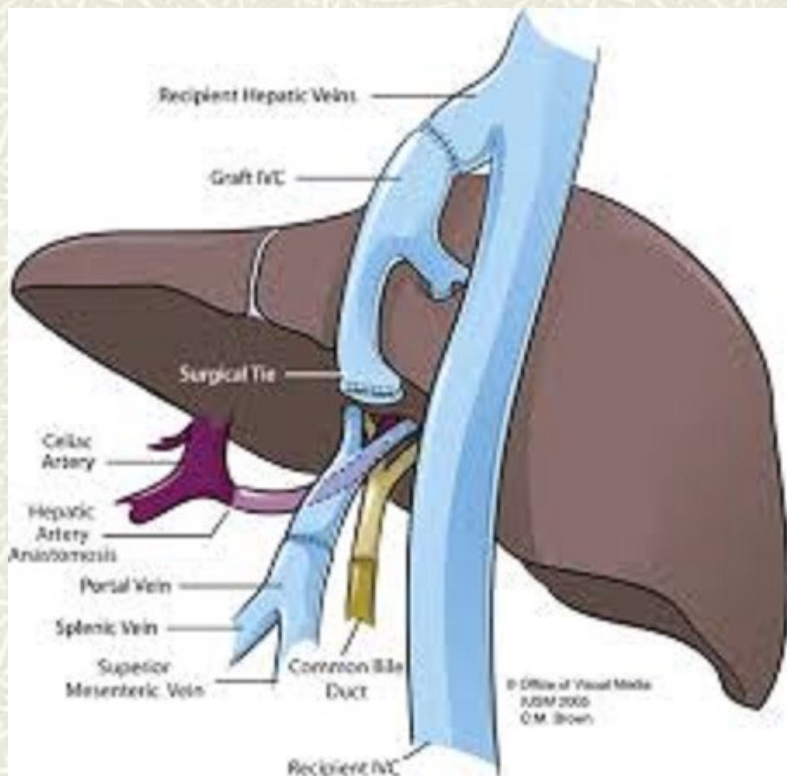

Technika piggybag

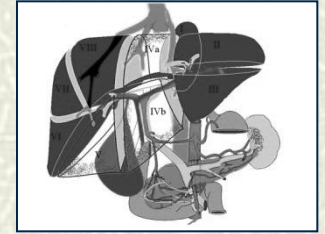

Piggy bag – bez resekce dolní duté žíly příjemce – anastomóza koncem dolní duté žíly štěpu k pahýlu jaterních žil příjemce

Problémy

1. Malý počet dárců –

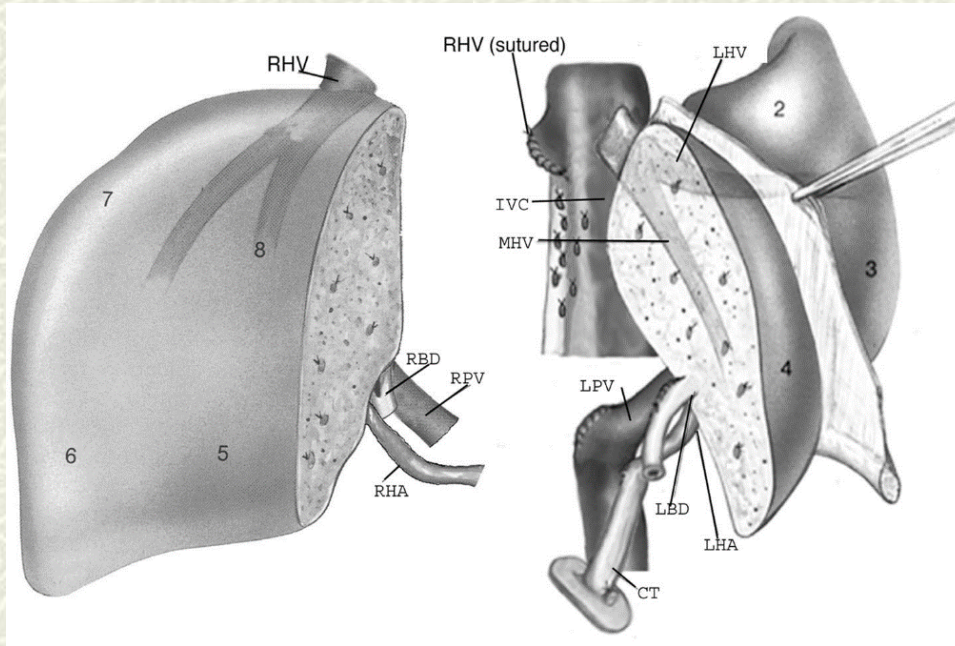
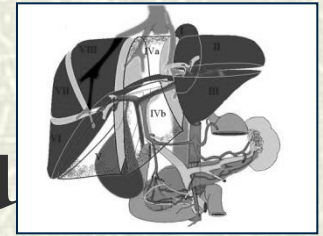
1. liver splitting
2. Dotovaný prodej motorek, lépe však kol a kolečkových bruslí (úrazy hlavy)
3. Tajení zdravého životního stylu (závažné mozkové příhody)

2. Nepoměr jater mezi příjemcem a dárcem –

1. liver reduction
2. Výběr dárce podle tělesných proporcí

Splitování jaterního štěpu

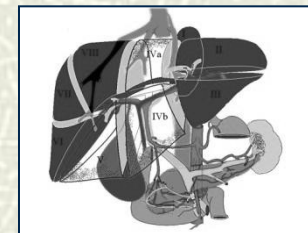
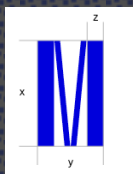

■ Dva příjemci
uspokojeni jedn+mi
játry

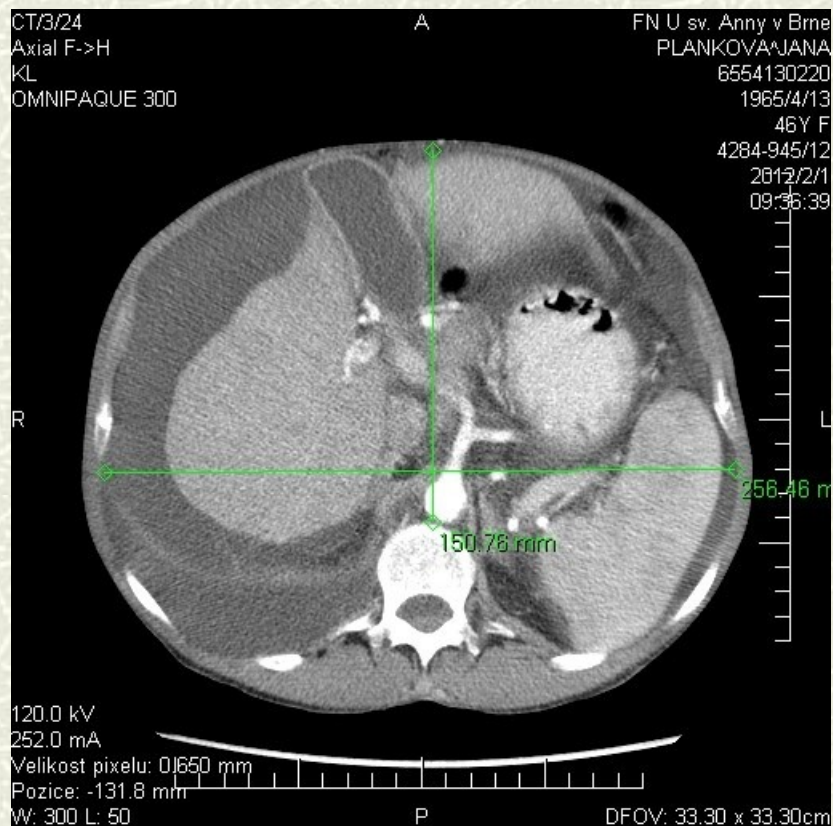
■ S 1,2,3,4 x S 5,6,7,8

■ S 2,3 x S 1,4,5,6,7,8

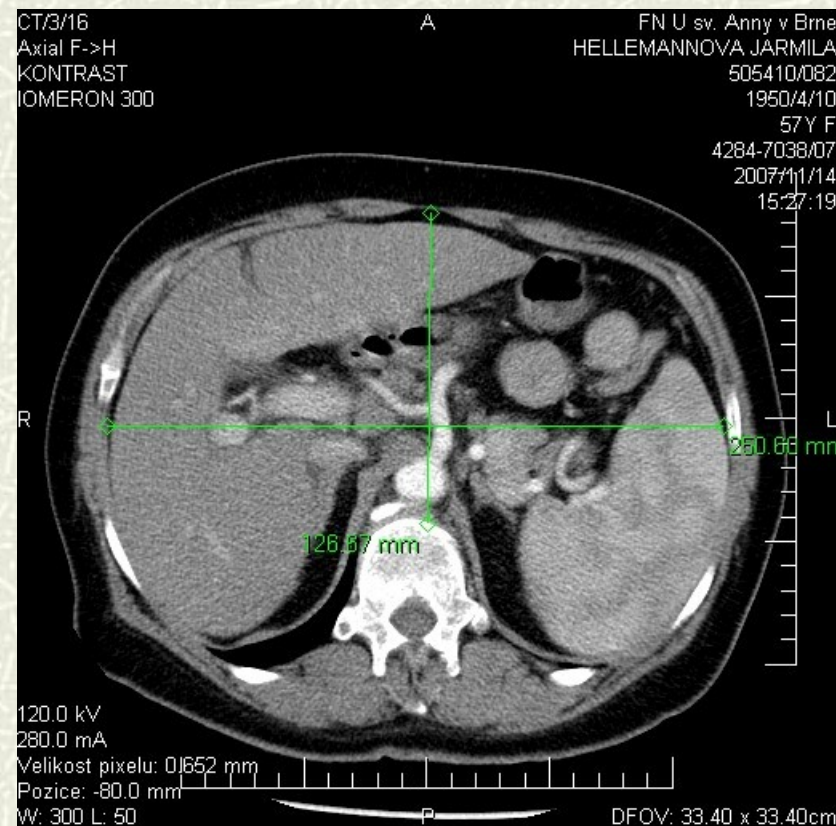
■ Living donor (S 2,3)

Žena 50kg recipient

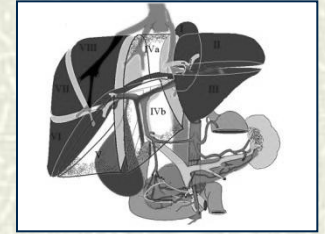

Žena 80kg dárce

HCC

Milánská kritéria

- 1 ložisko do 5 cm
- max 3 ložiska, největší max 3cm

Rozšířená UCSF kritéria

- 1 ložisko do 6,5cm
- max 3 ložiska. největší do 4,5cm

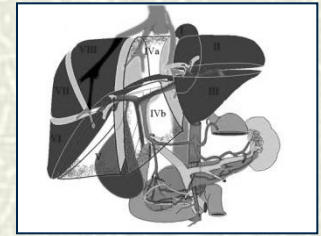
Up to 7 kritéria

počet ložisek + průměr největšího ≤ 7

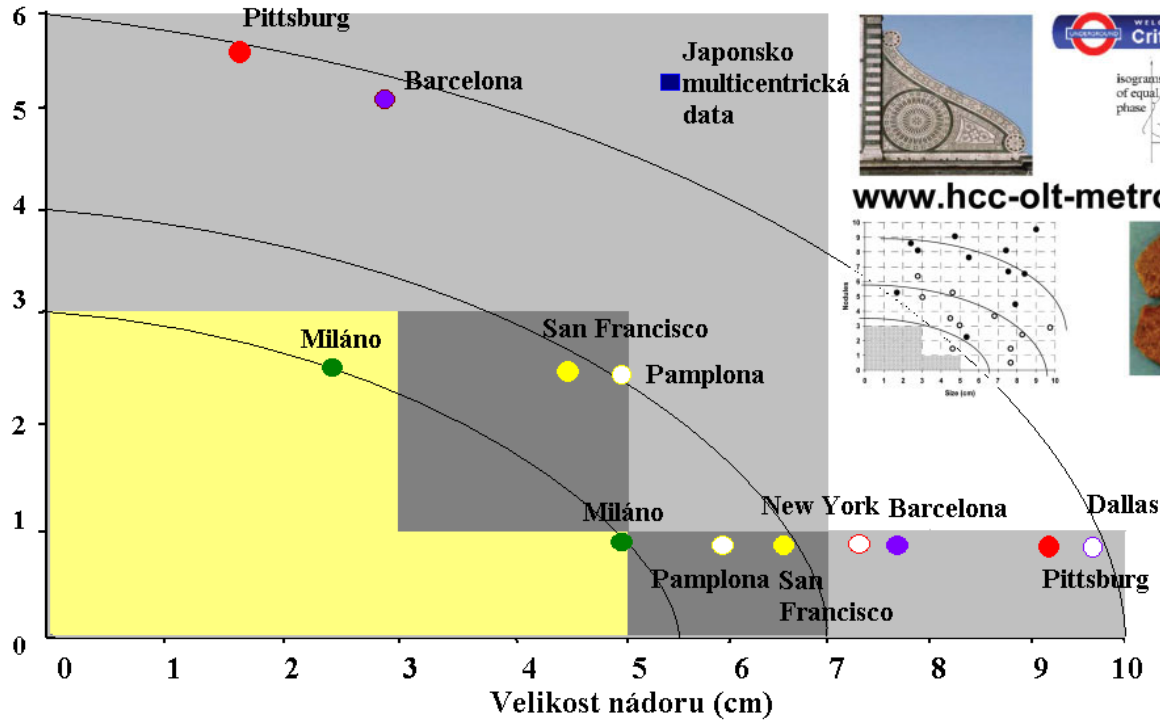
Snaha rozšířit indikace dále = METRO TICKET

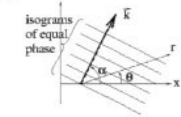
Metro ticket

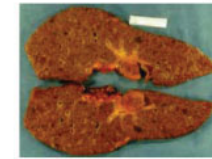
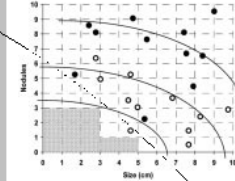
Počet ložisek

WELCOME TO THE Criteria Line Extension

www.hcc-olt-metroticket.org

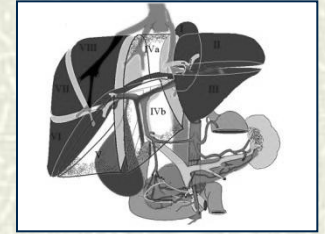

Očekávané pětileté přežití

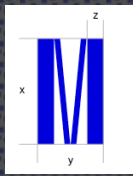

Ale k indikacím obvykle

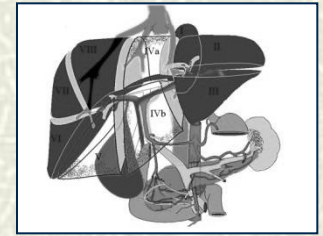

AFP $\leq$ 400 – 1000ng/ml (332 – 860 kIU/l)

Věk $\leq$ 70 let

Proč Milánská kritéria

MK +

MK -

Mikrovaskulární invaze

10 – 15 %

35 – 56 %

Nízký grade

38 – 50 %

13 – 33 %

Mikrosatelity

7 – 28 %

32 – 65 %

Přežití 1/5 let

81 / 79 %

75 / 60 %

rekurence

1,4 %

22,2 %

Oliverius, Studenik... x

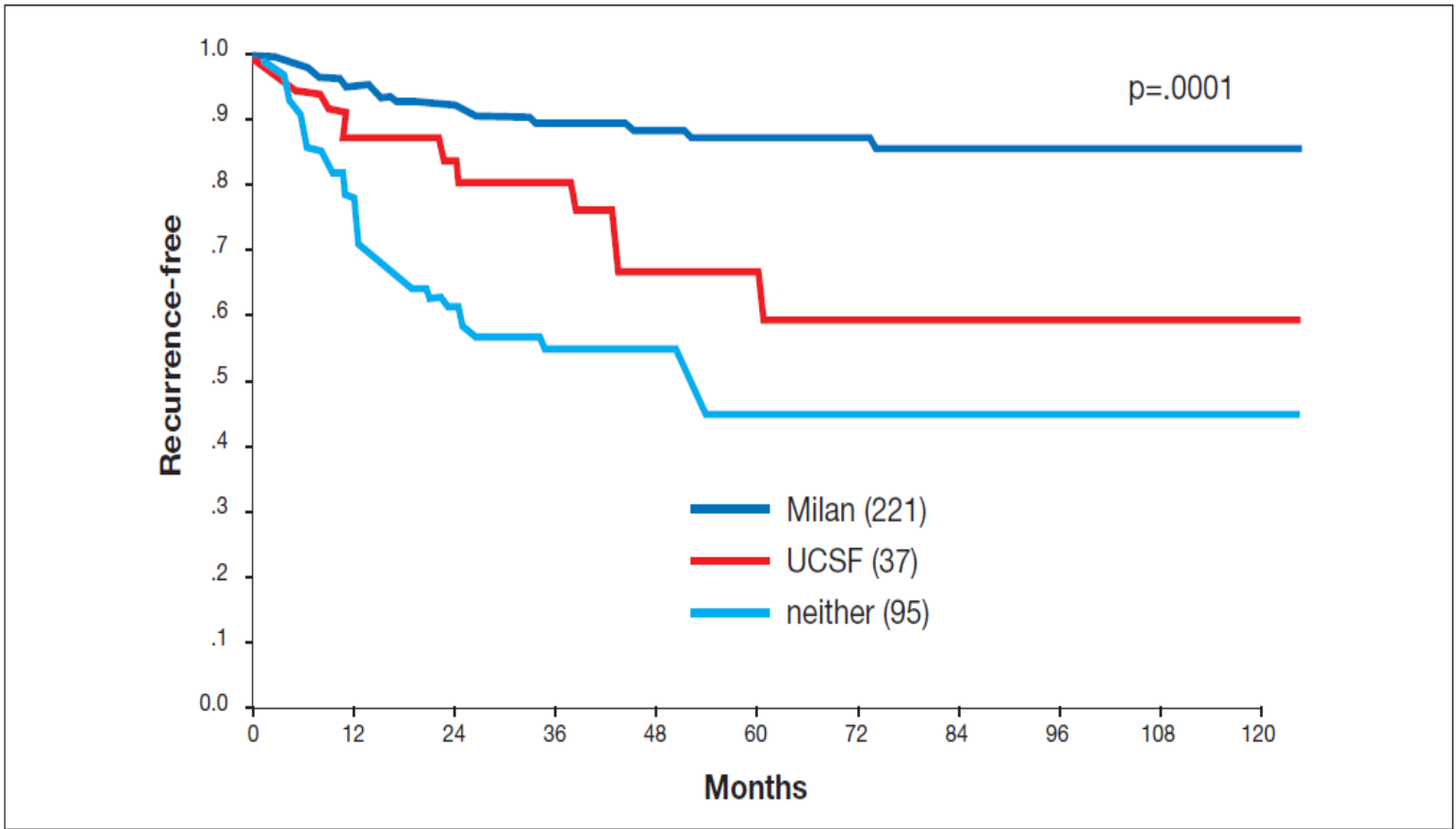
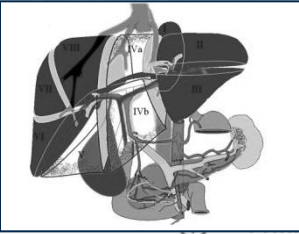
FAKULTNÍ NEMOCNICE BRNO

Nástroje

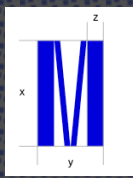
Oliverius, Studenik... x

5 / 9

143%

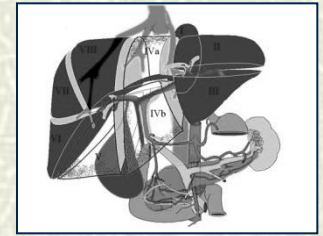

Graf 1 / Figure 1
 Pacienti bez známek rekurence po transplantaci jater pro hepatocelulární karcinom v studii s milánskými a UCSF kritérii (převzato z Schwartz M. Liver Transplantation for Hepatocellular Carcinoma Gastroenterology 2004;127:S268-276).

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Transplantace v ČR pro HCC

IKEM Praha + CKTCh Brno

1983-2004

Celkem 30 pacientů

14 pro známý HCC

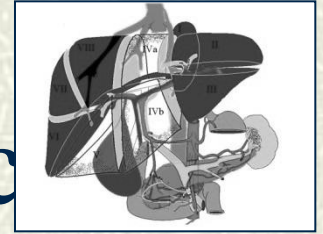
16 náhodný nález v cirhóze pro ESLD

- ‡ *Oliverius M, Studeník P. Transplantace jater pro hepatocelulární karcinom. Folia Gastroenterol Hepatol 2005; 3*
- ‡ *(Suppl 1): S69 – S77.*

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Resekce místo transplantace

Resekabilní mimo Milánská kritéria u HCC

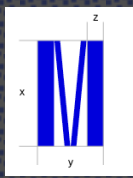
problém u cirrhotických jater

Pouze při dobré funkční zdatnosti jater

Adenom při zjištěné mutaci beta-kateninu

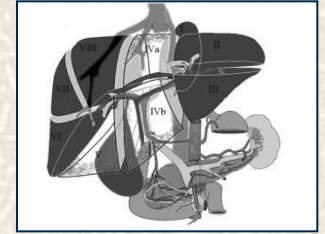
Bridge výkony nejsou většinou potřeba pro čekací dobu do 3 měsíců

Na waiting listu každé 3 měsíce kontrola Milánských kritérií

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Resekce / Transplantace

Doplňující se metody

Resekabilní mimo Milánská
kritéria =
pokročilejší onemocnění

Recidiva do 5 let 70-100%

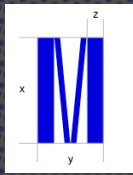
5-leté přežití 50-78%

ESLD + Milánská (UCSF, Up
to 7) kritéria =

Horší funkčnost jater

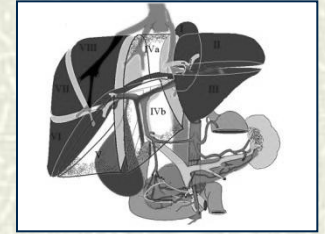
Field cancerisation

5-leté přežití 65-78%

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

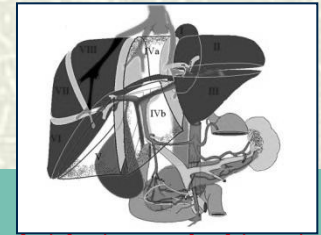
Kazuistiky

HCC

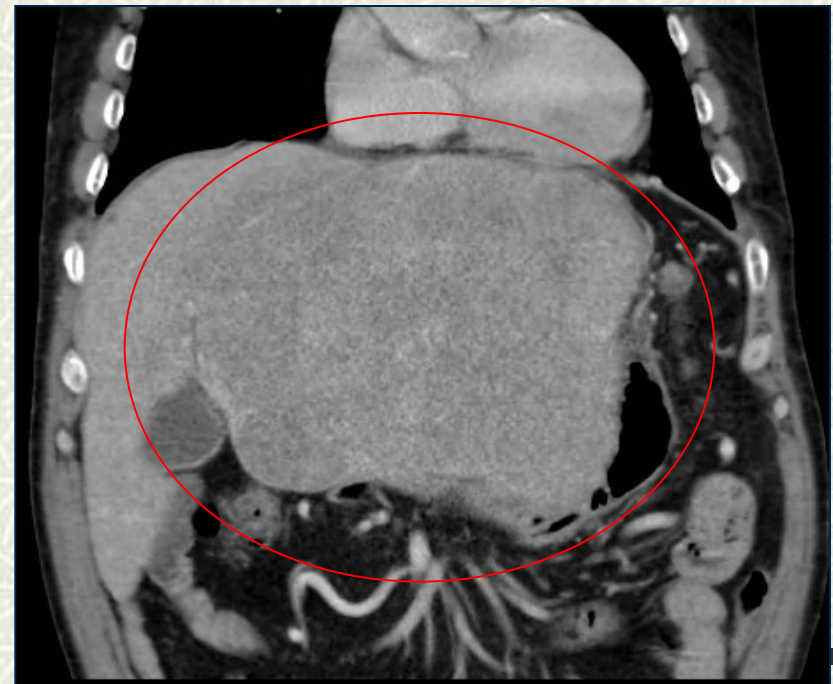
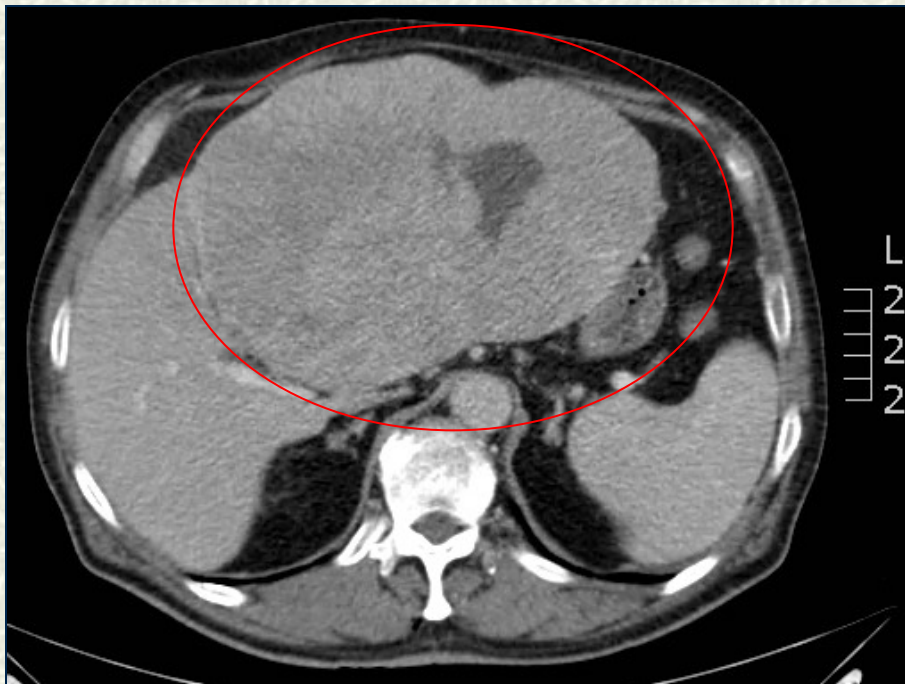
Biopsie z rozpaků – muž 1948

FAKULTNÍ
NEMŮCENICE
BRNO

Polymorbidní pacient, v r. 2007 zjištěn ložiskový proces jater - v.s. **fokální nodulární hyperplázie.**

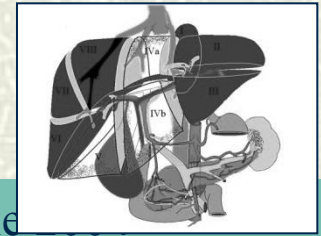
- 2013 – po CT **hepatocelulárním ca dle biopsie**, AFP v normě (8,6). (Nádor velikosti 20 x 14 x 17 cm)
- 4/13 – provedena levostranná hemihepatektomie, cholecystektomie.
- Histologicky: Hepatocelulární karcinom gr.2. Resekční okraje jater bez známek tumoru.

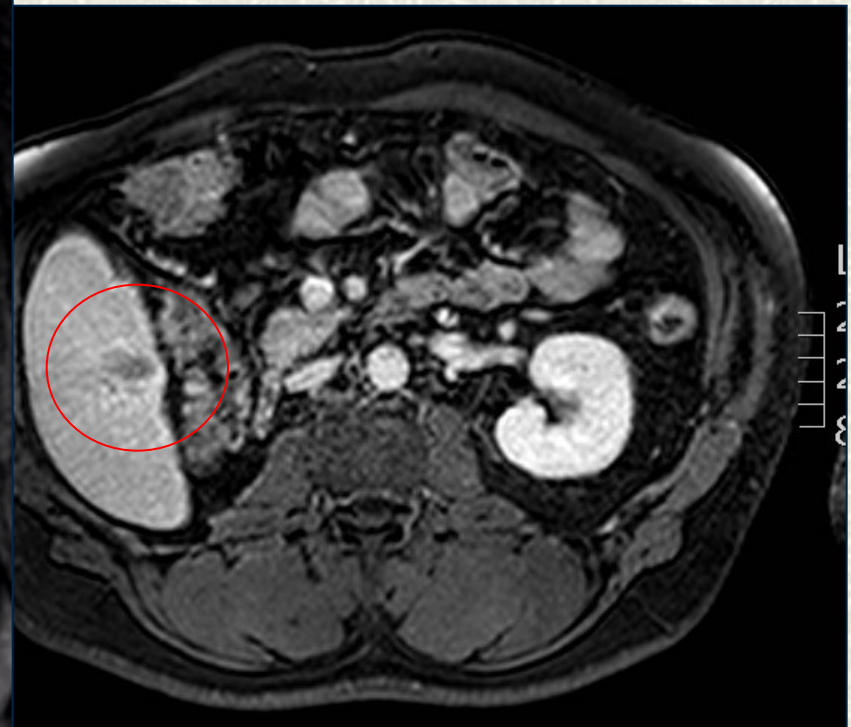
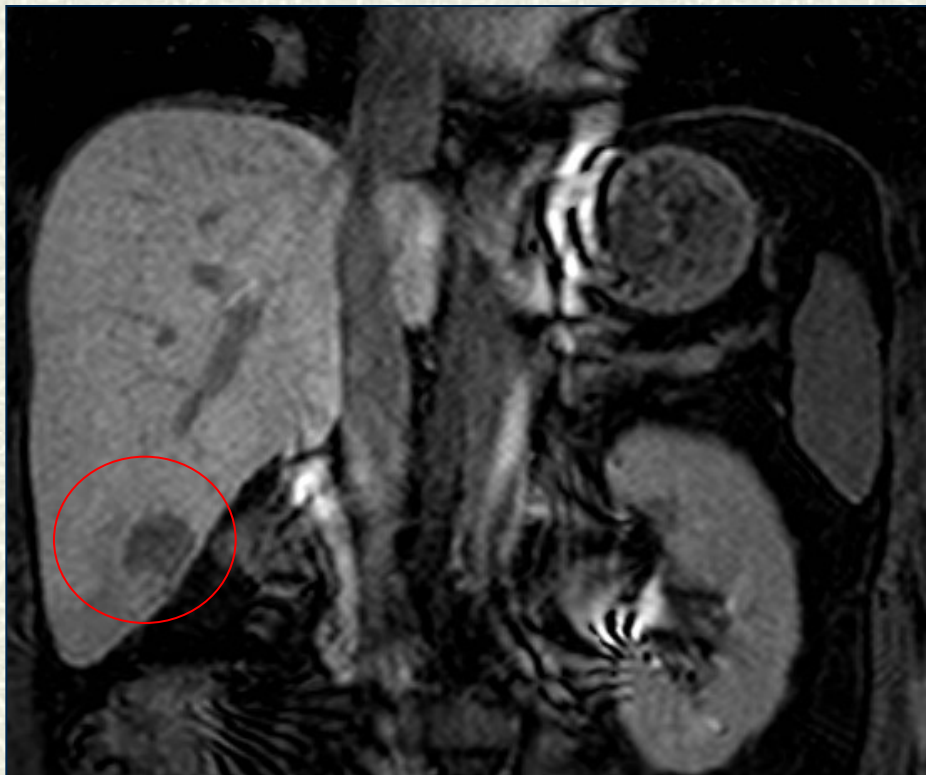
Field cancerisation, muž 1957

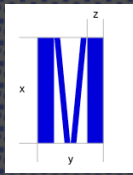

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

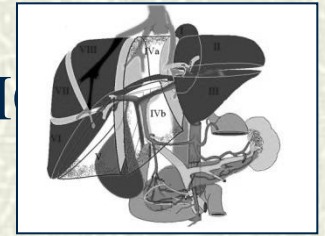
. Nefrektomií vpravo pro Grawitz Tu T1N0M0 – 2000 + hepatopatie
grese do cirhózy ověřené biopsií 2009. Child Pugh A,

- AFP odběry na onkologii v 3/2013 5,31 - 2014 Progred. ložisko S5 vysoce susp. z HCC (MR 4/2014), zvýšené AFP 37,28 – provedena segmentektomie S5.

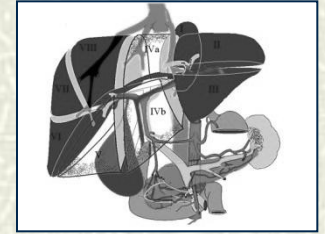
- # 2015 – na MR je ložisko v S7 jater susp. z H
- # 9/15 – segmentektomie SVII

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

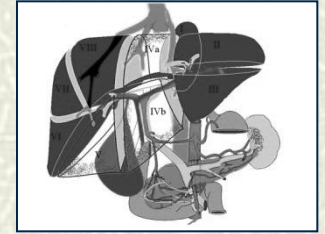
Kazuistiky

Děti a AYA

Nález 1

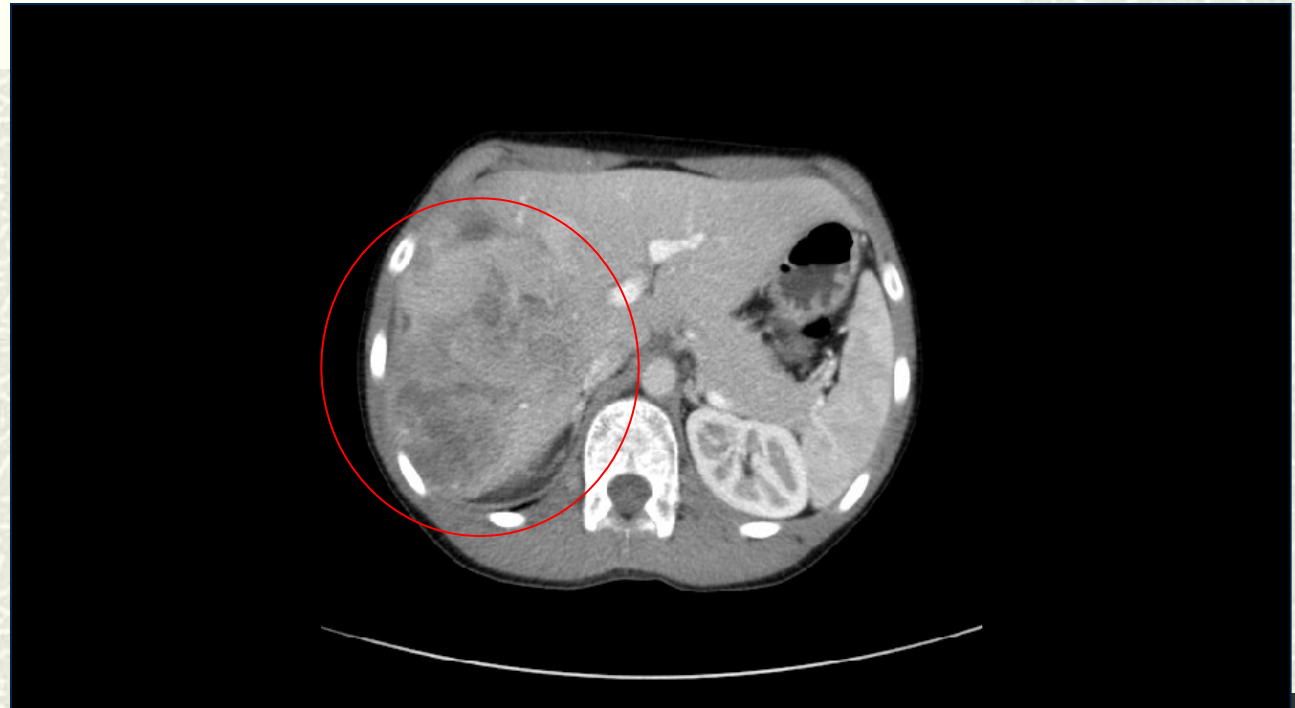

HCC trabekulární   pT3 N0 M0   PRETEXT III

15 letý hoch, žádné rizikové faktory v anamnéze a vyšetřeních

Typ operace: pravostranná rozšířená hemihepatektomie

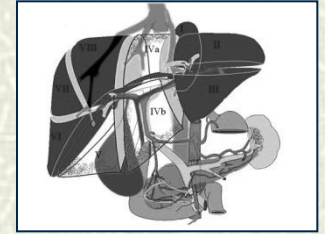
Stav: 1. kompletní remise

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Nález 2

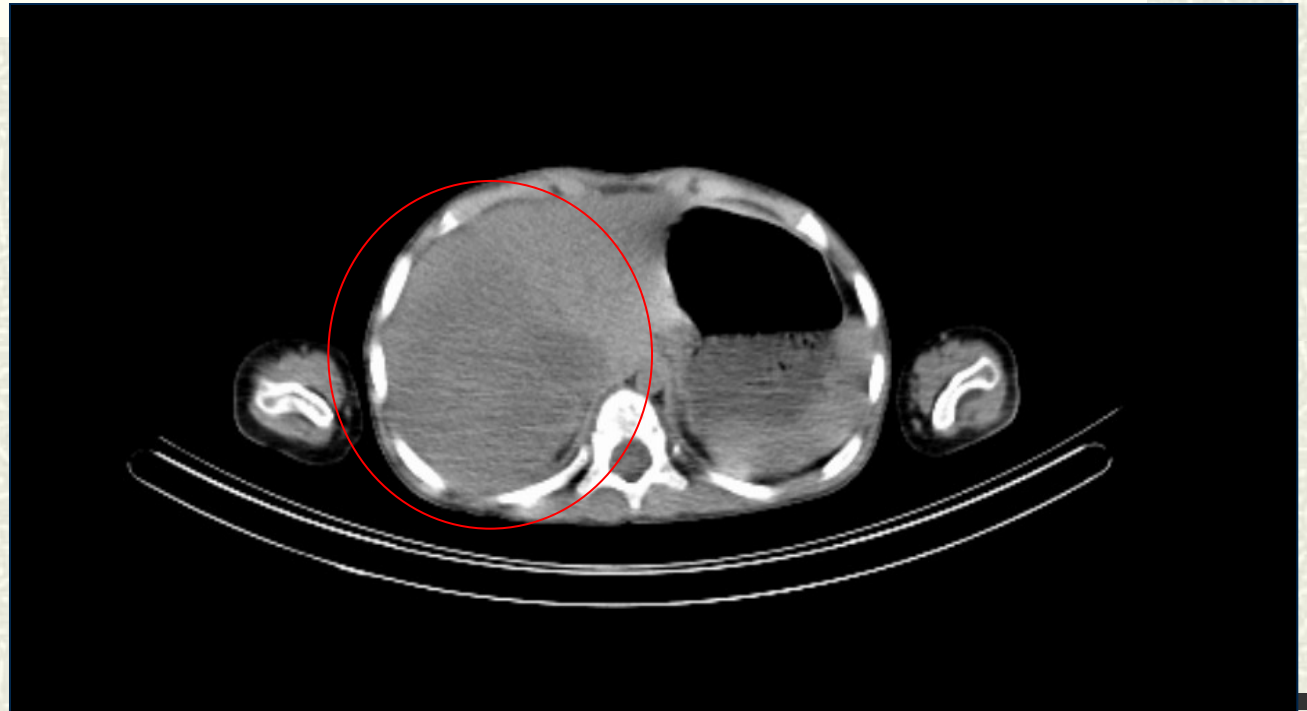

HCC špatně diferencovaný, PRETEXT III

3 letý chlapec, žádné rizikové faktory v anamnéze a vyšetřeních

Typ operace: rozšířená hemihepatektomie s venosní okluzí

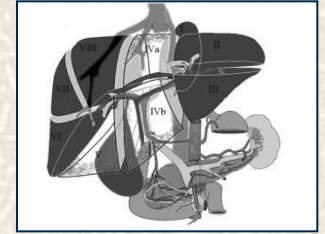
Stav: 1. kompletní remise

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Nález 3

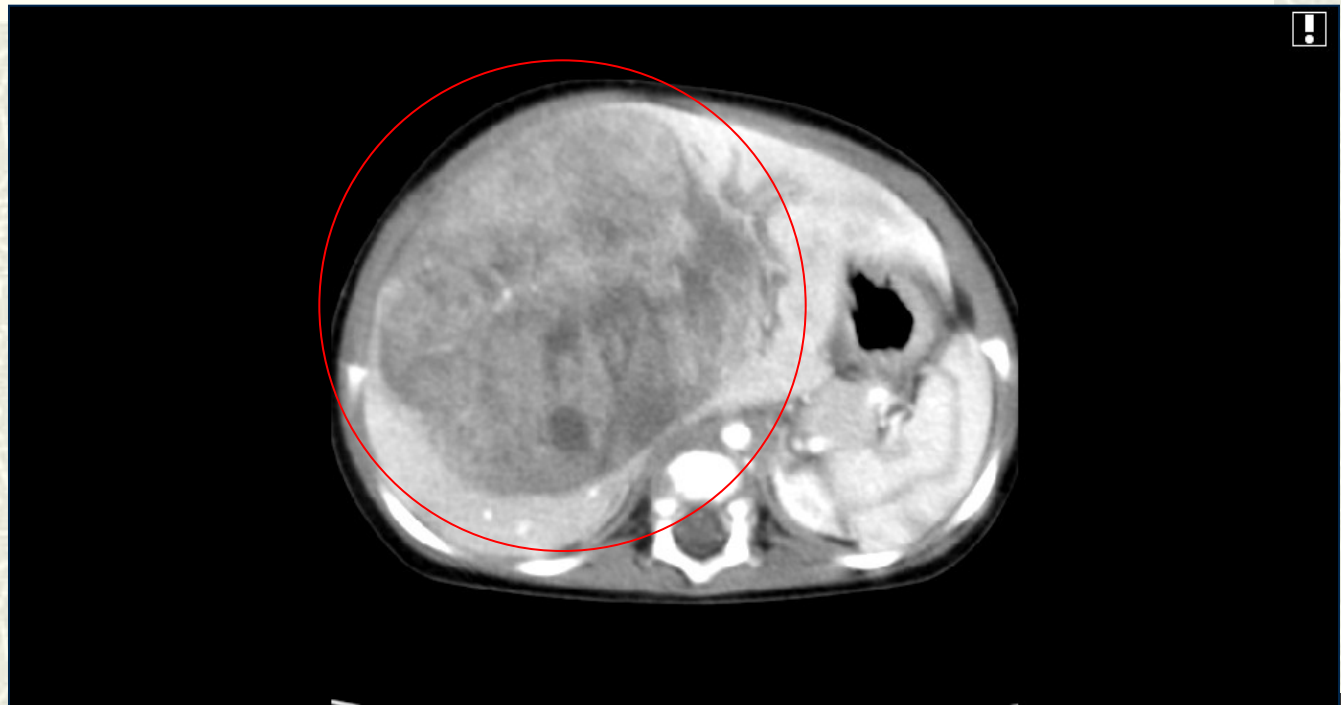
Hepatoblastom embryonální

PRETEX IV

8 měsíční chlapec

Typ operace: ortotopická transplantace jater Hamburg (otec)

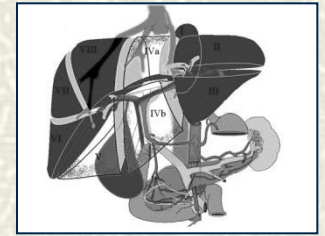
Stav: 1. kompletní remise

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Nález 4

Mesenchymální hamartom

18 měsíční chlapec

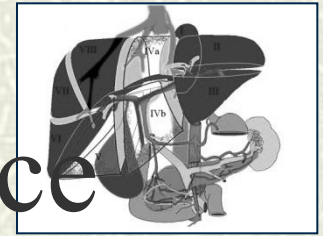
pravostranná hemihepatektomie

Stav. 1.kompletní remise

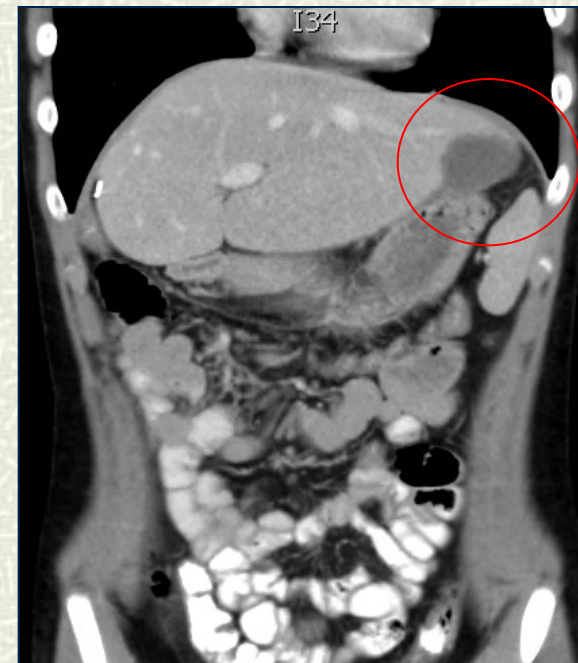
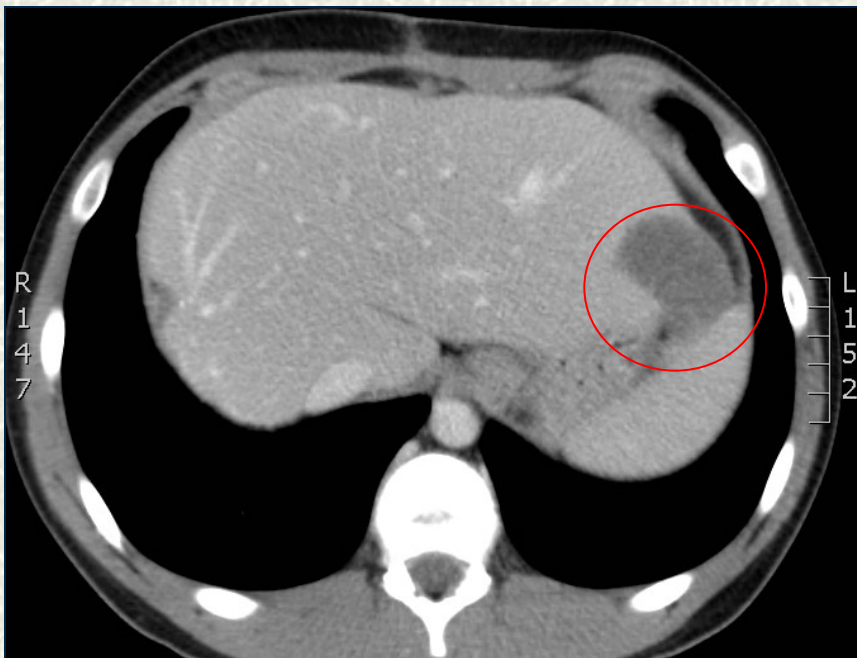

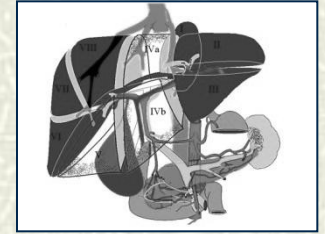
Nález 5 – opakované resekce

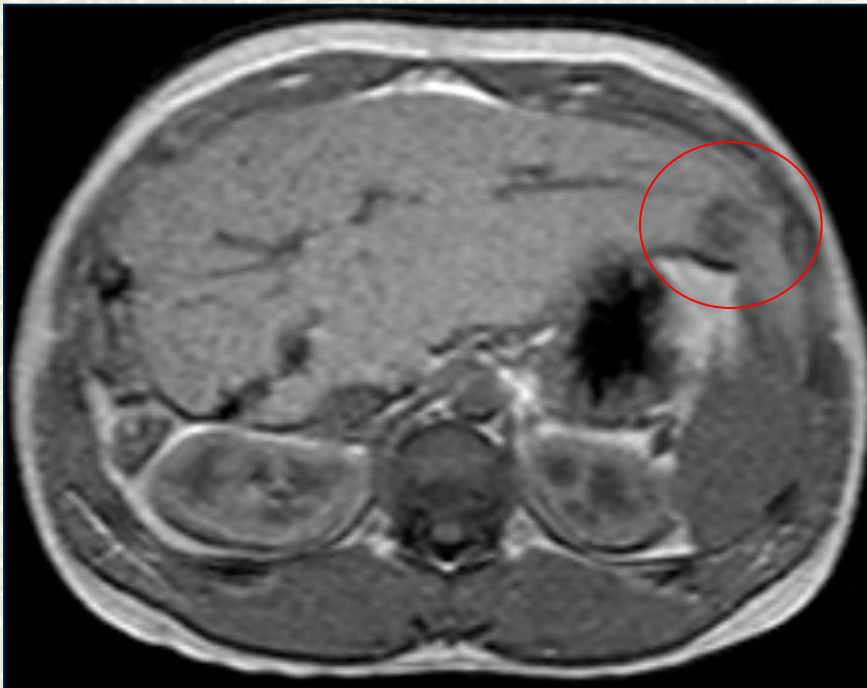
- 14 let – v r. 2009 bolesti břicha -> zjištěn TU zaujímajíc VII, VIII, V. segment a část IV. segmentu o průměru cca 9cm. Podezření na hepatoblastom (ale pozor věk...)
Chirurgie I - pravostranná rozšířená hemihepatektomie – multilokulární HCC.
- 2/2011 susp. progrese (vzestup AFP) - progrese dle MRI v segmentu III. –
Chirurgie II – segmentektomie III (chlapci zbyl s I a II a část s IV !!!)

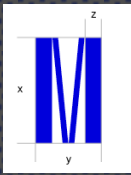

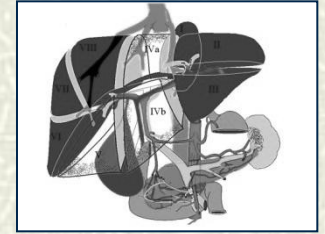
- 2013 – další recidíva - provedená extraanatomická reresekce (seg. II./III.)
- Další průběh bez komplikací.

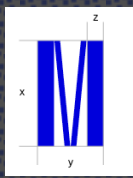

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

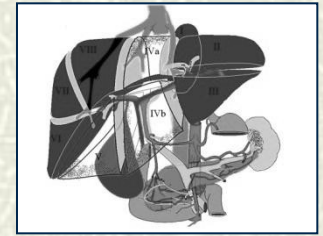
Kazuistiky

CCC

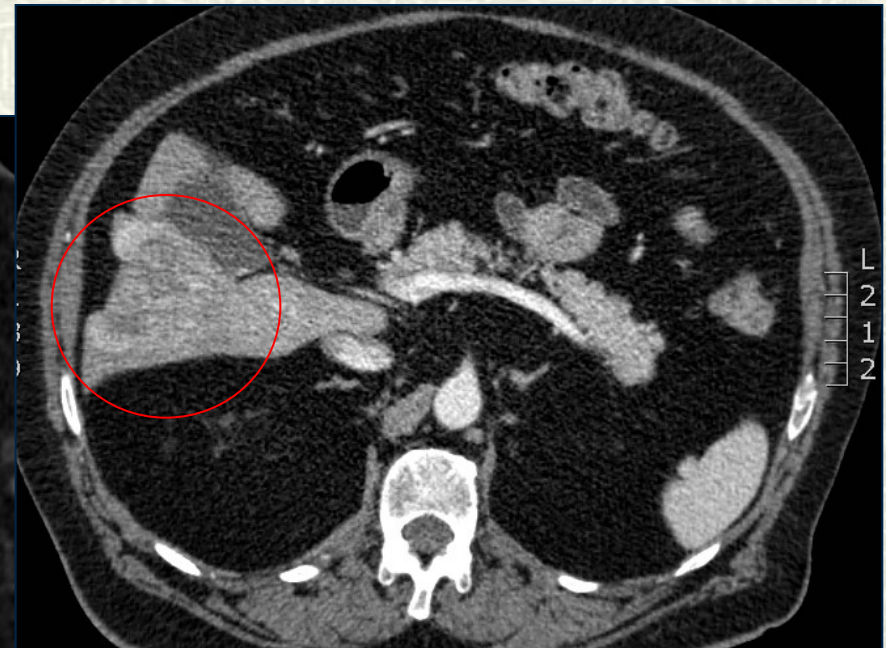

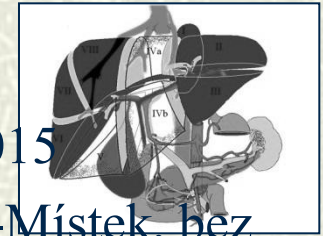
muž 1944

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

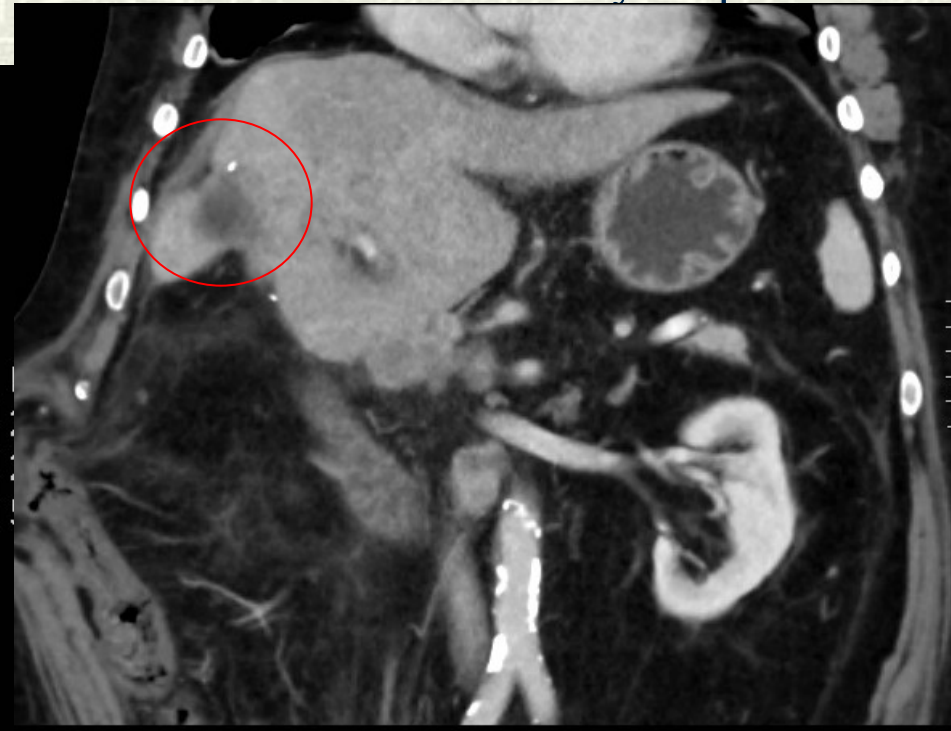
11/2011 diagnostikován cholangioCa jater S5, S6
provedena bisegmentektomie SV/VI s atypickou resekcí SIVb + CHCE.
Histologicky: Cholangiocelulární karcinom, bez známek angioinvaze.
Tumor nezasahuje do resekčních okrajů.

- Susp. recidiva cholangiogenního ca se susp. meta jater 3/2015
provedeno ERCP cestou gastroenter. klikiky Nem. Frýdek-Místek, bez
odběr histologie

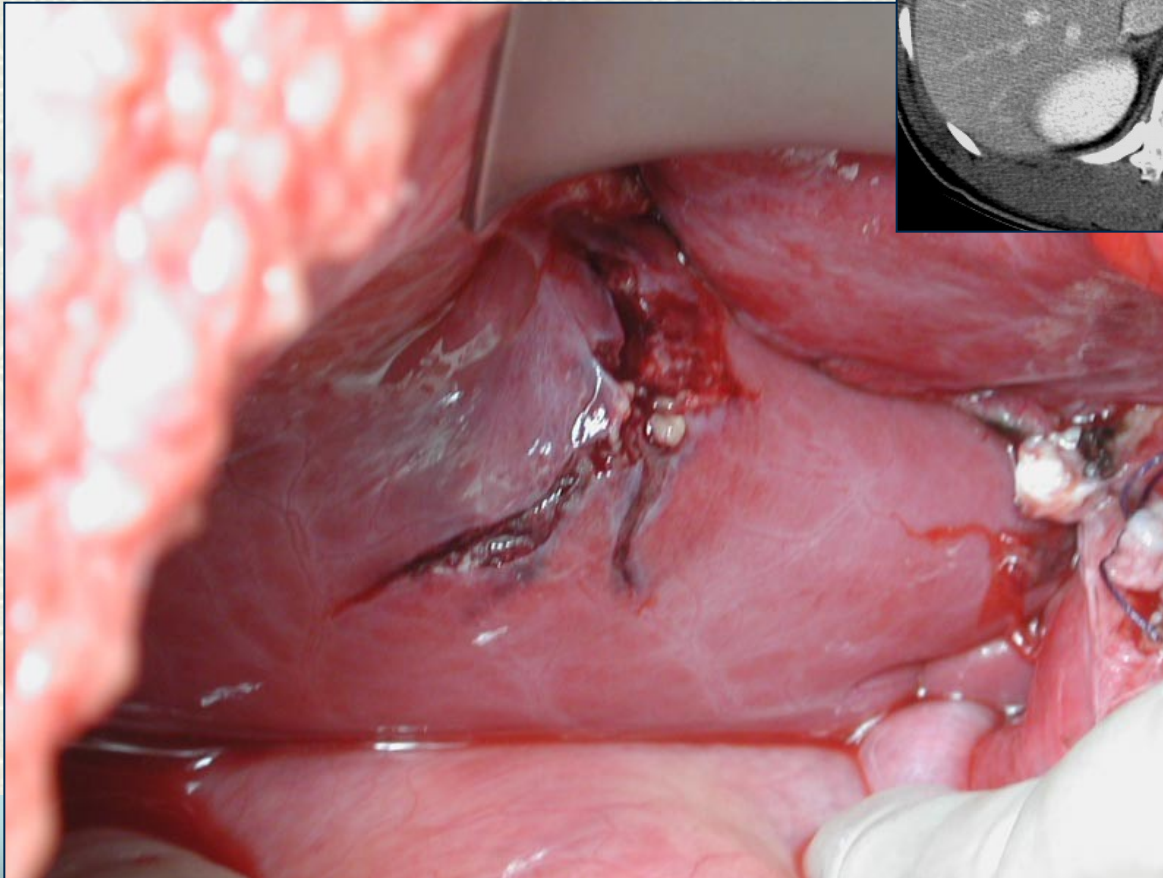
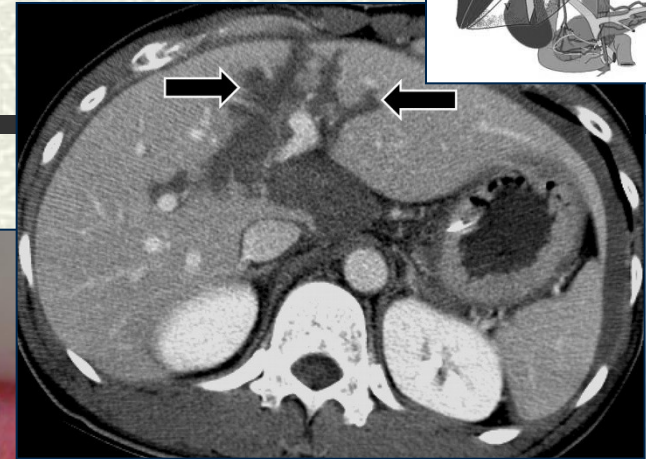
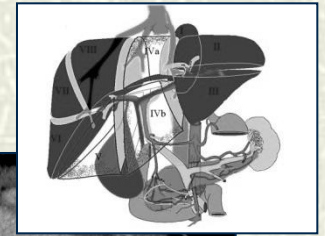
dle CT břicha ve FNB dilatace intrahepatických žlučových cest, susp.
infiltrát v pravém laloku, patologická lymfadenopatie v horním
retroperitoneu a pod hilem jaterním. Dle OIK – indikace brachyterapie v
místě bydlíště.

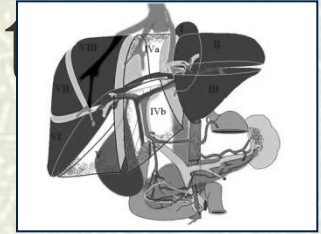
Poranění jater

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Trauma jater- často součástí polytraumatu

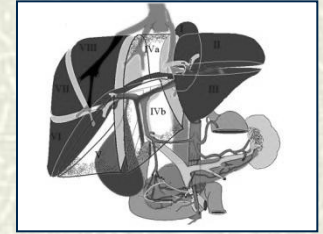

- Celková reakce organismu na trauma - šok
- Univerzální reakce typu MOSF
- Vysoké riziko úmrtí sama o sobě i kdyby ihned zmizela všechna postižení
- Operace = další zátěž

- Hypotermie $<32\text{ C}$
- Koagulopatie (z hypotermie, MOSF)
- Acidóza z poruchy mikrocirkulace $\text{pH} < 7,2$
- Oběhová nestabilita

Základní požadavek

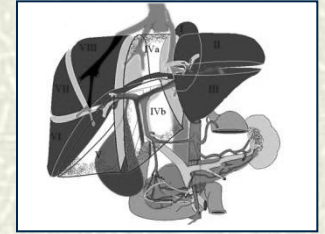
- # Stabilizace pacienta
- # Minimalizovat následné poškození
- # Proto v následném pořadí za kontinuální léčby MOSF::

- Zástava krváčení
- Zábřana kontaminace – rozvoje sepse
- Nutriční intervence
- Rehabilitace
- Definitivní ošetření

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Komplexní péče

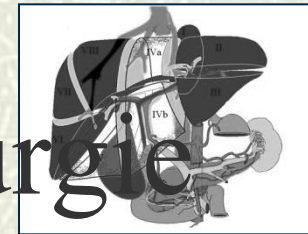
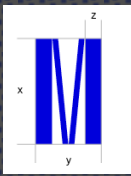
Taumatolog

- koordinace a načasování léčby
- další odbornosti – břišní, hrudní, cévní, neuro - chirurg

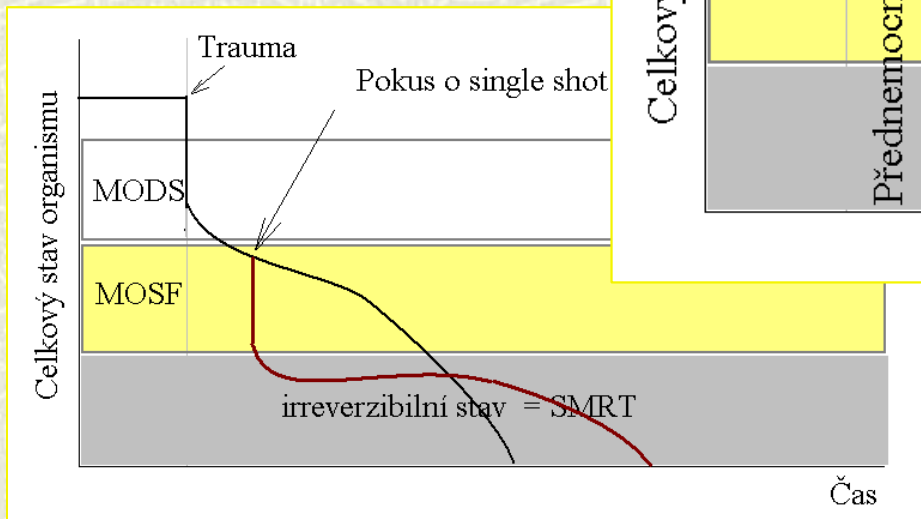
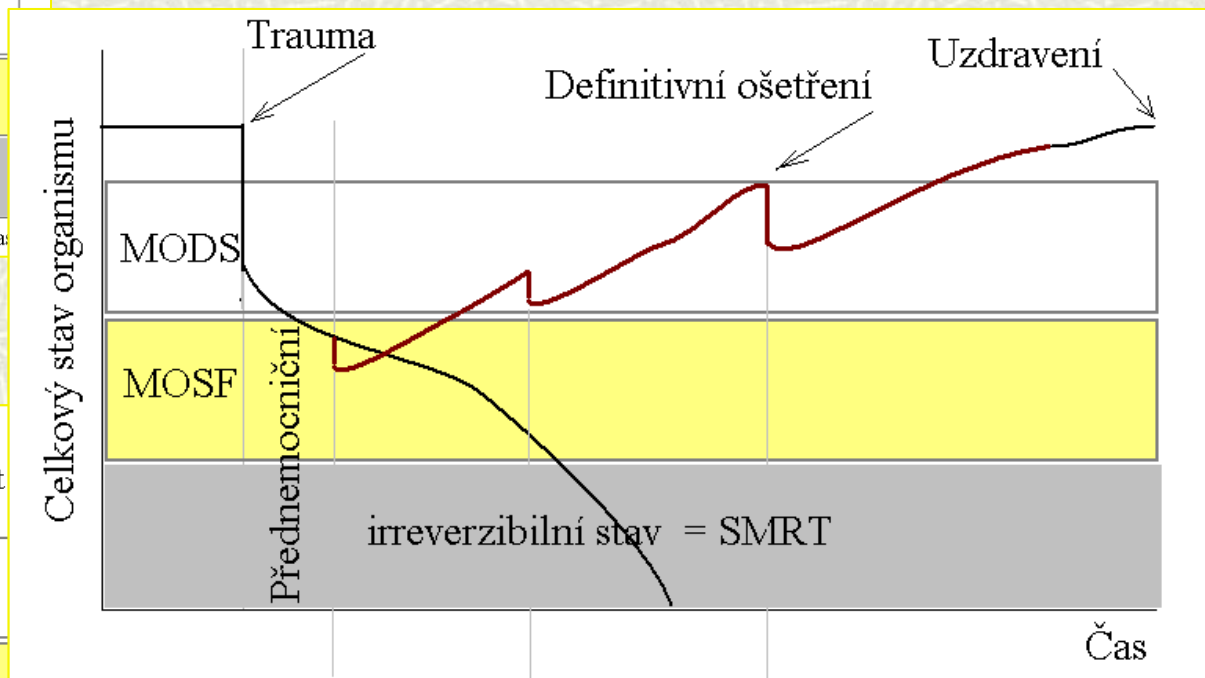
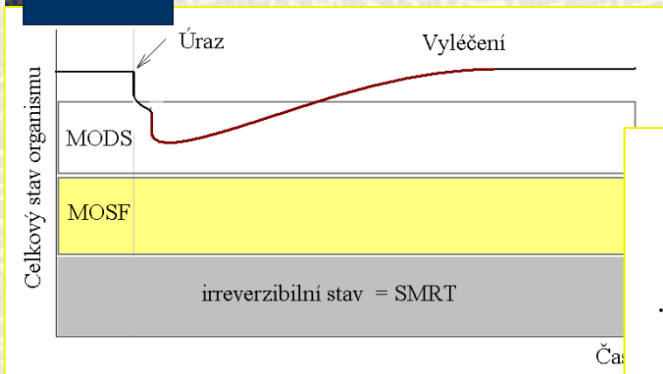
■ Intenzivista

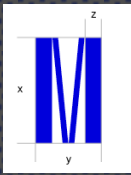
- Goal directed léčba traumatické nemoci

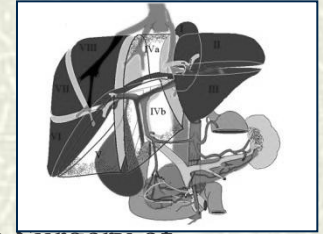

Průběh nemoci a vliv chirurgie

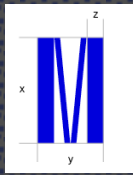
Klasifikace AAST

American Association for the Surgery of

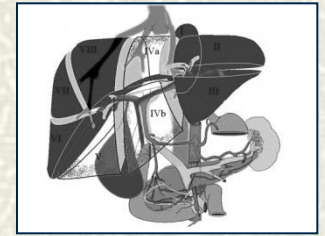
Trauma

Grade I	Hematom: subkapsulární do 10% povrchu
	Lacerace: kapsulární trhлина méně než 1 cm hluboká
Grade II	Hematom: subkapsulární do 10-50% povrchu, intraparenchymatózní <10 cm
	Lacerace: 1-3 cm hluboká, < 10 cm dlouhá
Grade III	Hematom: subkapsulární > 50% povrchu nebo expandující Ruptura subkapsulárního nebo intraparenchymatózního hematomu Intraparenchymatózní hematom > 10 cm nebo expandující
	Lacerace: hlubší než 3 cm
Grade IV	Lacerace: postihující 25-75% laloku jater
Grade V	Lacerace: postižení více jak 75% laloku jater
	Cévní: postižení jaterních žil nebo vena cava retrohepaticky
Grade VI	Cévní: avulze jater

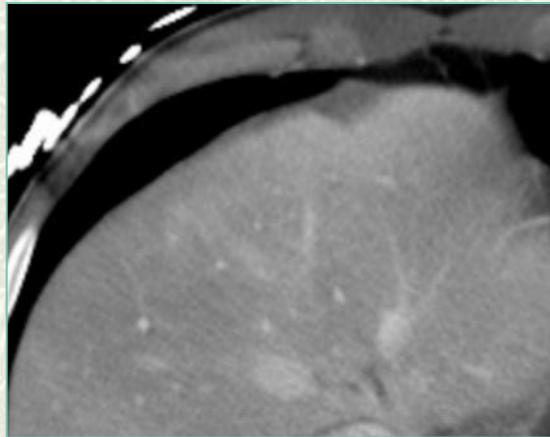
grade

II.

grade

I.

subkapsulární
hematom do 10%

subkapsulární hematom 10-50%

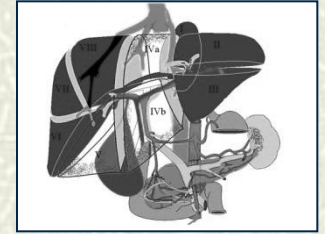
intraparenchymový hematom do 10cm

grade

III.

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

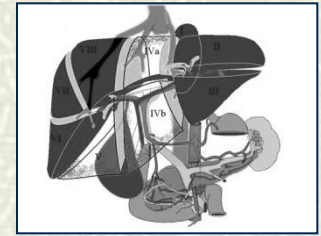

hematom >50% povrchu

lacerace hlubší než 3cm

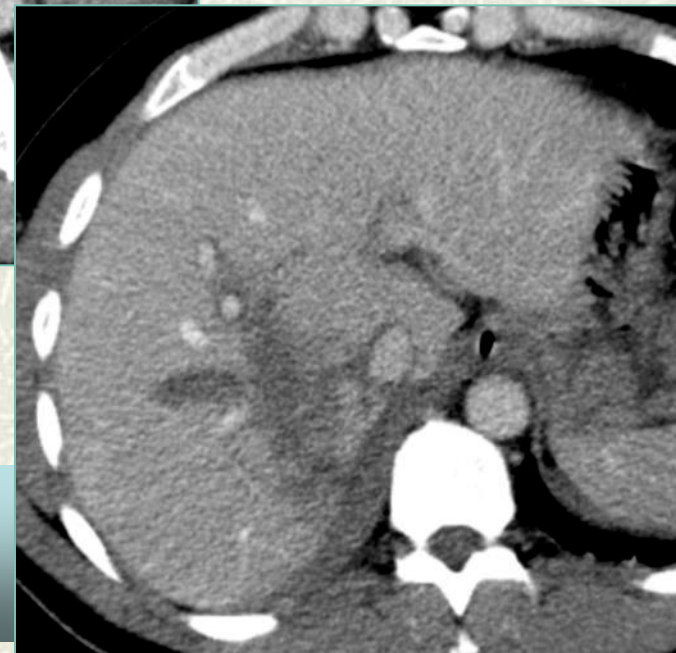
grade
V.

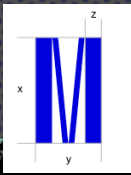
grade
IV.

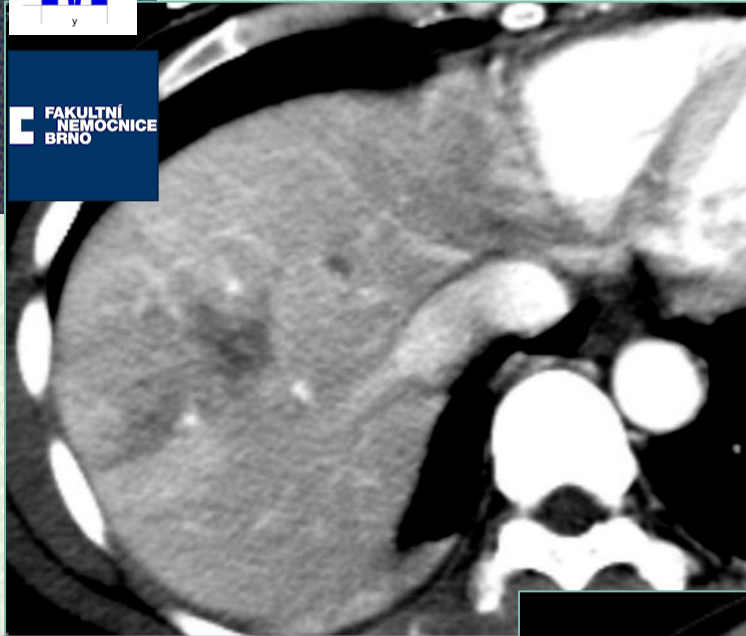
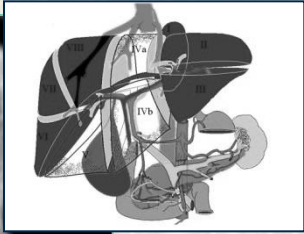
postižení jaterních žil
nebo VCI retrohepaticky

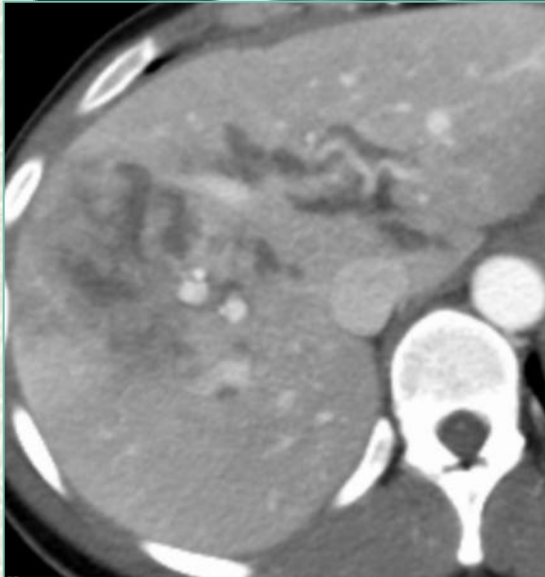
lacerace postihující 50-
75% laloku

grade
V.

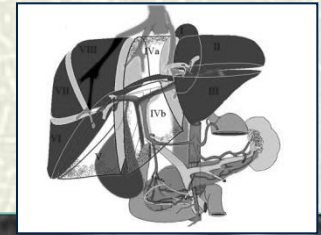

postižení jaterních žil
nebo VCI retrohepaticky

“Bear claw” lacerations – obraz medvědích drápů

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

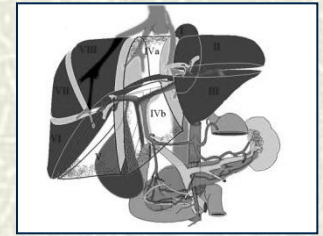

Trhliny jdoucí k porta hepatis většinou
spojeny s lézí žlučovodů !

Epidemiologie

Tupá poranění (96 %)

- V Evropě převažují $\frac{3}{4}$ - $\frac{4}{5}$ – autonehody, pády z výšek
- Spíše konzervativní postup

Penetrující poranění (4 %)

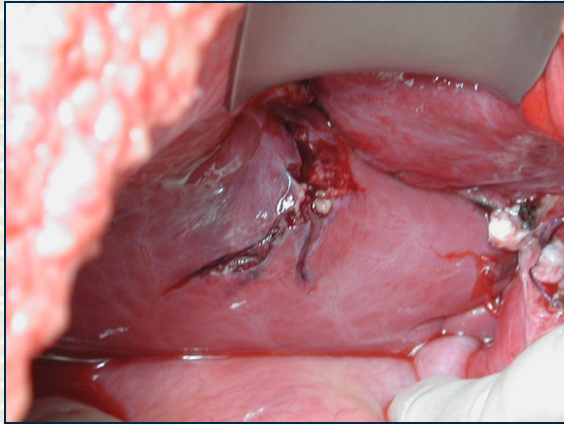
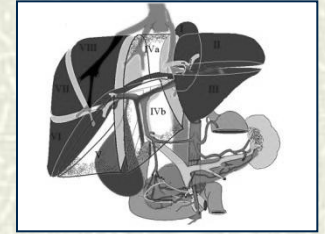
- V Severní Americe převažují asi $\frac{3}{4}$ - střelná a bodná poranění
- Vždy chirurgické revize – sdružená poranění ostatních orgánů.

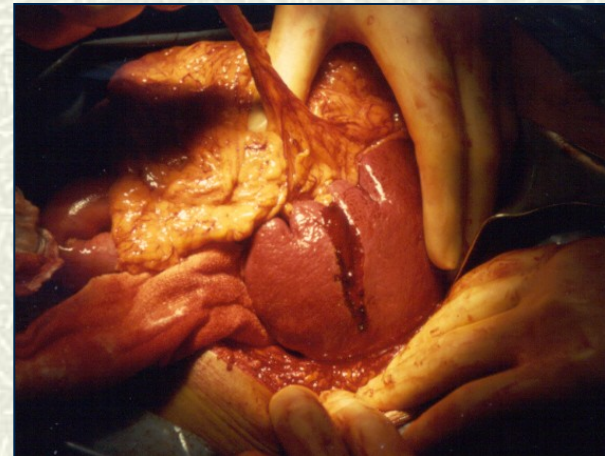
Rozdíly – játra vs. slezina?

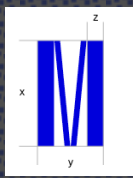

- Slezina
  - Rychlé exsanguinační krvácení
  - Zbytný orgán

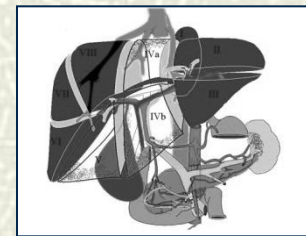
■ Játra

- Krvácení pomalé
- Životně důležitý orgán
- Ve 45% + slezina (15 % FNB)

Vysokoenergetické vs. Nízkoenergetické trauma

High-energy

Nehody nad 30km/h

Pády z výšek nad 3m

Střelné poranění

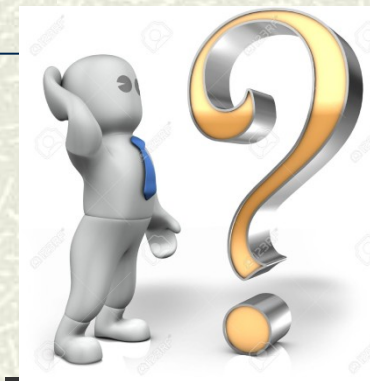
■ Low energy

■ Stp. KPR, rvačky

■ Pády z malých výšek

■ Bodná poranění

Při přijetí i při primární operaci
nepredikovatelný skutečný rozsah
postižení,

High energy trauma

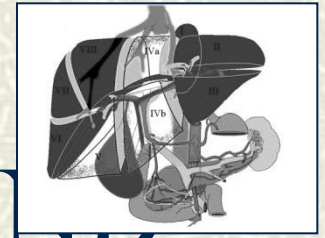

- Nemá smysl zachovávat poraněnou slezinu
- U jater lze očekávat poranění struktur portální triády
  - Krvácení vyžadující intervenci
  - Pozdní komplikace typu biliom
  - Periportal tracking

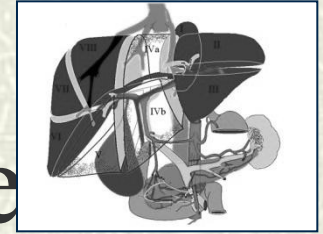
Prediktory selhání konzervativního postupu FLD

	HE	LE
• # HE / LE Trauma	67,5 %	32,5 %
• # Operace	4,5 %	2,6 %
	nad 1cm	pod 1cm
■ Hemoperit. 1cm	30,0 %	70,0 %
■ Operace	83,0 %	7,0 %
	ANO	NE
■ Nestabilita	30,0 %	70,0 %
■ Operace	83,0 %	7,0 %

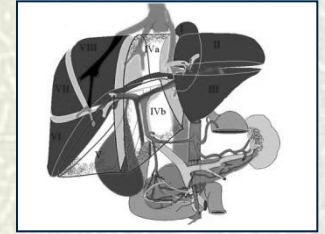

Jaterní poranění - chirurgie

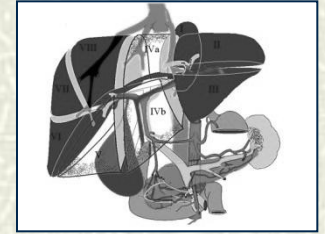
- ⌘ Indikace k chirurgické revizi u tupých poranění jsou stále vzácnější
- ⌘ Rozvoj endovaskulárních metod
- ⌘ Rozvoj intenzivní péče
- ⌘ Dostupnost CT
- ⌘ Charakter krváčení je jiný než u sleziny, často hlavně jaterní žíly-parenchym

(Zargar, Laal 2010)

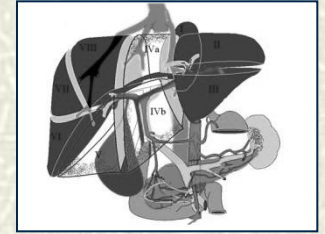
#Až 86% krvácení přestalo do doby revize krvácet

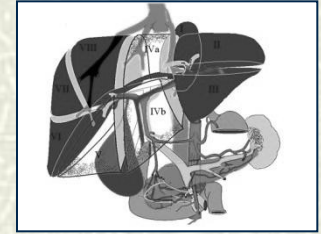
#Až 68% operací nemělo terapeutický efekt (FNB 67 %)

#Dnes přes 80% dospělých a 97% dětských pacientů je řešeno konzervativně

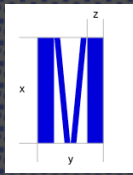

Konzervativní postup

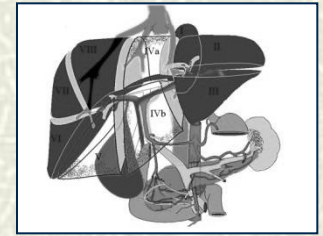
- # Podmínkou pro konzervativní postup **bez ohledu na velikost hemoperitonea:**
- # monitorace na JIP a
- # **okamžitá** dostupnost CT a stabilizovaný pacient
- # **Klíčové postavení ošetrovatelské péče**

(Parks RW et al. 1999, Coughlin P.A. et al. 2004, Zargar, Laal 2010
Sherlock DJ and Bismuth H1991, Oschner MG et al. 1993)

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Indikace k operaci

Akutní

Nestabilizovatelný
pacient

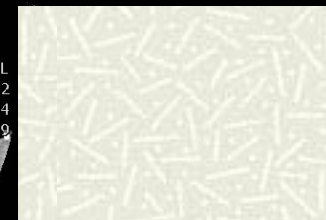
Potřeba > 4 TU EM
/24h k udržení stability
– zvážení CTAG a
embolizace

Penetrující poranění

Odložené

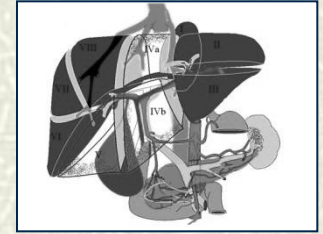
Perkutánně
neřešitelný:

Biliom
Abscess

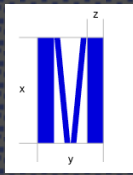

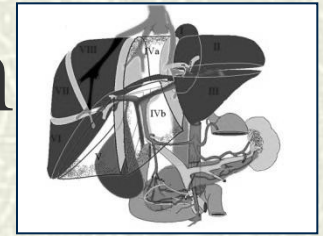
Komplexní péče

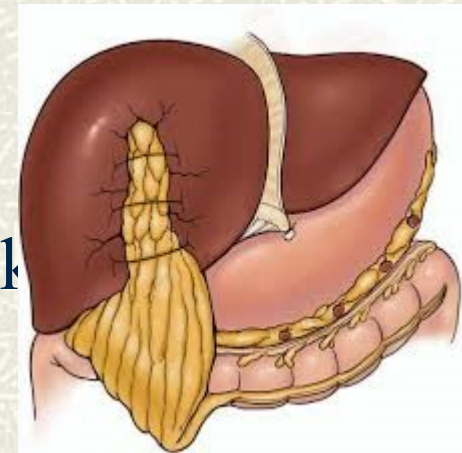
- Co nejnižší CVT při oběhové stabilitě pacienta – sníží krvácení z jaterních žil
- Snížení přetlaku v portální žíle – betablokry, Remestyp
- Endovaskulární techniky – selektivní embolizace při arteriálním/ portálním krvácení
- Hemostyptika, substituce koag faktorů dle aktuálních laboratoří

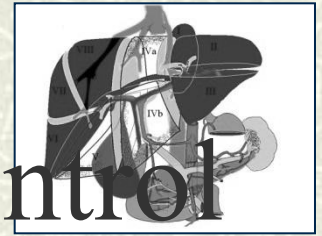

Možnosti při chirurgickém řešení

- # Šetrná revize fissur s cíleným ošetřením žlučovodů a cév
- # Manuální komprese, případně sutura fissur
- # Omentoplastika – packing části jater omentem ?
- # Resekce poraněné části jater – jen u stabilního pacienta
- # Habib sealer (ošetření okrajů fissur RFA)
- # Tachosil nebo jiná lokální hemostyptika jako pomocná metoda

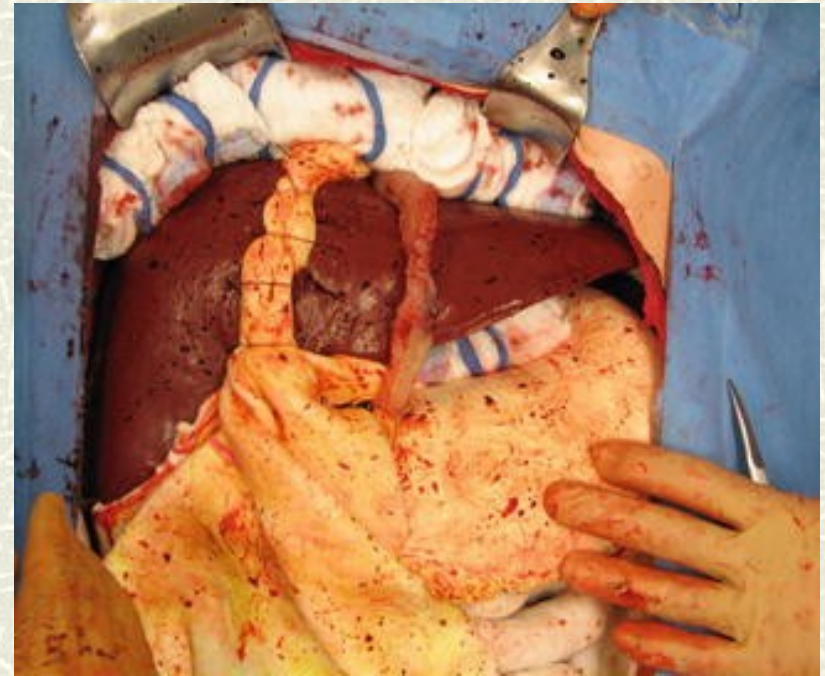
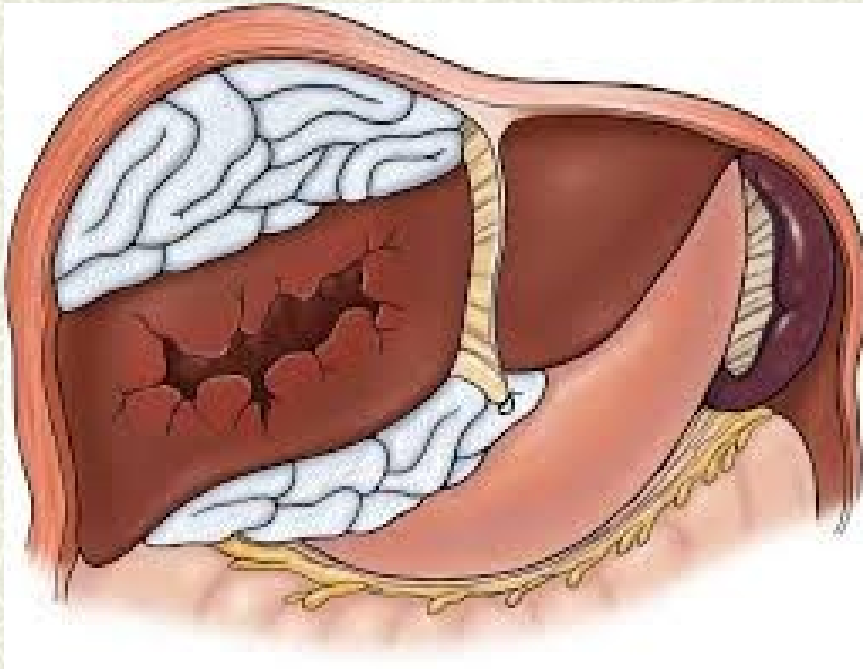
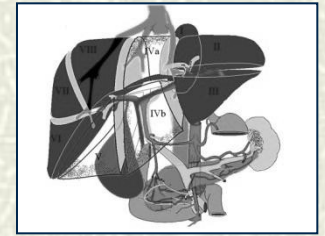
Liver packing – damage control

- nutné uvolnění pravého lig. triangulare – mobilizace jater
- proti bránici prakticky nelze tamponovat
- antero-posteriorní komprese + hepaorenální prostor
- cave ischemie jater – časný second look (v řádu hodin !) s detamponádou
- + CHCE
- Po tamponádě vždy ihned po stabilizaci CTAG + endovaskulární řešení, pokud je možné (arteria hepatica není možné utampónovat)

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

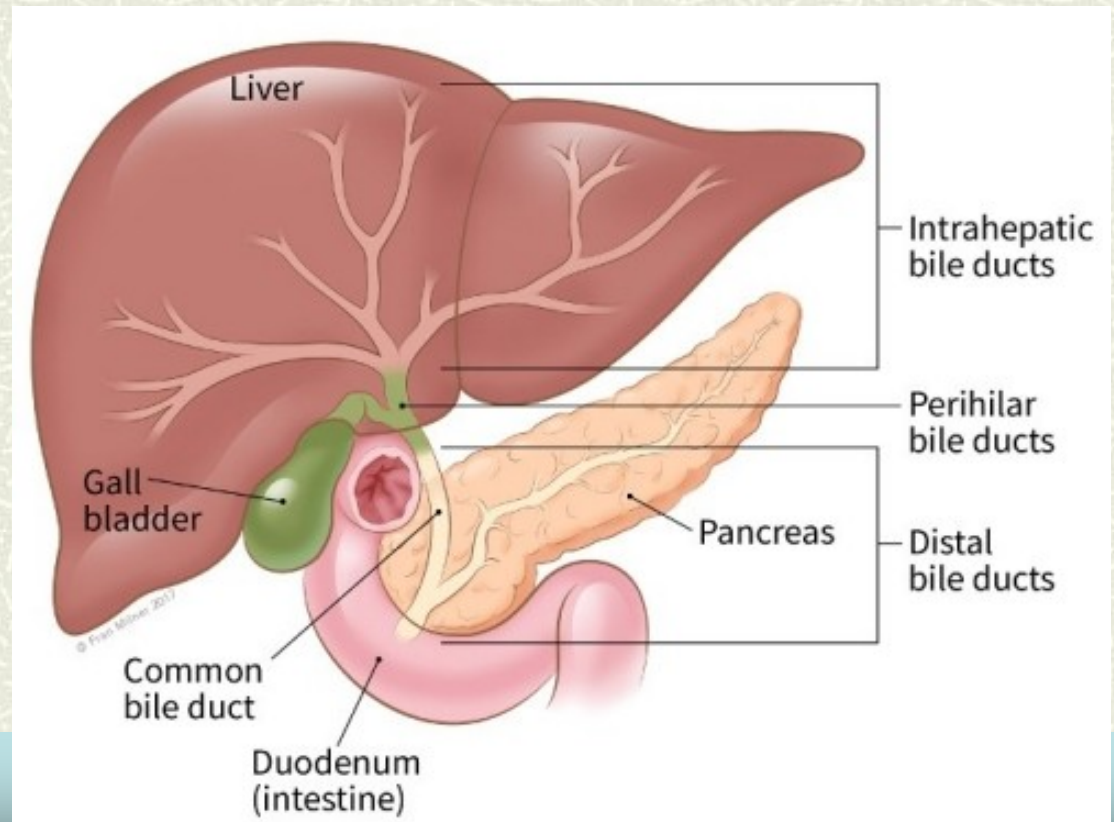
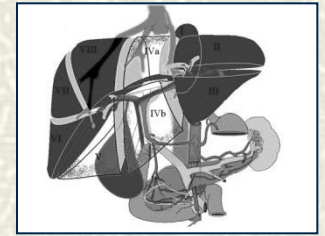
Liver packing

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Žlučový strom

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

O nemocnění žlučových cest univerzální schéma jako všude 😊

Vývojové vady – Caroliho choroba, ageneze, Cysty

Funkční/Metabolické: lithiasa, dysmotilita, afunkční žlučník

Zánět/infekce

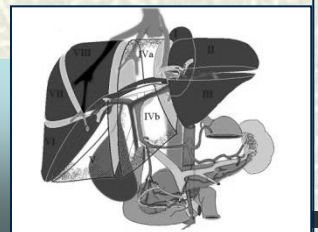
cholangoitida ascendentní (bakteriální, parazitické – giardiasis, fillariasis,
.... Prakticky vždy obstrukce žlučovodu – lithiasa, tumor

Cholecystitis

aseptické/autoimunitní – primární sklerozující cholangoitida,

Nádory – primární. Komprese nádory jater a pankreatu

Úrazy – často iatrogenní – cholecystektomie, ERCP

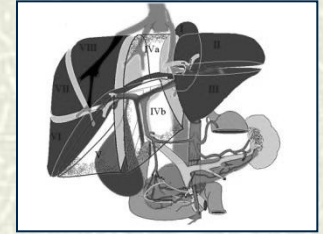

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Diagnostika

Laboratorní hodnoty

parenchymové – ALT, AST, Bili nekonj.

obstrukční – GMT, ALP, Bili konj.

funkční –HIDA, Evakuační schopnost žlučníku

onkomarkery – CEA

sérologie - echinokokóza

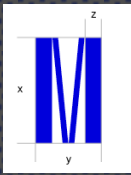
Endoskopie – ERCP, peroperační cholangioskopie

- manometrie Oddiho svěrače

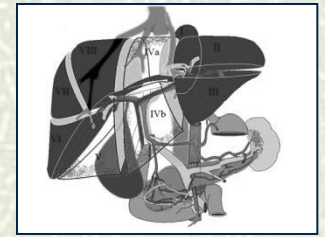
UZ – nejdostupnější, nezatěžující, velmi dobrá senzitivita – v
případ+ lithiasy nebo cholecystitidy lepší než CT

MR, MRCP – pokud se nepředpokládá výkon, má přednost před
ERCP

CT

Výkony na žlučovodech

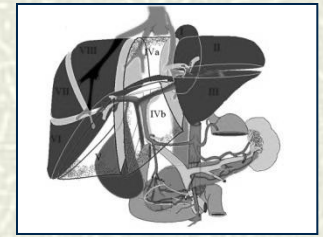
- Radiologické
- PTD + biopsie
- Stentování stenóz

- Endoskopické
- ERCP + biopsie
- Stentování stenóz
- EPST

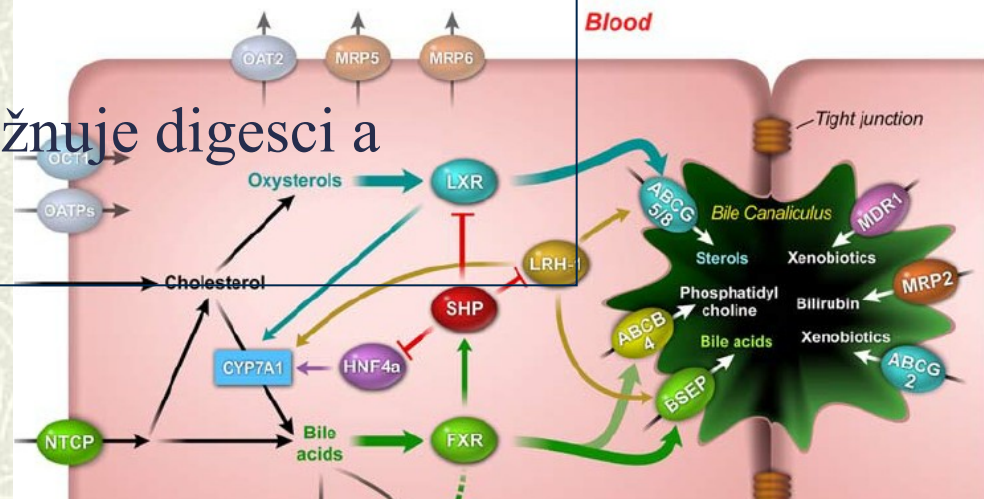
- Cholecystektomie
- Cholecystostomie
- Papilosfinkterotomie
- Spojkové operace
- Pankreatoduodenektomie
- Chirurgické

Funkce žluči a žlučových

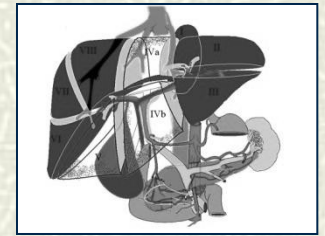

- Transport žluči z jater do střeva
- Tlak ve žlučovodu je nižší než tlak v DB a vyšší než ve střččevě
- Sekreční tlak na kartáčkovém lemu 30cm H₂O= 3,0kPa
- Žluč emulguje tuky – umožňuje digesti a absorpci

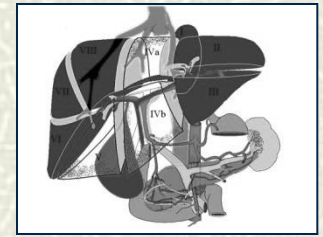
Složení žluči

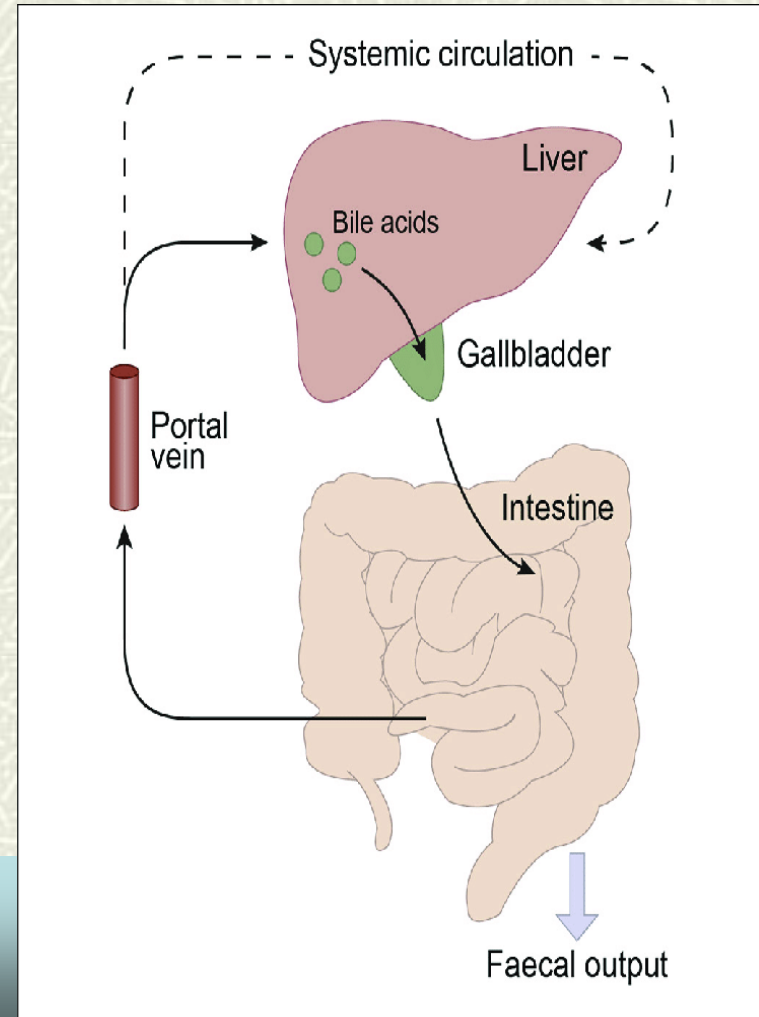
- Primární biliární kyseliny – konjugáty s glycinem a taurinem – kys. cholinová a chenodeoxycholinová
- Bilirubin – 300mg na den konjugovaného = ve vodě rozpustného bilirubinu – glukuronát
- Lecithin – emulgátor
- Cholesterol

Eterohepatální oběh

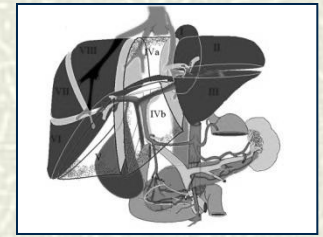

- Jen 5% žlučových kyselin se vylučuje stolicí, zbytek se reabsorbuje po dekonjugaci a přeměně bakteriemi – Deoxycholová a lithocholová kyselina
- Sekundární mastné kyseliny zvyšují rozpustnost koloidů ve žluči (primární kyseliny, bilirubin, cholesterol)
- Motorem oběhu jsou TUKY v potravě !!!

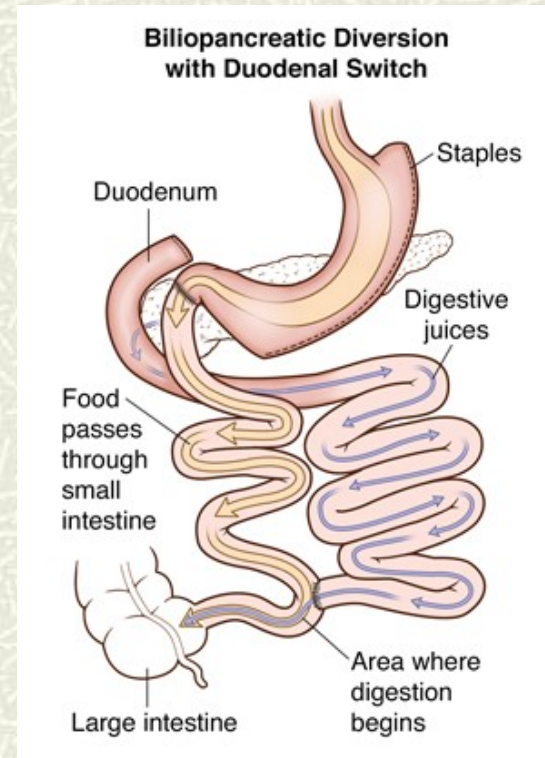

Důsledky přerušení

- Koagulopatie
- Malabsorpce A,D,E,K

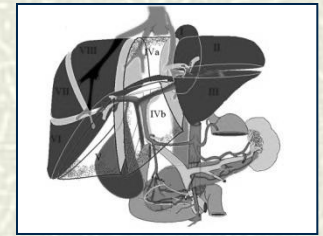
- Lithogenní žluč
- Absence sekundárních žlučových kyselin – lithocholová + deoxycholová

- Problém u některých typů bariatrické chirurgie –
- Biliopankreatická diverze

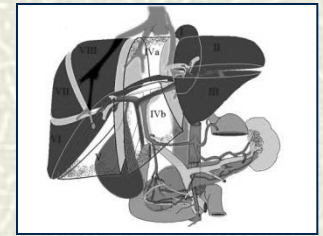
Dieta s omezením tuků

- Vede ke snížení enterohepatálního oběhu
  - Stáze žluči
-
- Malabsorpce tuků a karence v tučných rozpustných vitaminů
  - Snížená samoočista – clearance – žlučového stromu
    - Bakteriální přerůstání – cholangitis
    - Stáza bakterií, odloupaných epitelů a mikrokrystalů bilirubinu, cholesterolu a žluč. kyselin jako zárodků lithiasy
  - Absenci sekundárních žlučových kyselin vedoucí k lithogenicitě žluči

Dieta s omezením tuků

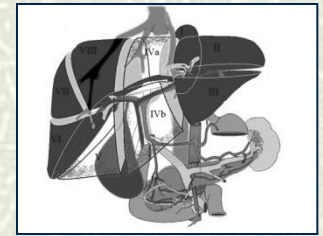

- Nejde o Racionální dietu !!!!
- Doporučujeme ji jen krátce, přechodně po operacích na žlučovém stromu – chybí bolus žluči ze žlučníku k trávení tuků – to vede k průjmům
- U pankreatopatií je to potřeba řešit ne omezením tuků, ale nasazením pankreatických enzymů – Kreon.
- Pankreatické enzymy se dávkuje quantum satis, aby nebyly průjmy vždy před jídlem

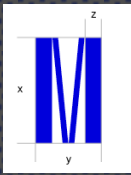

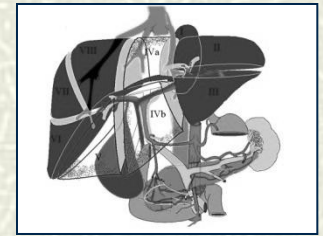
Vrozené vady

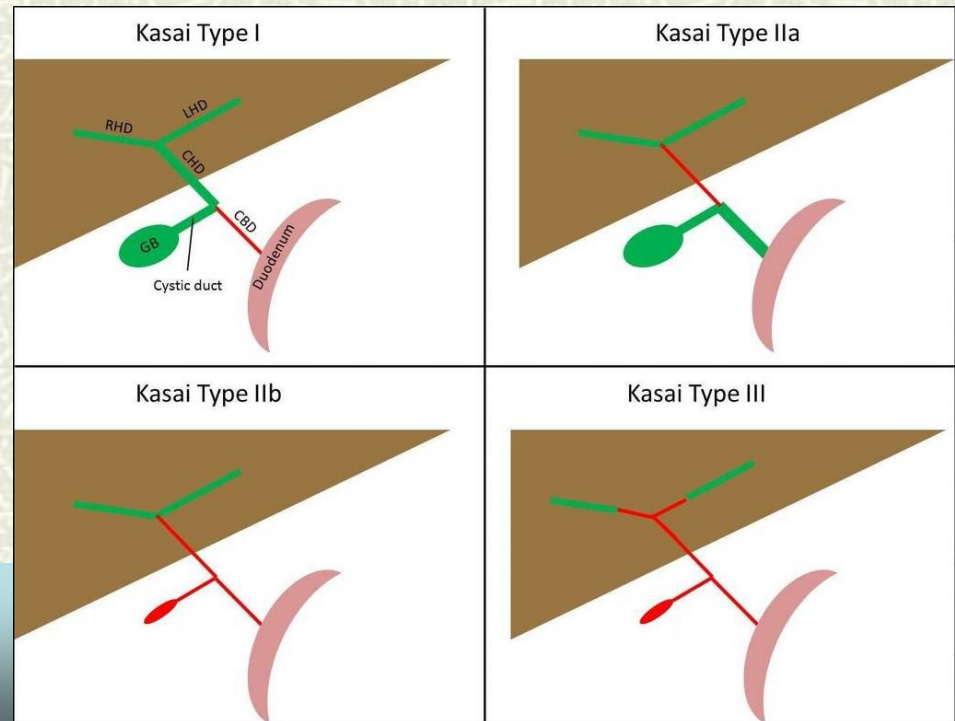
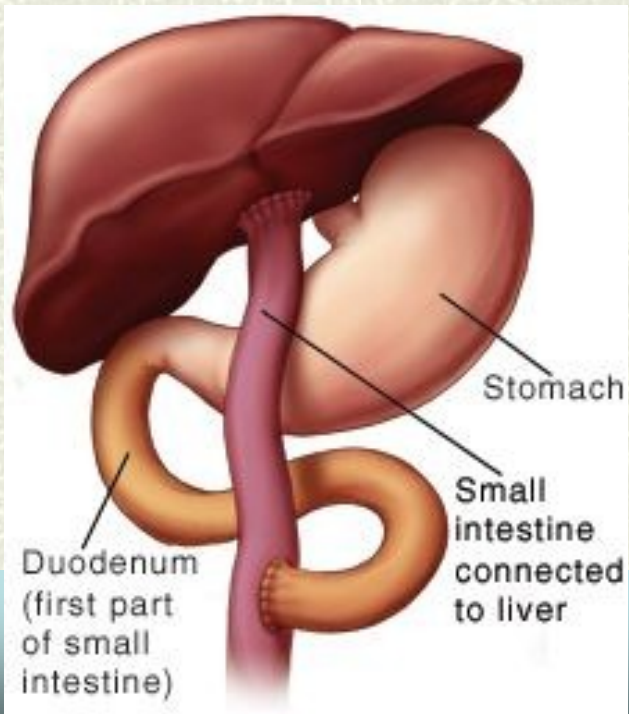
- Atrézie žlučovýchodů - neproběhne rekanalizace žlučovýchodů, pacienti se mohou dožít až 2 let. Ikterus od 2. týdne po porodu
  - intrahepatálně 12% – neslužitelná se životem
  - Extrahepatálně 75% – časná hepatiko-jejunostomie
  - Kombinovaná 13%
- Alagillův syndrom – viz játra výše
- Cysty – význam – stáza žluči a cholangitidy
- Caroliho choroba –
- Atrézie žlučníku – nevýznamná
- Atypické polohy žlučníku – intraparenchymově, kompletně extraparenchymově, v levém laloku... - význam u cholecystektomií

Atrézie žlučovodů

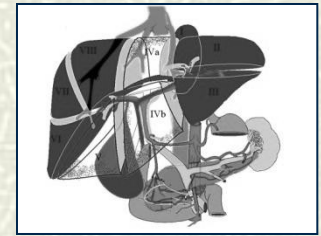

- Operace by měla být do 2 měsíců od narození
  - Jinak rozvoj cirrhózy

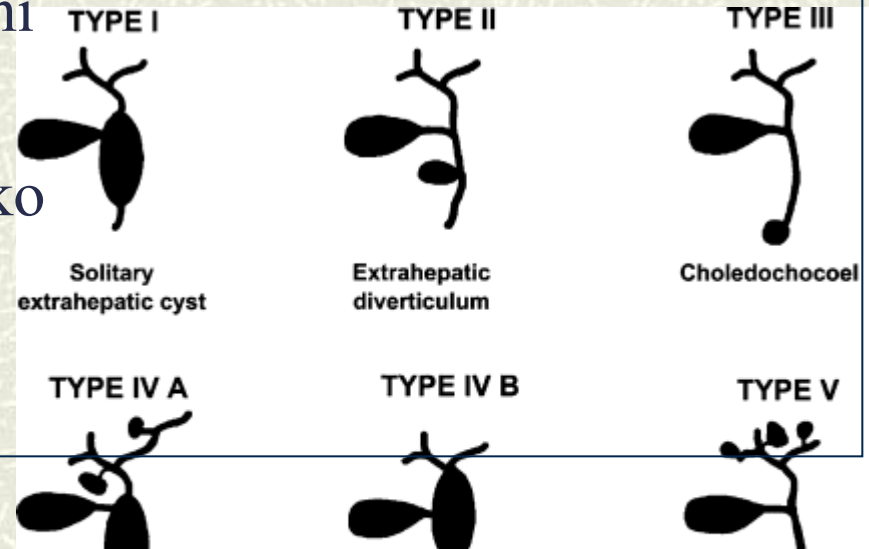

Cysty choledochu

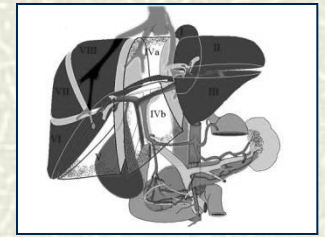
- Operace až při symptomatologii
- Útlak žlučovodu, lithiasa, zánět, útlak pankreatického vývodu
- Operace dle typu onemocnění
- Analog cholecystektomie
- Resekce žlučovodu a hepatiko
- Jejunostomie
- Klasifikace dle Todaniho

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Caroliho choroba

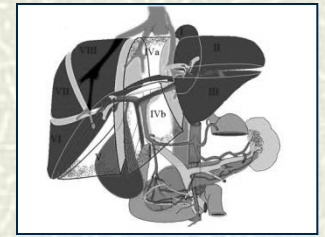

- Multicystické dilatace žlučovodů
- Při segmentálním postižení – resekce segmentů
- Při difuzní formě končí cirhózou a LTX

Žlučníková kolika

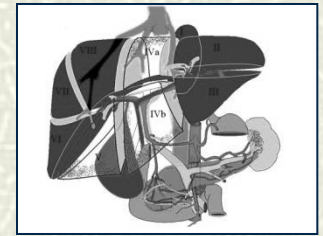

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

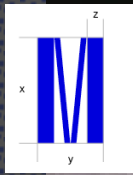
- Typický symptom zvýšeného tlaku ve žlučových cestách
- S, nebo bez známek zánětu

Cholelithiasa

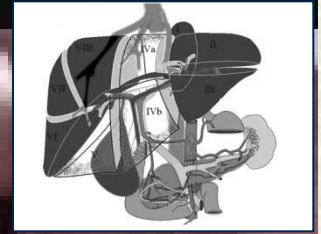

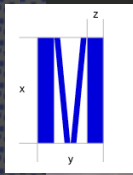
- Asymptomatická cholecystolithiasa – nevyžaduje léčbu
- Choledocholithiasa se léčí vždy
  - ERCP
  - PTD
  - Nutnost endoluminální litotrypse někdy
  - Když vše selže tak rozpuštění kamnů Ursodeoxycholovou kyselinou – RTG nekontrastní biliární kameny
  - Při nemožnosti chirurgická revize žlučovýchodů
- Symptomatická choledocholithiasa s cholangitidou vyžaduje EMERGENTNÍ drenáž žluč. cest

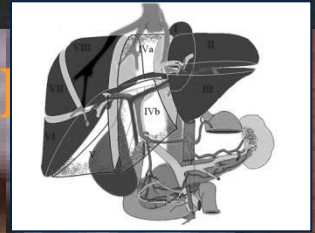
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Cholecystectomy

Laparoskopická cholecystektomie

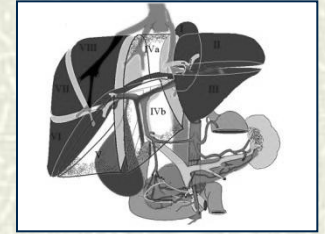

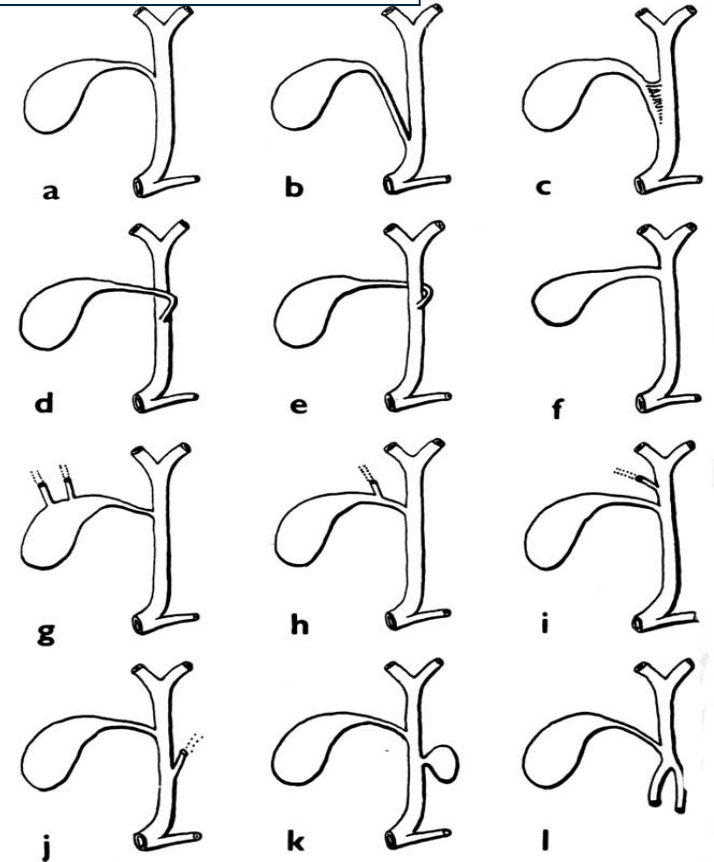
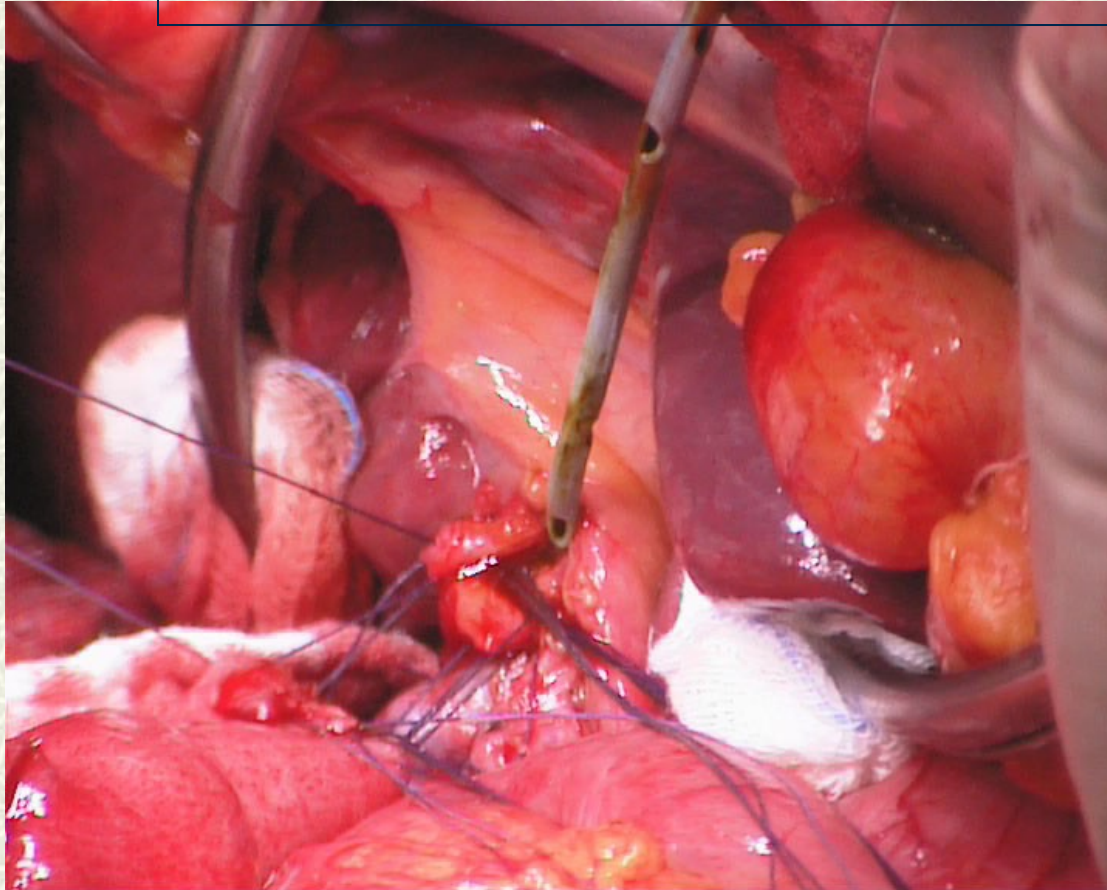

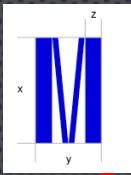
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Riziko komplikací

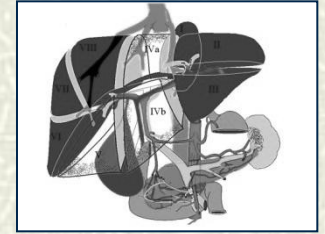
Variace d.cystici více než 70% případů

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Cholecystolithiasa/cystitida

Cholecystolithiasa 10-35%, ale nad 60 let více než 50%

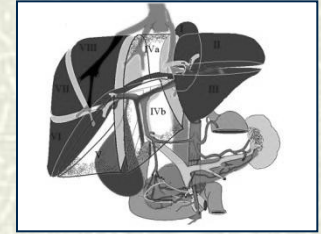
z nich jen málo má potíže

jen raritně karcinom (viz dále)

Cholecystitida – v 90% s kameny, v 10% bez kamenů

Cholecystektomie

Komplikace – 0,3% - 1,0%

LSK vs Otevřeně v ČR 86 : 14

V ČR asi 17.000 operací ročně

Konverze 10%

1. vynucená pro krvácení

2. nevynucená –

nepřehledný terén nebo

„nepokračující operace“

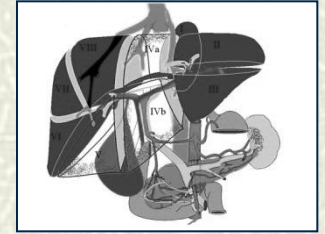
Komplikace a konverze rostou s
časem

- Gurusamy K, Samraj K, Gluud C, Wilson E, Davidson BR: Meta-analysis of randomized controlled trials on the safety and effectiveness of early versus delayed laparoscopic cholecystectomy for acute cholecystitis. *Br J Surg* 2010, 97(2):141–150.
- Siddiqui T, MacDonald A, Chong PS, Jenkins JT: Early versus delayed laparoscopic cholecystectomy for acute cholecystitis: a meta-analysis of randomized clinical trials. *Am J Surg* 2008, 195(1):40–47.
- Lau H, Lo CY, Patil NG, Yuen WK: Early versus delayed-interval laparoscopic cholecystectomy for acute cholecystitis: a meta-analysis. *Surg Endosc* 2006, 20(1):82–87.
- Papi C, Catarci M, D'Ambrosio L, Gili L, Koch M, Grassi GB, Capurso L: Timing of cholecystectomy for acute calculous cholecystitis: a meta-analysis. *Am J Gastroenterol* 2004, 99(1):147–155.
- Lee NW, Collins J, Britt R, Britt LD: Evaluation of preoperative risk factors for converting laparoscopic to open cholecystectomy. *Am Surg* 2012, 78(8):831–833.
- Domínguez LC, Rivera A, Bermúdez C, Herrera W: [Analysis of factors for conversion of laparoscopic to open cholecystectomy: a prospective study of 703 patients with acute cholecystitis]. *Cir Esp* 2011, 89(5):300–306.
- Hadad SM, Vaidya JS, Baker L, Koh HC, Heron TP, Hussain K, Thompson AM: Delay from symptom onset increases the conversion rate in laparoscopic cholecystectomy for acute cholecystitis. *World J Surg* 2007, 31(6):1298–1301.
- Banz V, Gsponer T, Candinas D, Güller U: Population-based analysis of 4113 patients with acute cholecystitis: defining the optimal time-point for laparoscopic cholecystectomy. *Ann Surg* 2011, 254(6):964–970.

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Tedy

Cholecystolithiasa

NENÍ

prekanceróza

indikací k operaci (sama o sobě)

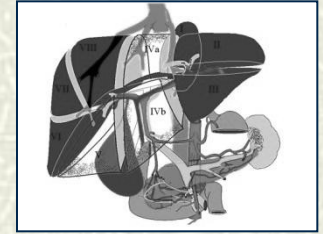
Cholecystektomie čím dříve, tím lépe.

Neplatí do 3 dní a pak až „á froid“ za 14 dní

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Indikace ChCE

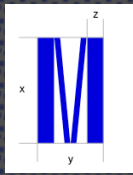
1. **K**arcinom žlučníku
2. **A**kutní cholecystitida
3. **S**ekundární prevence biliární pankreatitidy
4. **N**eutichající biliární kolika

Afunkční žlučník CAVE

dg per exclusione

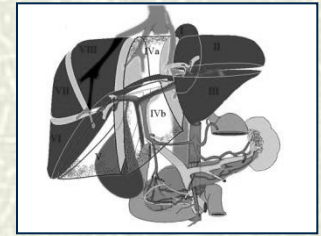
HIDA, evakuace na UZ

nejspíše odpovídá za tzv postcholecystektomické
syndromy

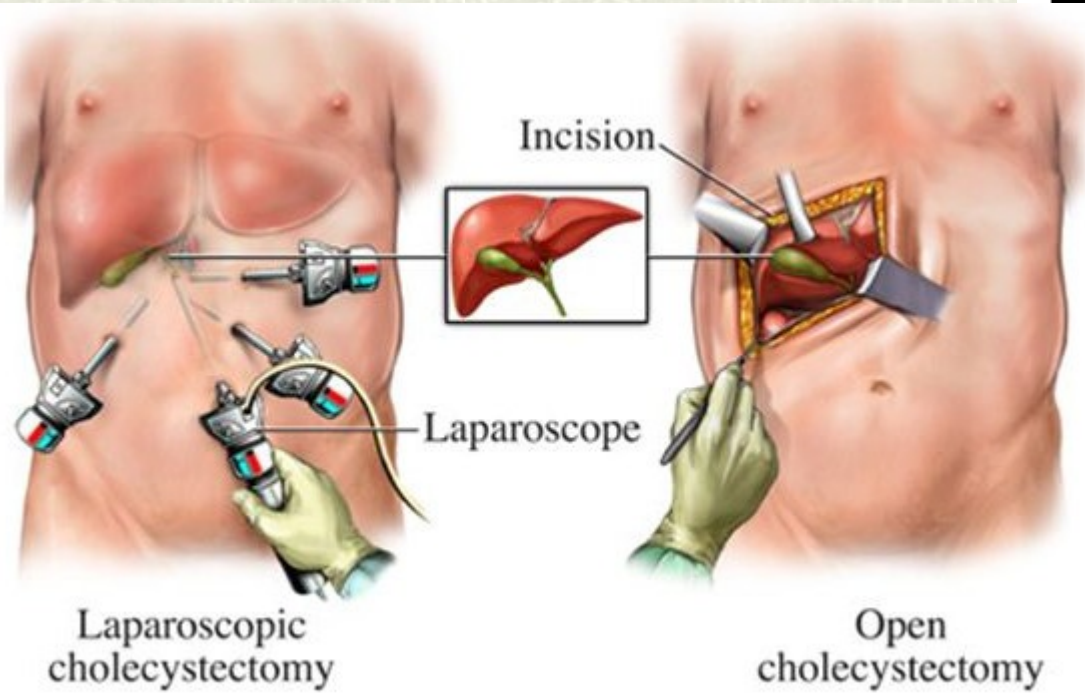

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

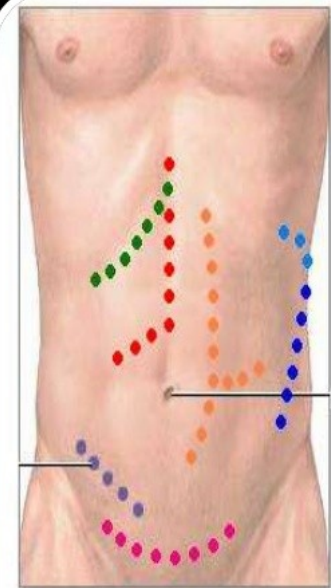
Přístup – všechny obrázky zde jsou vlastně špatně

Triangulace

- Kocher
- Kehr
- McBurney
- Pfannenstiel
- Marwedel
- Lumbotómia

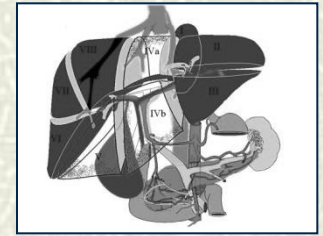

Příčná incize lepší

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Akutní cholecystitida

2 ze 3

Klinika – typická bolest, TT

Zobrazovací metody – UZ (90%), CT(95%) EUS,
ERCP

cave nezesílená stěna

cave hypalbuminemie, srd selhání,
pacienti v intenzivní péči.

Laboratoř

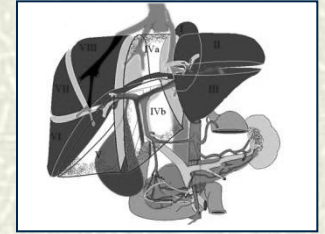
CRP (6-48h), KO

ALP GMT bili v.s. ALT AST

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Cave

Rychlý ústup potíží

Nárůst parenchymových enzymů – ALT a AST

Svědčí to pro gangrénu žlučníku přestupující do lůžka

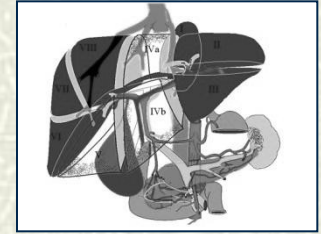
Gangrenosní stěna žlučníku **NENÍ** rozšířená na UZ !

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Cave naopak

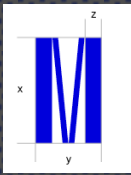
Často u kriticky nemocných pacientů, při absenci perorálního příjmu, kardiálním selháním

Na UZ hydropické rozměry žlučníku a zesílená stěna

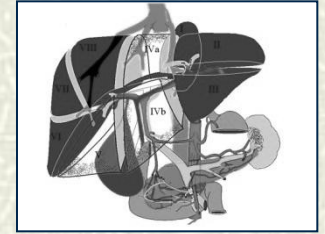
Pak nutně lokální nález – bolest? (při kardiálním selhání ale mohou bolet edematosní játra)

- laboratorní známky zánětu ?

Často cholecystektomie z rozpaků se všemi riziky.

Sekundární peritonitida

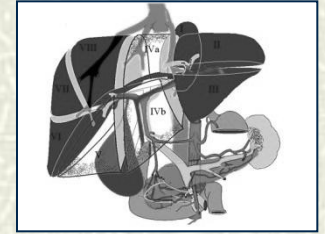

Zdroj infekce	Počet pacientů (%)
Apendicitída	798 (37)
Cholecystitída	289 (13,4)
Pooperační	342 (15,9)
Perforace tračníku (mimo divertikulitidy)	158 (7,3)
Gastroduodenální perforace	156 (7,3)
Divertikulitída	166 (7,7)
Perforace tenkého střeva	103 (4,8)
Ostatní	110 (5,1)
Záněť malé pánve	18 (0,8)
Posttraumatická perforace	12 (0,6)

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Léčba

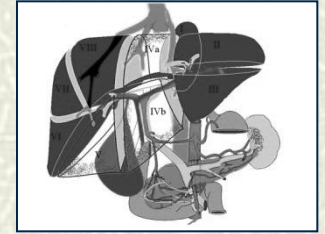

- # Cholecystektomie LSK (1A)
- # Cholecystostomie
- # Jen ATB

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Cholecystostomie

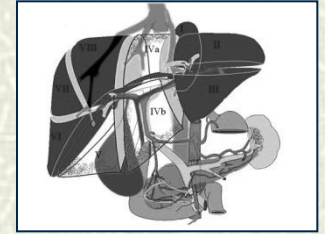

- # Chirurgická – 85% úspěšnost
- # Perkutánní
- # Nutně následně LCHCE/CHCE

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Cholangitida (příznaky)

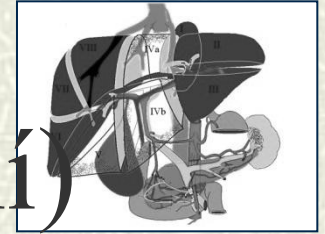
Charcotova triáda

- Teploty
- Žloutenka
- Biliární bolest (kolika)

Curvoisierův příznak - + hydrops s cholecystitidou

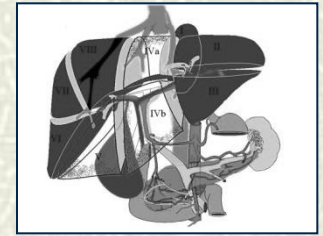
Cholangitida (ascendentní)

- # Urgentní dekomprese žlučových cest (1A)
- # Není nutná pokud
  - Hrozící sepse (TT, Tf nad 100)
  - Koagulopatie
  - Alb je nad 30g/l (při hydrataci)
  - Bili do 50 umol/l

Perforace žlučníku

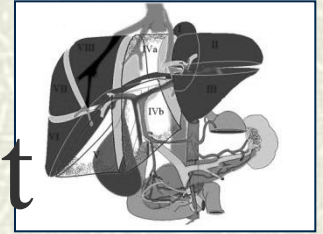

- ⌘ Včasná diagnóza a okamžitá chirurgická léčba perforace žlučníku má zásadní význam pro snížení mortality a morbidity (1C).
- ⌘ Často až peroperační nález
- ⌘ Biliární peritonitida – příznaky dráždění Vagu – bradykardie, hypotenze, není peritonismus, není tachykardie

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Dekomprese žlučových cest

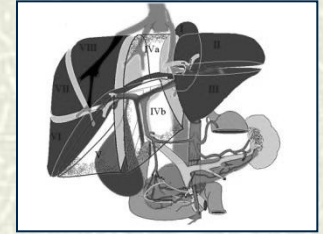

- # ERCP
- # PTD -
- # Chirurgická jen pokud je KI ERCP nebo PTD (2C)

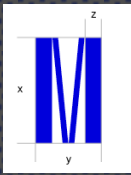

Obstrukční ikterus

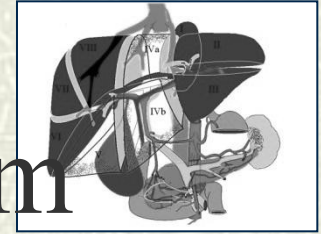

- # Pokud není cholangitida, pak **NEDRÉNOVAT**
- # CT (TU hlavy slinivky)
- # EUS (TU hlavy slinivky, choledocholithiasis)
- # ERCP jako poslední možnost (PST, DBD, extrakce konkrementů)

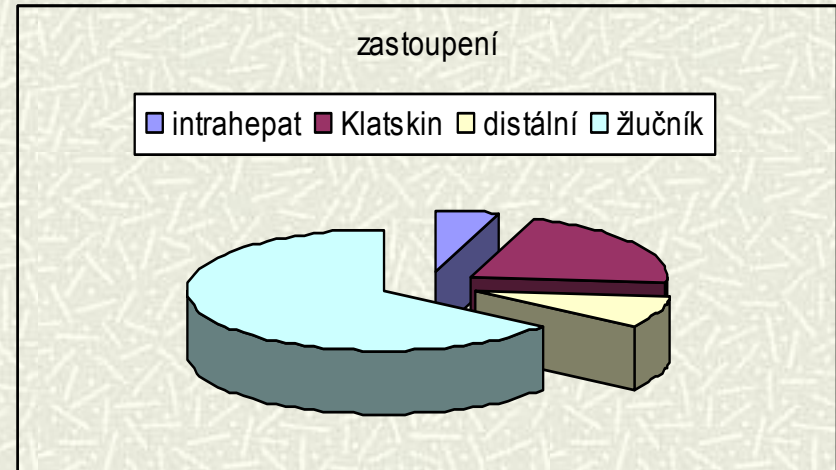
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Cholangiocelulární karcinom

- 3,1% všech nádorů GIT
  - žlučník 65%
  - intrahepatální 5,3%
  - Klatskinovy 21%
  - distální 8,8%
  - difuzní 1,5-3,5%
- } 35%

- Častější u mužů,
- sklerozující cholangioitida
- věk nad 50 let
- difuzní, perineurální růst

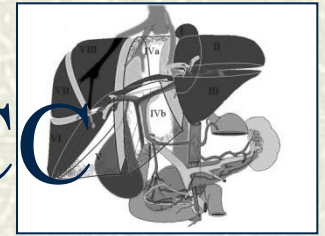
Nakeeb A, Pitt H.A, Sohn T.A, et al. Cholangiocarcinoma. A spectrum of intrahepatic, perihilar, and distal tumors. *Ann Surg* 1996 ;224 :463-75.

Klatskin G. Adenocarcinoma of the hepatic duct at its bifurcation within the porta hepatitis. An unusual tumor with distinctive clinical and pathological features. *Am J Med* 1965;38:241-56.

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

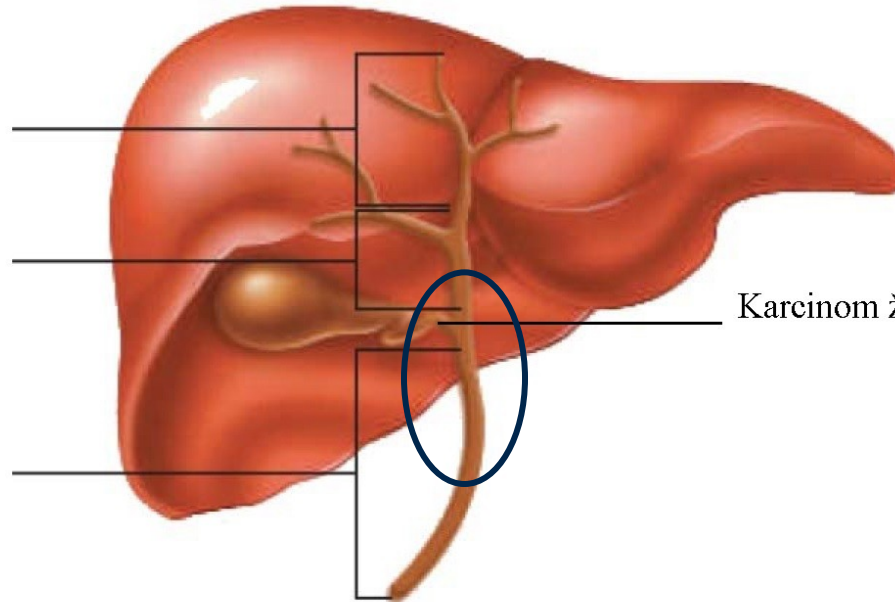
Anatomická klasifikace CCC

Intrahepatální

Perihilární

Extrahepatální

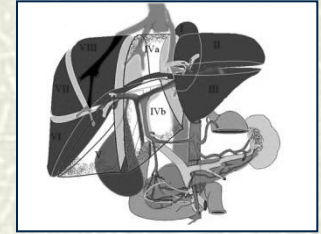

Karcinom žlučníku

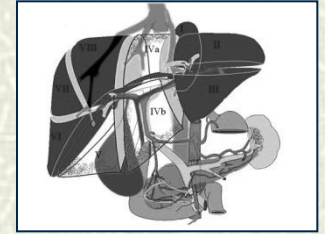
Léčba

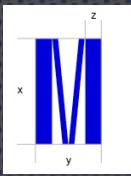
- Guidelines NCCN (www.nccn.org), ESMO
- Medián přežití bez rozlišení 12-24měsíců
- 5-ti leté přežití neresekabilních 6%
  - nízká chemo a radiosenzitivita (Kahn 2004)
  - difuzní růst, obtížná včasná diagnostika
- Chirurgická léčba
  - 5-ti leté přežití po R0 10-20%, až 40% u distálního Ca
  - resektabilita do 20%
  - Intrahepatální – resekce
  - Klatskin – resekce žlučovodu dle typu Bismuth I-IIIB
  - Distální žlučovod- HPDE
- Paliativní léčba - brachyradioterapie, PDT, embolizace, RFA

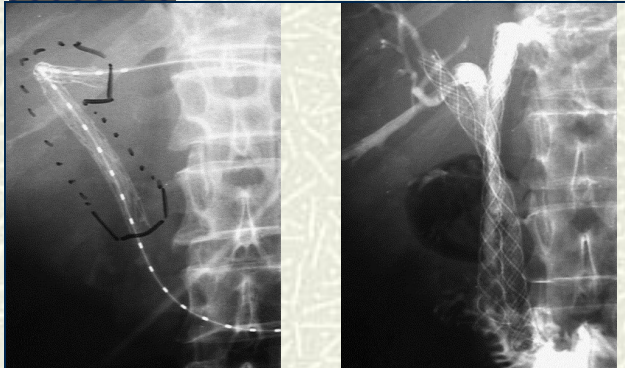
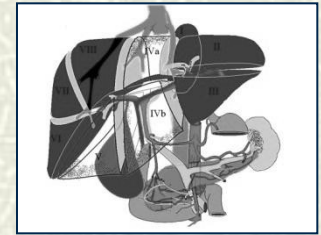
Prognóza

- Pacienti zmrájí na komplikace obstrukce žlučvodů
  - Cholangitidy
  - Jaterní selhání
  - Krvácení / trombóza cév GIT
- Není rezerva při lokální progresi tumoru na rozdíl od střeva
- Nejde o „biologickou“ vlastnost tumoru, ale o špatnou lokalizaci
- Klíčové je udržení průchodnosti lučvodů
  - Prodloužení přežití z 0,5 roku na 2 roky !!!

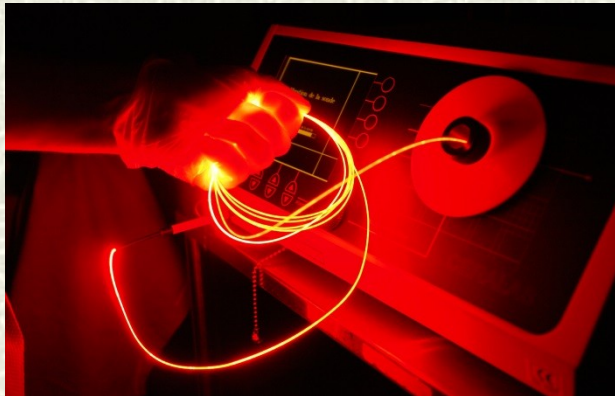

Paliativní léčba

Brachy	přežití (dny) jen drenáž	přežití (dny) brachyterapie	p
Válek, Kysela	298	388	< 0,05

Prospektivní randomizovaná studie, 2x21 pacientů. Intraluminální brachyterapie Ir-192 (50Gy)

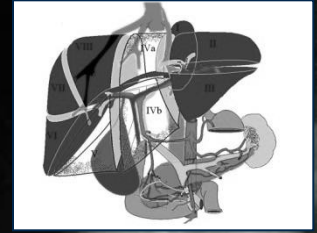
PDT	přežití (dny) jen drenáž	přežití (dny) drenáž + PDT	p
Ortner 2003 [4]	98	493	< 0,0001
Cheon 2004 [5]	288	558	< 0,0143
Zoepf 2005 [6]	210	630	< 0,0109

Válek V, Kysela P, Kala Z. et al. Brachytherapy and percutaneous stenting in the treatment of cholangiocarcinoma: a prospective randomised study. European journal of radiology, Ireland, Elsevier Science Ireland Ltd, Irsko. ISSN 0720-048X, 2007, vol. 62, no. 2, s. 175-9

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

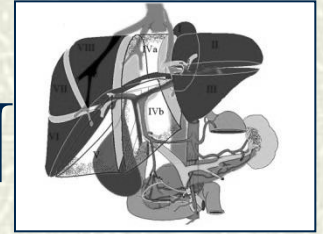
Stentování žlučových cest

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Karcinom žlučníku (NCCN

Diagnostika – stačí podezření, UZ, stagingové CT

U resekabilních **KI BIOPSIE**

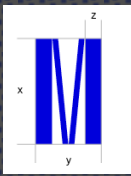
Staging - TNM

Resekce – primární modalita u resekabilních !

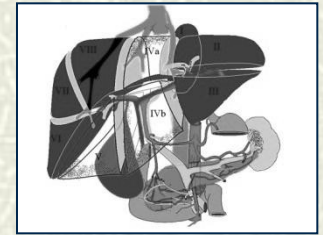
3cm lůžko (lymfatiky)

Lymfadenektomie – rutinní hepatoduodenálního ligamenta

Intrahepatální CCC

Resekce – primární modalita u resekabilních ! (Carpizio 2009)

Není nutná předoperační biopsie

Stagingová laparoskopie vhodná (Goere 2006) 36% nález diseminace, 67% přesnost

postižení LU mimo portu jaterní KI resekci

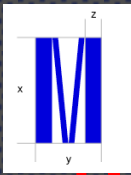
rozsah resekce je dán pouze požadavkem R0 resekce

lymfadenektomie porty jaterní je doporučena pro stagingové účely i jako kurativní efekt (deJong 2011, Carpizio 2009)

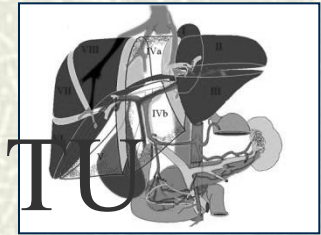
Transplantace

V celém eurotransplantu stále KI nicméně většinou z Amerických dat

T1-2 N0 M0 mají 5 leté přežití nad 20%

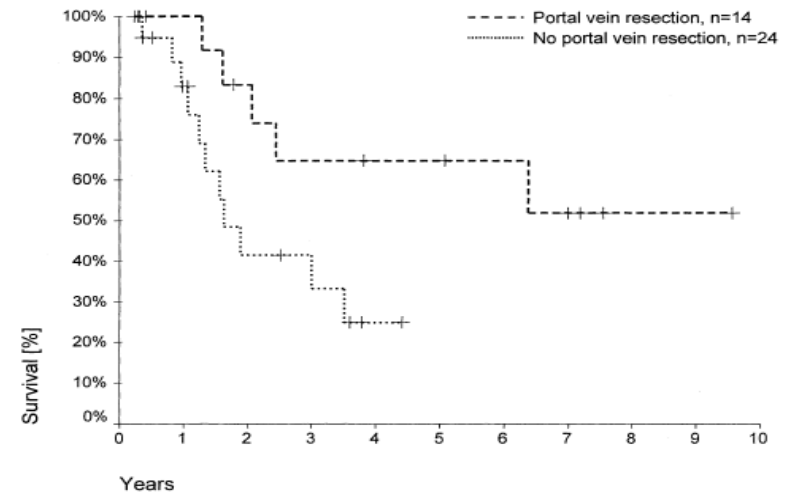
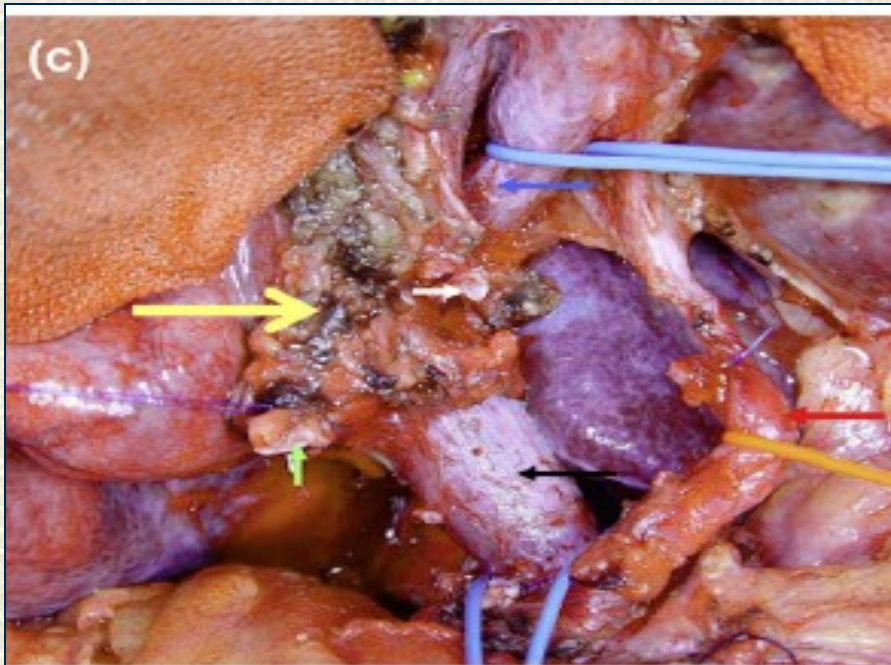

Proximální hepatikus - Klatskin Tumor

Pravostranná rozšířená hemihepatektomie + segment I

in bloc resekce oblasti tumoru - soutok hepatiků a větvení porty + ramus dx. a. hepaticae většinou po embolizaci v. portae dx. a segm IV

Figure 5. Actuarial patient survival according to additional portal vein resections after liver resection (R0 resections, 60-day deaths excluded; $p = 0.036$). Individual patients still alive during follow-up are indicated by marks on the curves.

Sugiura Y, et al. :Extensive resection of the bile ducts combined with liver resection for cancer of the main hepatic duct junction :a cooperative study of the Keio Bile Cancer Study Group. *Surgery* **1994**, 115, s.445-51

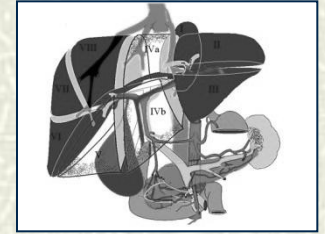
Nehaus P. Extended resections for hilar cholangiocarcinoma. *Ann Surg* **1999**

Jonas S, Neuhaus P. Radical surgery for hilar chlangiocarcinoma. *EJSO* **2007**

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Distální choledochus

Pankreatoduodenektomie s lymfadenektomií ligamenta
Staging - TNM

Hemipankreato-duodenektomie

1898 - **Alessandro Codivilla**

první resekční zákrok na slinivce

1909 - **Walther Kausch**

první cefalická pankreatektomie

1934 - **Allen Oldfather Whipple**

první publikovaná cefalická PE

Původní operace dvoudobé, vysoká mortalita morbidita.

Dnes- jednodobé operace s akceptovatelnou mortalitou (0-5%) ale neuspokojivou morbiditou (pankreatická píštěl 5-20%)

Hemipankreato-duodenektomie

Hemipankreato-duodenektomie

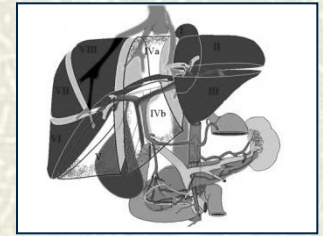

Hemipankreato-duodenektomie

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Střední choledochus

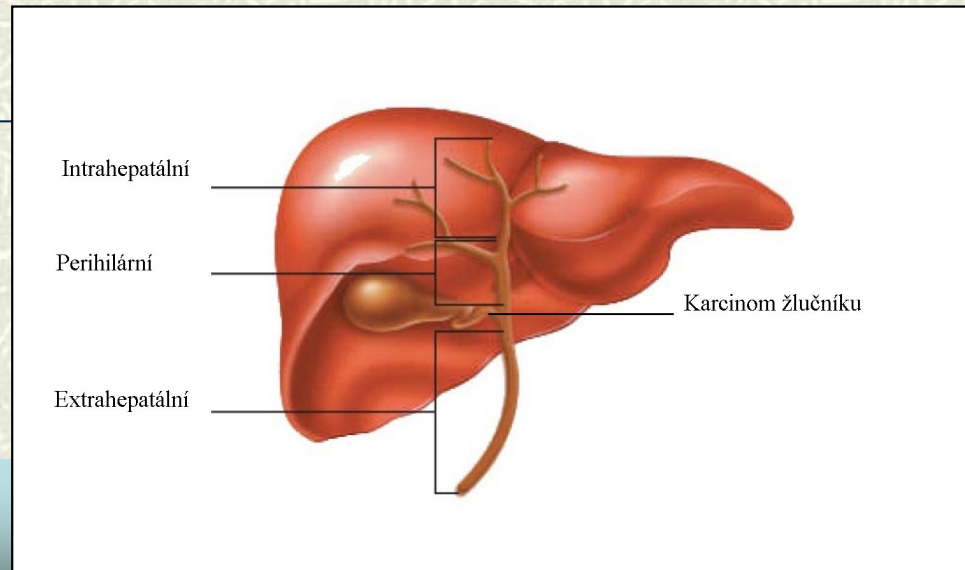

NEEXISTUJE

Klatskin tumor Bismuth I

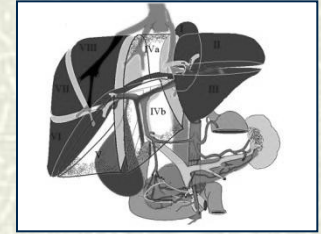
Proximálně sahající karcinom distálního choledochu

Karcinom žlučníku

Rozsah resekce

Široká excize d.hepatici

pouze výjimečně u velmi malých nádorů střední části
resekční linie musí být 3cm proximálně a 3 cm distálně
od hranice tumoru – to nejde bez resekce jater nebo
slinivky nebo obou

Pankreatoduodenektomie

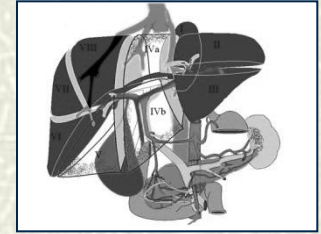
Pravostranná hemihepatektomie + sl

Resekce jater i slinivky

pouze výjimečně

Prediktivní faktory

+ Matsuo 2012 – dobrá prognóza

R0 resekce – resekční okraje (cirkumferenciální)

Parciální hepatektomie jako součást výkonu

G1 diference

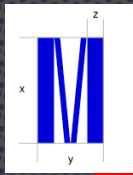
- Fisher 2012, Hyder 2013, Ribero 2013 – špatná prognóza

Lymfovaskulární/ perineurální invaze

Nádor větší než 5cm

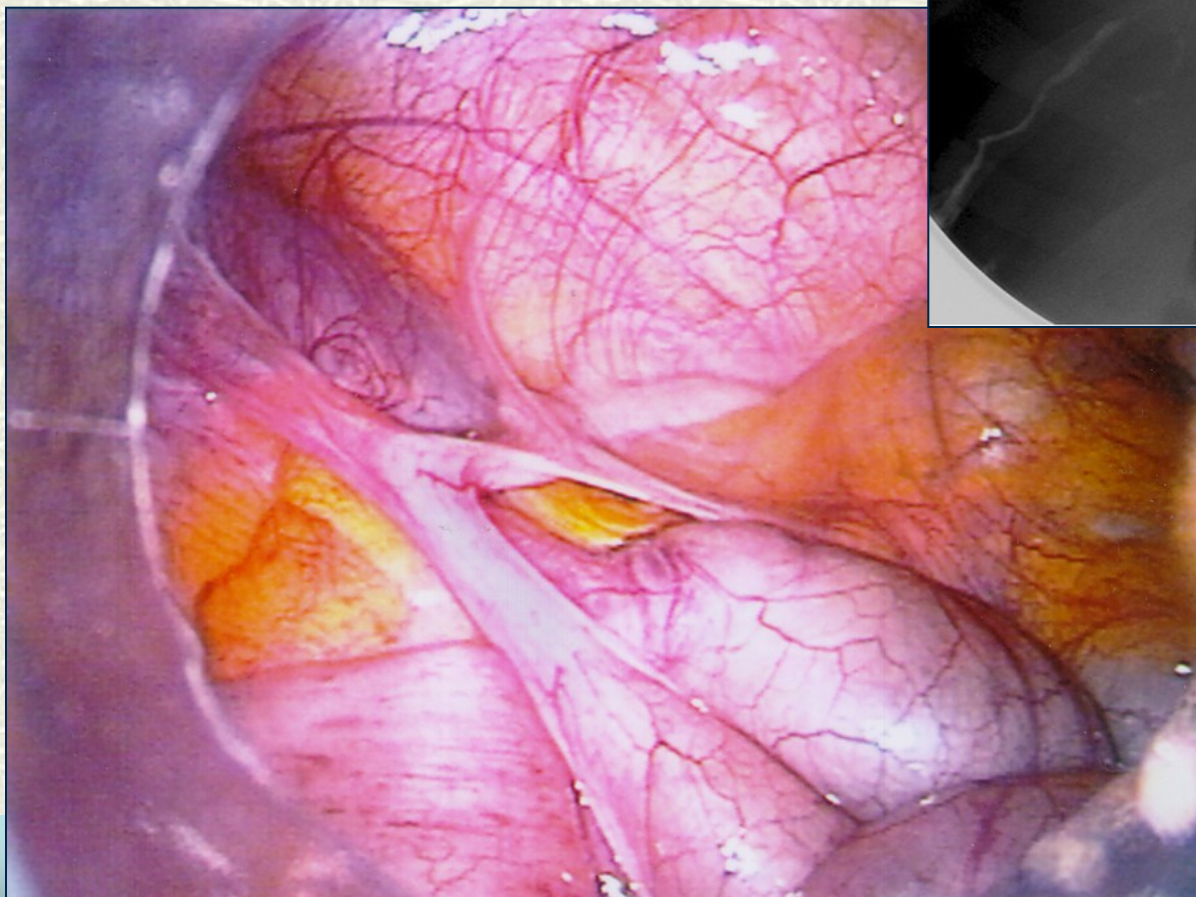
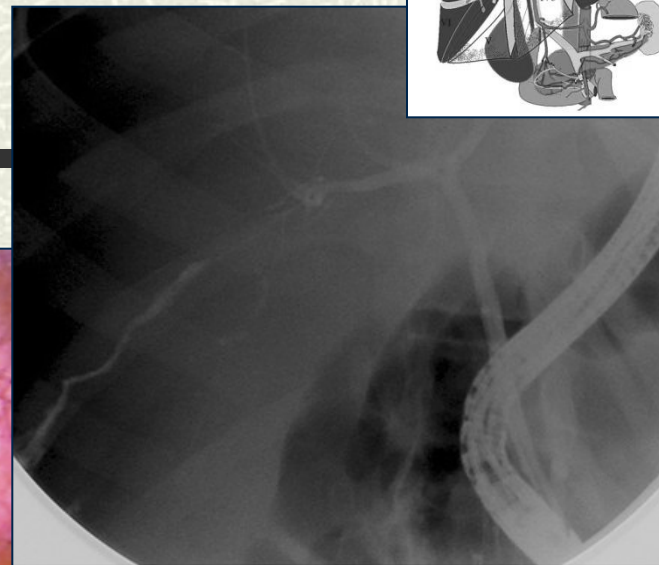
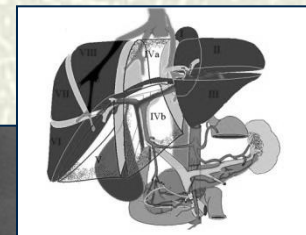
Postižení lymfatických uzlin

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Poranění žlučovýchodů

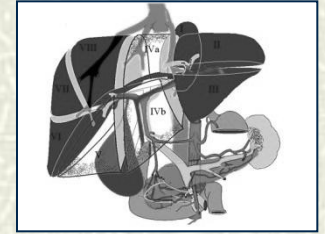

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Biliární leak

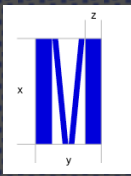
Poranění žličovodu je prokázané, když

1. biliární odpad ranou/drénem s 3x vyšší koncentrací proti séru
2. intraabdominální kolekce žluči potvrzená punkcí
3. cholangiografický průkaz

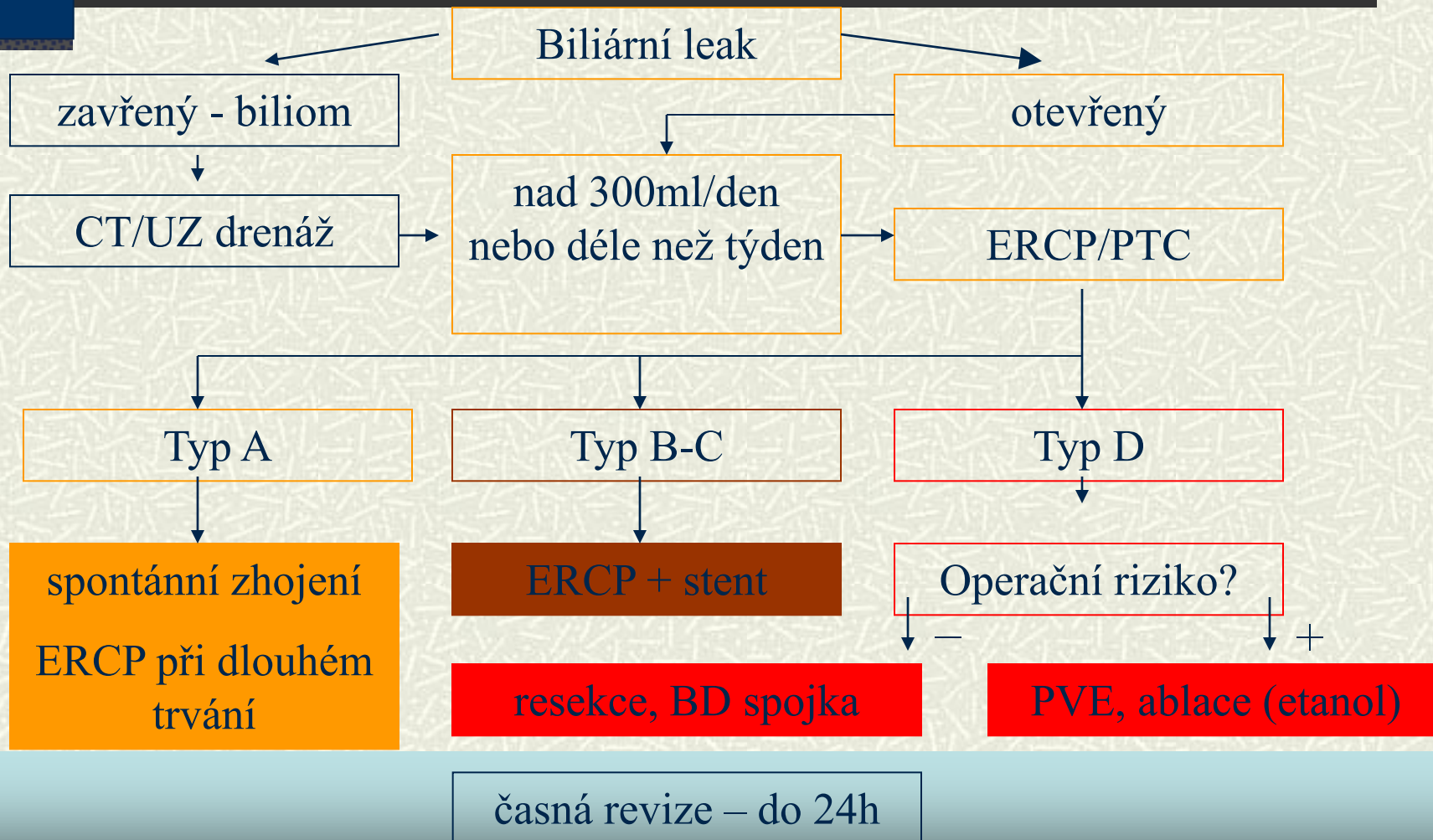
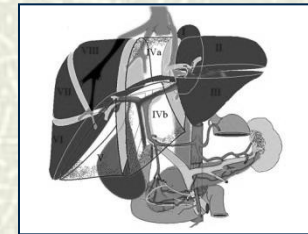

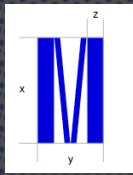
Nízkoobjemový do 200ml/den

vs. vysokoobjemový nad 300ml/den

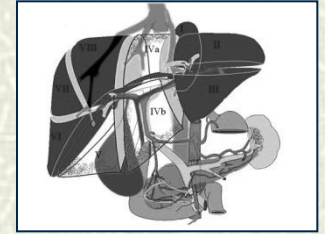
Biliární leak - schema

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Damage control

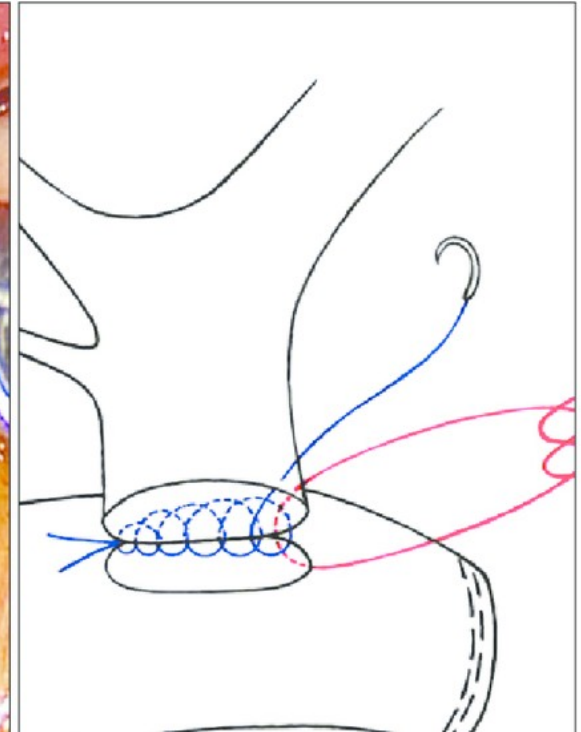
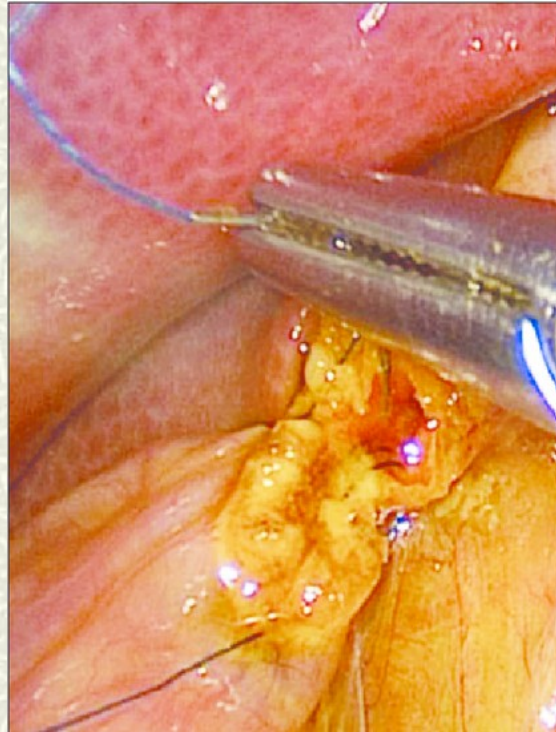
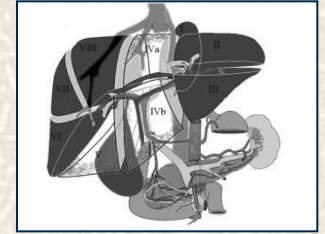

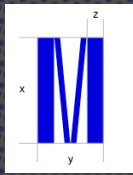
- # T drenáž (drén tvaru T zaveden do žlučovodu)
- # Drenáž perihepatického prostoru

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

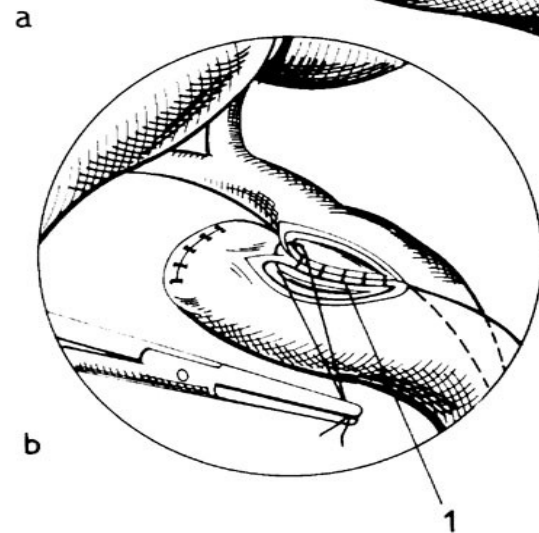
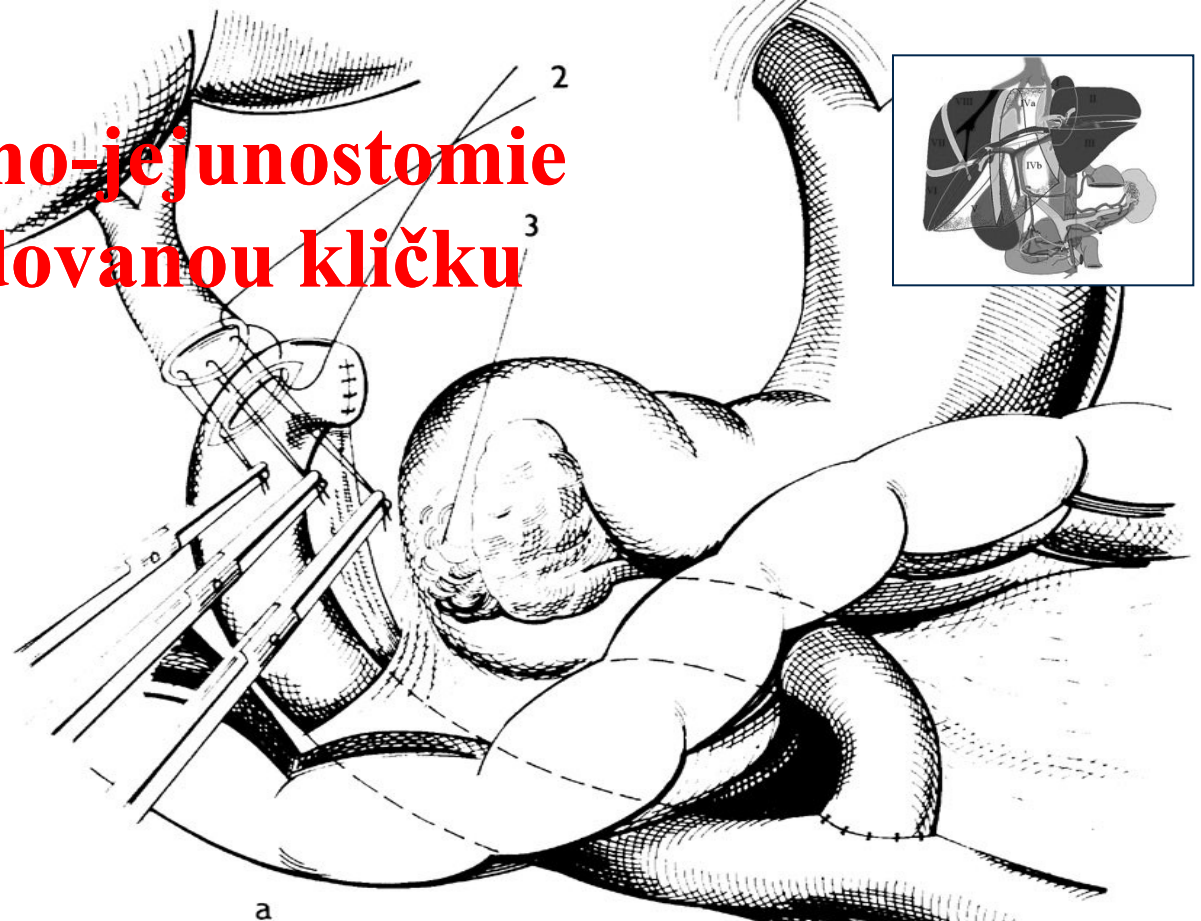
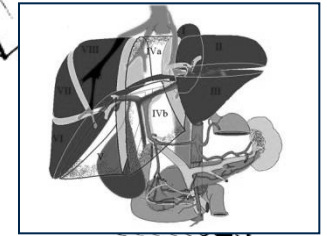
Typické operace žlučovýchodů

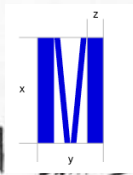
FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Choledocho-jejunostomie Na exkludované kličku

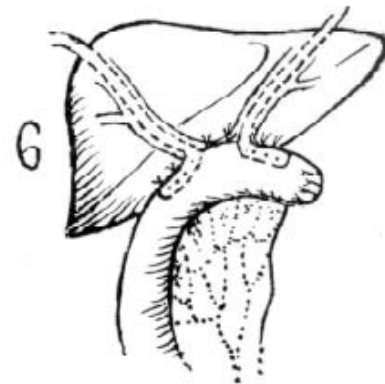
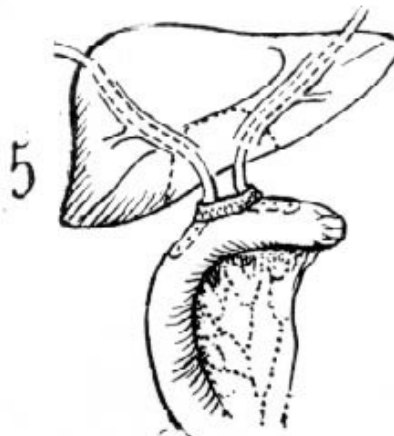
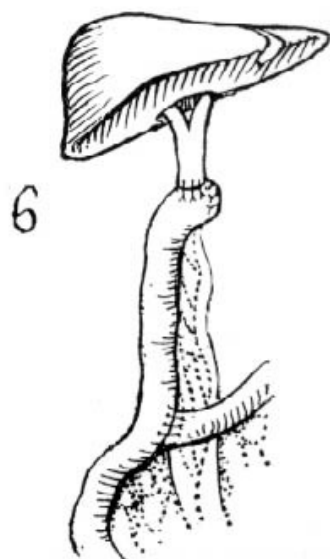
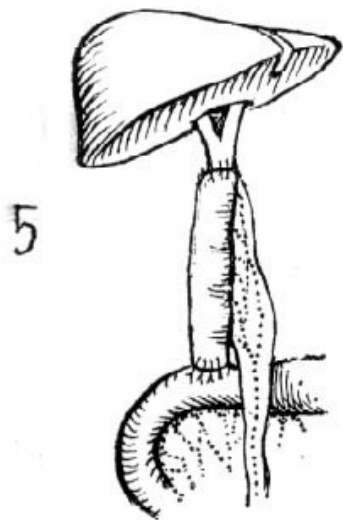
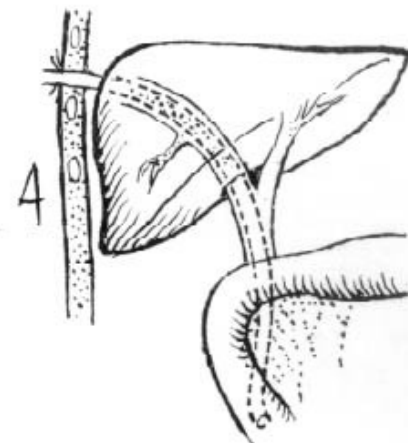
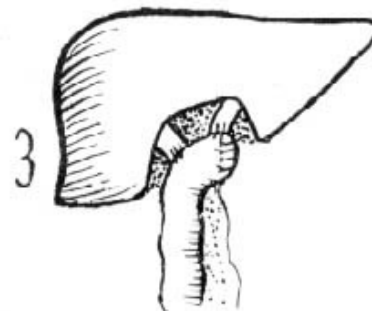
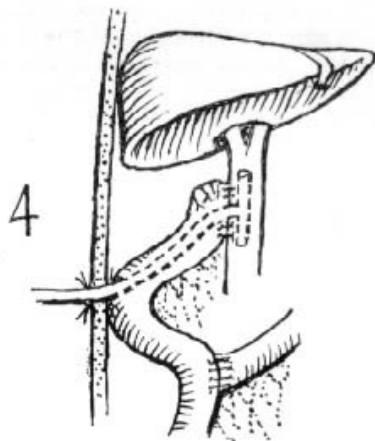
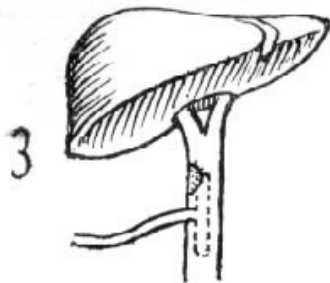
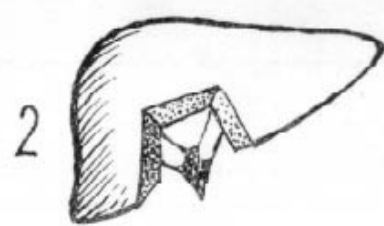
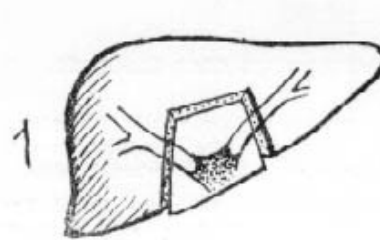
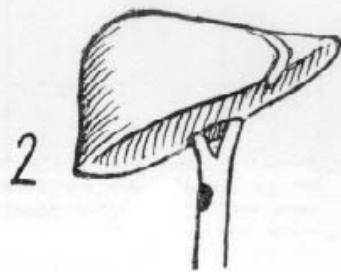

Koncem je straně

Stranou ke straně

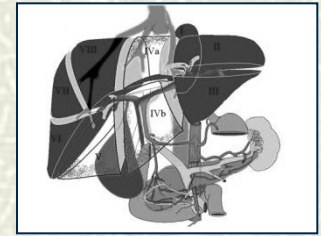

FAKULTNÍ
NEMŮCnice
BRNO

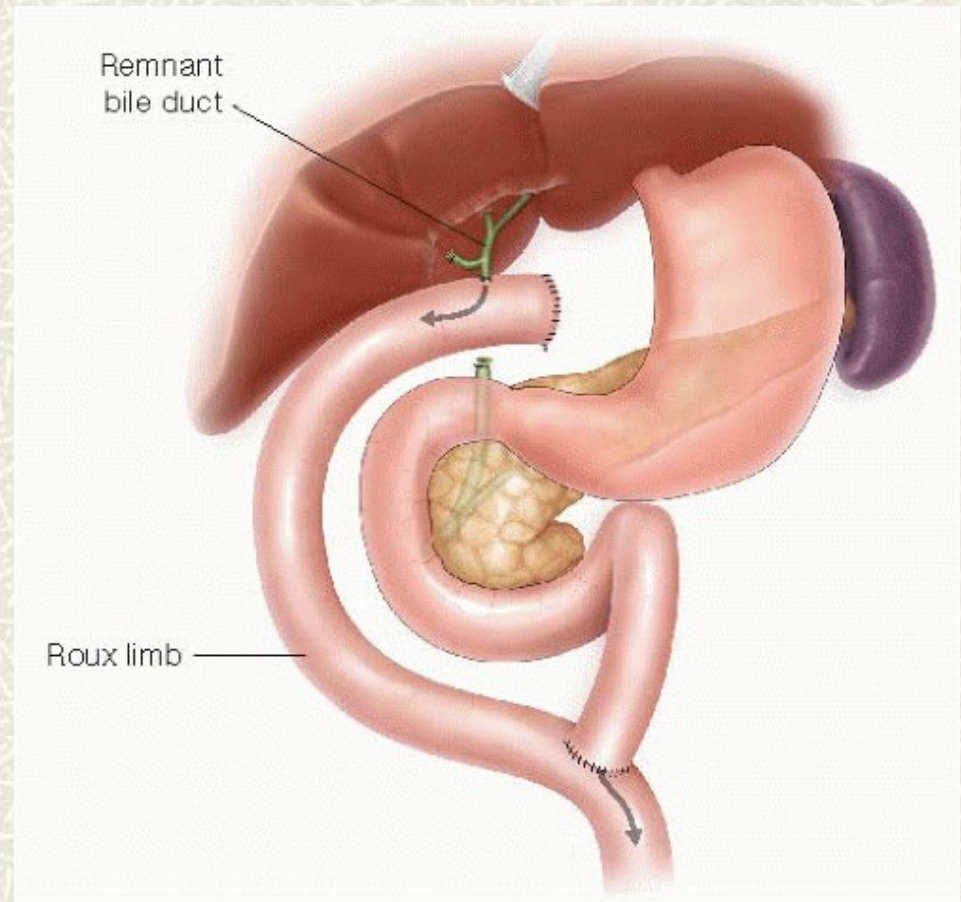
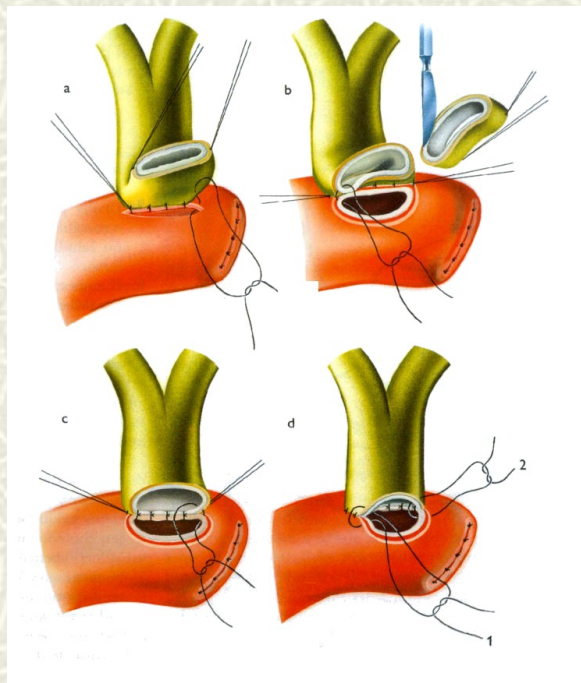

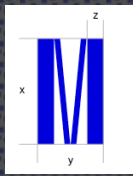
Náhrada choledochu

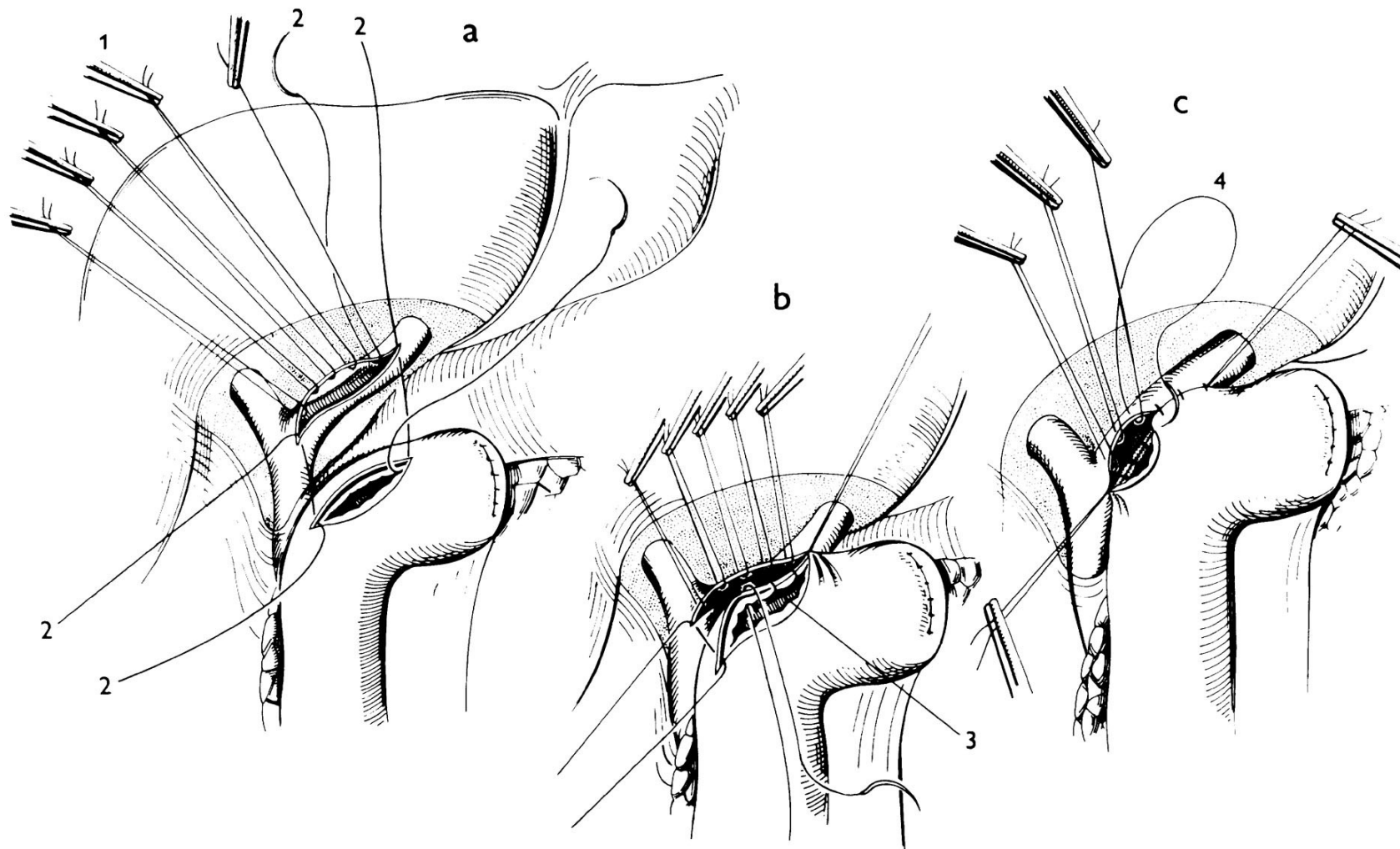
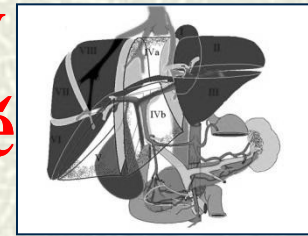

Hepaticojejunoanastomozoza Na exkludovanou kličku Roux-Y je metodou volby

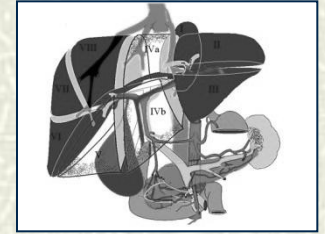

Hepatikojejunoanastomoz – vždy na levý hepaticus – extrahepatálně běží alespoň 3cm, pravý jen 0,5cm

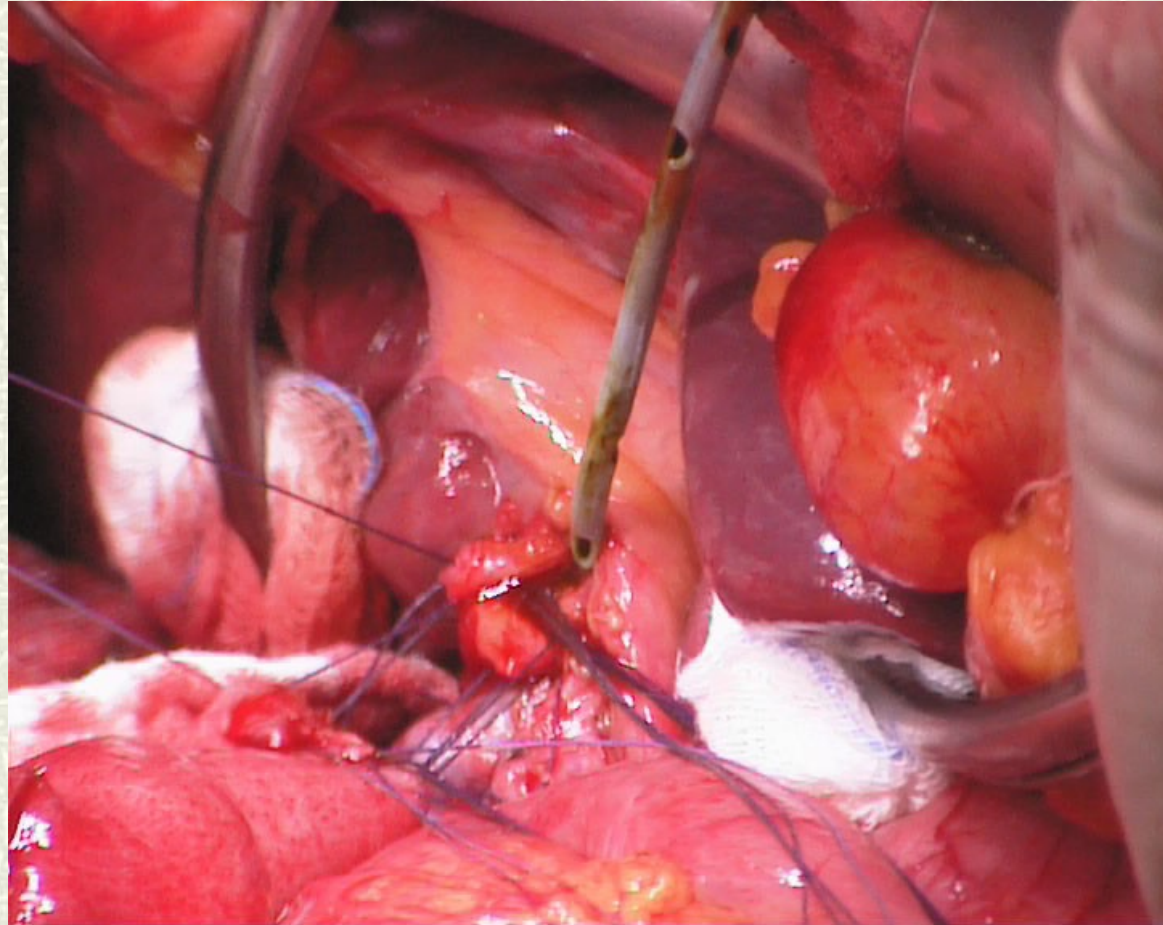

Choledochoduodenostomie

- # Jen jako paliace u pacientů s dožitím do 1/2 roku
- # Časté ascendentní cholangitidy

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Choledochojejunoanastomoz

V kontrastním RTG obraze

